

1 § Val till styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

Företogs val av en ledamot till styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond. Valet avser tiden den 1 januari–31 oktober 2006.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

ledamot i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond
Claes-Göran Alvstam, professor

2 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 14 december

SkU10 Reformerade beskattningsregler för ägare i fåmansföretag

1. utskottet

2. res. (fp, m, kd, c)

Votering:

160 för utskottet

129 för res.

2 avstod

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 124 s, 22 v, 12 mp, 2 -

För res.: 44 m, 39 fp, 27 kd, 19 c

Avstod: 2 m

Frånvarande: 20 s, 9 m, 9 fp, 6 kd, 6 v, 3 c, 5 mp

SkU13 Folkbokföringens koppling till kyrkliga församlingar

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU14 Särskilda skatteåtgärder på grund av stormen Gudrun

1. utskottet

2. res. (kd)

Votering:

262 för utskottet

28 för res.

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 124 s, 45 m, 38 fp, 22 v, 19 c, 12 mp, 2 -

För res.: 1 fp, 27 kd

Frånvarande: 20 s, 10 m, 9 fp, 6 kd, 6 v, 3 c, 5 mp

3 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 9 december.

4 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om förlängd motionstid

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2005/06:55 till konstitutionsutskottet

2005/06:59 till justitieutskottet

Skrivelse

2005/06:61 till justitieutskottet

Redogörelse

2005/06:RRS14 till finansutskottet

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående propositioner, skrivelse och redogörelse skulle förlängas till fredagen den 20 januari 2006.

Motioner

2005/06:So9 och So10 till socialutskottet

5 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Finansutskottets betänkanden 2005/06:FiU2–FiU5

Socialutskottets betänkande 2005/06:SoU9

Näringsutskottets betänkande 2005/06:NU8

Trafikutskottets betänkande 2005/06:TU6

Föredrogs
justitieutskottets betänkande 2005/06:JuU1
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet (prop. 2005/06:1 delvis).

Rättsväsendet

Anf. 1 JOHAN PEHRSON (fp):

Fru talman! Kolleger! En sådan här debatt i slutet av året om justitieutskottets ansvarsområde, det svenska rättsväsendet, kan handla om allt och nästan ingenting. Den kan bli hur detaljerad som helst och hur bred som helst. Vi får se var vi landar.

Folkpartiet kommer under debatten att lyfta fram några saker där vi är oroadе över att utvecklingen under alldeles för lång tid har gått åt fel håll.

Jag vill ändå så här i jultid inleda med att prata lite om alla de hjältar som man träffar i det svenska rättsväsendet, hjältar som jobbar med människor som blivit utsatta för brott.

Jag tänker på alla de poliser som arbetar för att få ungdomar att sluta begå brott, alla de poliser som mitt i natten kör hem människor som har blivit utsatta för brott eller av andra skäl inte kan ta hand om sig själva. Den svenska polisen är faktiskt den enda 24-timmarsmyndigheten på allvar. Det är dit man kommer när det har gått snett och ingen annan kan hjälpa till.

Jag tänker på de många människor i kriminalvården som med svaga budgetanslag ändå har ett fokus på att de vill hjälpa personer till ett bättre liv, människor i frivården som lägger ned mängder av tid och kraft utöver vad de får betalt för, för att de brinner för tanken att ingen människa är omöjlig att få in på en bättre väg i framtiden, åklagare som arbetar mot systematiska hot mot kvinnor, som arbetar för att försöka få fram bevis, rättsmedel och tvångsåtgärder för att skydda kvinnor som får sina liv förstörda – det är personer som gör enorma insatser för de mänskliga rättigheterna. Jag tänker på människor i våra svenska domstolar som arbetar för att rättvisa enligt vår lagbok ska skipas och som arbetar enormt hårt för att kunna förklara svåra domslut med vettiga domskäl. Jag tänker på advokater som jobbar gratis för att vi har stramat åt rätts-hjälpen så pass mycket, som försöker hjälpa människor att få tillträde till rättvisan.

Jag tänker på alla ideella organisationer. Jag besökte häromdagen Fryshuset och träffade de människor som jobbar där med projektet Elektra eller Sharaf Hjältar som jobbar mot hedersrelaterat våld. I dessa dagar debatteras det huruvida det finns kulturellt betingat våld, och jag hoppas att den här församlingen i den här kammaren är medveten om att det förekommer. Däremot ska vi diskutera vad vi ska göra åt det. För det är inte acceptabelt att 40 000–50 000 unga svenska kvinnor i Sverige berövas sina mänskliga rättigheter beroende på helt vrickade värderingar, värderingar som har kulturella betingelser och som inte erkänner de mänskliga rättigheter som vi här inne står för.

Jag kan nämna brottsofferjourer, vittnesstödjare, Skyddsvärnet, mängder av organisationer som vi inte får glömma bort när vi pratar om rättsväsendet. Det är så många insatser som görs som är fantastiska.

Kriminalitet är hur som helst ändå en väldigt komplicerad företeelse. Det finns många samband och många orsaker till att människor hamnar i kriminalitet. Jag är övertygad om att det i huvudsak är sociala orättvisor. Det är brist på en bra skola, brist på integration, brist på arbetsmarknadspolitik som är drivkrafter för detta. Det handlar om missbruk och en allmänpsykiatri som inte hjälper de människor som har sådana behov. Det är förebyggande insatser som jag vet att majoriteten här i dag, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, kommer att prata om som väldigt viktiga. Det är en uppfattning som Folkpartiet liberalerna delar. Var så säkra! Problemet är att på detta område har vi sett att utvecklingen går åt fel håll.

Hur ser det ut med missbrukarvården de senaste tio åren? Hur ser det ut med allmänpsykiatrin de senaste tio åren? Hur ser det ut med barnfattigdomen de senaste tio åren? Hur ser ni på det faktum att Sverige på ett sätt har segregats?

En positiv sak är att vi har fler ungdomar i dag som aldrig hamnar i kriminalitet, som aldrig begår något brott, utan har det bra förspänt. Men vi har en allt större grupp med ungdomar som går djupare och längre ned i kriminaliteten. Åtgärderna och insatserna för att sätta stopp för detta uteblir.

I den här budgeten tycker jag att man ska ta fram några fokus på utvecklingen. Jag var inne på ungdomar. Det är det bästa förebyggande arbete vi kan göra. Det har Folkpartiet liberalerna fokuserat på i sin budget och lyft fram satsningar för att se till att unga människor avbryter sin kriminella verksamhet tidigare, för det sparar vi mycket lidande på, hos brottsoffer men också hos de unga. Det vet vi ju om. Jag hoppas att vi också där är överens. Det finns ingenting som förstör en ung människas liv så mycket som att hamna i kriminalitet. Man går en för tidig död till mötes, man får alla möjliga hälsoproblem. Det måste vi undvika. Det handlar om social rättvisa att stoppa denna kriminalitet.

Men det innehåller naturligtvis saker som vi kan diskutera. Jag tror att vi ska vara tidiga och tydliga. Det är en missriktad välvilja att smeka medhårs och säga: Det har varit synd om dig. Vi måste tala om vad som är rätt och fel.

Jag tror att vi måste fokusera mer på den systemhotande brottsligheten. Den äter sig sakta in i demokratins ryggrad och riskerar att förlama demokratin med de hot som förekommer mot olika företrädare men inte minst mot personer i rättsväsendet. Det pågår en mordrättegång nu i Växjö där det förekommer omfattande övergrepp i rättsak. Det är bara ett exempel som man kan ta när man läser en tidning eller tar del av rapporteringen om hur verkligheten ser ut.

Jag tycker också att vi måste göra mer för att bemöta den grova organiserade brottsligheten i allmänhet där navet utgör en narkotikahantering som förpestar vårt samhälle. Vi måste jobba på bred front med tidiga insatser mot ungdomar. När vi vet att man kan göra saker för att förebygga drogmissbruk med drogtest ska vi då säga nej till det?

Jag ska berätta hur det var när jag var på en debatt med Skyddsvärnet häromdagen. Forskningschefen inom svensk kriminalvård fick frågan: Är det fler människor som börjar att knarka än som slutar att knarka i svensk kriminalvård? Han hade inte svar på den frågan. Frågeställaren som jobbade med dessa frågor var övertygad om att fler började använda narko-

tika. Då måste det leda till någon slutsats, att vi försöker skapa ännu fler narkotikafria miljöer. Det gör vi bra. Jag vill berömma majoriteten. Jag tycker att det är bra med de satsningar som trots allt har gjorts – även om man får känslan av att de är lite kortsiktiga – för att motverka droger. Jag tycker att skrivningarna från majoriteten i förhållande till regeringens budget är positiva. Vi markerar vikten av att det ska vara tydliga och mätbara mål och att kriminalvården måste göra mer. Det är mycket bra. Men det behöver göras mer.

Varför inför vi till exempel inte glasruta på korttidsanstalterna? Det är bara att införa det i morgon – om den politiska viljan fanns och det politiska modet – för att minska tillförseln av narkotika. Det går inte att jobba i kriminalvården om vi inte minskar ned användandet av narkotika. Vi kommer inte åt de miljöer där kriminalitet och mängdbrottslighet växer om vi inte kommer åt knarket.

Jag tror att vi måste vara lite tydligare när det gäller den grova organiserade brottsligheten. Vi lyfter fram i våra förslag från Folkpartiet att de personer som hamnar i den här typen av grov organiserad brottslighet är personer där det inte hjälper med kuratorer, högre barnbidrag, sociala insatser. Här krävs hårda nypor för att skydda mjuka värden. Här krävs det mer av de obehagliga tvångsmedel som vi måste ha för att möta den här typen av personer som saknar respekt för allt vad mänskliga rättigheter heter. Jag är glad att Folkpartiet tillsammans med andra partier, inte minst med Socialdemokraterna, kan diskutera och försöka leverera sådan lagstiftning som gör att svensk polis och svenska åklagare något effektivare kan möta den kriminalitet som skördar så mycket integritet, människoliv och framtidstro. Det är väldigt bra.

Fru talman! Jag hoppas att det blir en mycket bra debatt. Folkpartiet kommer att fokusera på de här områdena. Jag yrkar inledningsvis bifall endast till reservation nr 3 för tids vinnande. Folkpartiet står naturligtvis bakom samtliga våra särskilda yttranden och reservationer i detta betänkande som vi menar innehåller mycket bra, men vi har en agenda för att Sverige ska bli ett ännu bättre land. Vi kan få ett ännu bättre rättsväsende och därmed ett tryggare Sverige.

Anf. 2 BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Riksdagens majoritet beslöt om ramar för nästa års budget häromdagen. Vi moderater hade ett annat förslag. Eftersom den moderata budgeten är en helhet, där enskilda delar inte kan brytas ut, kan jag i dag inte yrka på vårt budgetförslag för rättsväsendet. Men det moderata alternativet hade gett en betydligt kraftigare satsning på brottsbekämpning än den socialdemokratiska regeringens, vilket framgår av ett särskilt yttrande i våra handlingar.

Betänkandet behandlar också en rad motioner. Vi moderater står bakom alla våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservation 1 och 27.

Fru talman! Ett fungerande rättsväsende är en av samhällets mest grundläggande uppgifter. Därför är det upprörande att inte mer görs för medborgarnas trygghet och för att skipa rätt. Förra året anmäldes 1 249 000 brott i Sverige. Uppklaringen vad gäller till exempel inbrott ligger under 10 %.

Man kan fråga sig, vilket vi gjorde häromdagen, om det är rimligt att Sverige ligger i täten i Europa när det gäller värdetransportrån. Jag tror att vi ligger på fjärde plats. Hittills i år har 35 grova värdetransportrån begåtts. Våldsbrotten ökar.

Utvecklingen när det gäller gatuvåldet oroar mig väldigt mycket. Bara Södersjukhuset i Stockholm tar emot ungefär två knivskadade i veckan och två skottskadade i månaden. De flesta är unga män. Av dessa tänker 34 % inte anmäla saken till polisen och 25 % vet inte om de ska anmäla att de har blivit attackerade, enligt de uppgifter som sjukvårdspersonalen noga registrerar. Det betyder, om det är riktigt, att mer än hälften av våldsbrotten inte ens kommer att noteras av rättsväsendet.

Det här är inte bara ett Stockholmsproblem. Tendensen att våldet blir allt fegare finns över hela landet. Offren känner inte förövarna. Det är ofta flera personer som ger sig på en ensam människa. Man sparkar på den som ligger, gärna mot huvudet. Resultatet blir ungefär samma slags stroke som gamla människor kan få och bli väldigt handikappade av. Samma effekter får dessa sparkar på många ungdomar i hela Sverige.

Många vuxna vågar inte längre gå ut. Varje torsdag kan den som är intresserad titta på programmet Efterlyst och få rader av exempel på varför rättsväsendet måste uppgraderas.

Ja, man kan till och med ringa direkt till tv-programmet och prata med poliser om man har något att berätta. Det är mycket bra, eftersom det på många håll är väldigt svårt att komma fram till polisen. Det finns också många som kan berätta om att polisen inte ens kommer när de akut borde gripa in.

Vi moderater anser att rättsväsendet som helhet måste kunna anställa fler och bli effektivare. Det krävs insatser för bättre ledarskap, mer effektivt resursutnyttjande och skärpt resultatuppföljning. Vårt förslag innebär en satsning på modern teknik, kompetensutveckling och vidareutbildning inom polis, åklageri och domstolsväsende.

Men det krävs också insatser för att grundverksamheten ska fås att fungera. I Socialdemokraternas Sverige har vi köer till fängelserna. De som väntar på fängelseplats fyller häktesplatserna så polisen i Stockholms city tvingas åka runt i hela länet och leta platser åt personer som omhändertagits. Enligt lokala chefer – jag har fått de här rapporterna flera gånger – avstår polisen ibland från att omhänderta personer som borde tas in, eftersom man inte har någonstans att göra av dem.

I många år har ansvariga lovat att rätta till detta. Hittills har inget hänt och den budget som nu presenterats lär inte ändra på den saken.

Det finns inte ett enda drogfrött fängelse i Sverige.

I de högstämda talen och i vårt betänkande heter det att vi måste arbeta brottsförebyggande. Det är ju bra. Det är för övrigt ett av de mål som inte uppfyllts enligt Riksrevisionen som nyligen har granskat polisen. Riksrevisionen pekar på att Rikspolisstyrelsen flera gånger har påpekat att det finns ett gap mellan riksdagens och regeringens mål och polisens reella möjligheter att leva upp till dem. Budgeten stämmer inte med vad man ålägger myndigheten att göra. Riksrevisionen konstaterar också att regeringens målstruktur för polisverksamheten är komplicerad och svåröverskådlig. Det är väldigt snällt uttryckt. Och man rekommenderar å det skarpaste regering och riksdag att göra något åt den besynner-

liga och icke fungerande styrningen av polisen. Tyvärr gäller det här nog inte bara polisverksamheten.

Jag är övertygad om att polisen i Sverige vill arbeta brottsförebyggande. Men på många håll finns det inte tillräckligt många poliser för att man ska hinna med det. I lördags besökte jag polisen i Härjedalen. Två personer, duktiga och kompetenta, hade ansvar för allt som kan hända från Dalagränsen upp till Bergs kommun, från norska gränsen ner till Hälsingland. En trafikolycka, kanske 10 mil bort, gör att inga andra arbetsuppgifter hinns med under ett pass. Om två personer ska åka 10 mil enkel resa, ta hand om avspärningar, se till att skadade få hjälp och försöka reda upp vad som hänt blir ingenting annat gjort. Det hjälper inte om det händer ett knivöverfall 15 mil åt andra hållet. Det är två personer där, och inte mer.

Nu har Rikspolisstyrelsen än en gång erbjudit äldre, friska poliser att gå i förtidspension för att polisbudgeten ska räcka till. De får 80 % av lönen om de stannar hemma, trots att det är så få som arbetar. Så ser vardagen ut i landet.

Å andra sidan skulle domstolarna inte klara sin verksamhet utan alla pensionärer. Jag tycker att det är bra att pensionerade domare kan anlitas så att fler ärenden kan dömas av, och vi ska vara väldigt tacksamma över att många som har fått pension fortsätter att vara nämndemän. Men både förtidspensionering av friska poliser och behoven i domstolarna att ropa in pensionärer visar att rättsväsendet har stora problem som regeringen inte gör tillräckligt mycket för att rätta till.

Fru talman! De moderata förslagen bygger på en helhetssyn där vi försöker fördela medel för att rättskedjans samtliga led ska kunna fungera.

Vi föreslår en utökning av polisens anslag med 700 miljoner kronor. Vi tycker att verksamheten ska utvecklas och moderniseras, och pekar på sådant som behövs. Vi säger också att polisen måste kunna fungera i hela Sverige. Polisen måste bli mer synlig. Det är för många som sitter inne på stationerna. Det är för många som ägnar sig åt administrativt arbete. Man har tvingats att avveckla civilanställd personal och man har inte haft råd med den datorisering som skulle kunna göra verksamheten mer aktiv.

Vi Moderater vill anställa fler åklagare och skapa utrymme för fortbildning. Jag kan inte undanhålla kammaren något som jag hittade i Dagens Nyheter i morse. Det står så här:

”Brottmål läggs ut på entreprenad. Personalbristen vid åklagarkammaren i Sundsvall har blivit så akut att man börjat lägga ut brottmål på entreprenad för att inte drunkna i papper. För 500 kronor per brott hjälper åklagare runt om i landet till med åtalsbeslut och två pensionärer tar hand om rättegångar, skriver Sundsvalls Tidning. Sundsvallskammaren har hittills skickat ut 240 ärenden. Det gäller mängdbrotten. Typexempel är rattfylla, men även enklare stölder och misshandelsfall, berättar vice chefsåklagare Bertil Månsson. På det här sättet hoppas man kunna kapa toppen på de växande högarna med vilande ärenden.”

Vi moderater är väldigt mycket för entreprenader, men detta är väl ändå ganska sjukt.

I betänkandet kan man läsa – det är nästan komiskt: Utskottet kan i likhet med regeringen konstatera att åklagarorganisationen i stort uppfyllt de mål för verksamheten som ställts upp.

Prot. 2005/06:52
15 december

Rättsväsendet

Man undrar vad det är för mål Socialdemokraterna har. Är det rimligt att man ska lägga ut viktiga ärenden på entreprenad eller att man ska kalla in pensionärer för att beta av högar med viktiga ärenden?

Jag tycker att det är pinsamt. Det är allvarigt. Man måste se problemen. Det är inte svartmålning; det är verkligheten.

Vi moderater ser allvarligt på problemen i domstolarna. Ärendena blir alltmer komplicerade och vi vet att säkerheten måste höjas på många håll. Vi hoppas att de 200 miljoner extra som vi har lagt till i vår budget ska hjälpa till att se till att domstolarna kan få lite lugn och kan ägna sig åt kvalitetsutveckling i stället för utveckling beroende på att man måste spara.

Vi anser också, och det borde den här kammaren snart bli överens om, att nämndemannaersättningarna måste höjas. Hur ska vi annars kunna rekrytera nya nämndemän? Man undrar ju om ni socialdemokrater inte vill ha nämndemän eftersom ni svälter ut verksamheten på det sätt som har skett. Ersättningarna har inte höjts sedan 1989.

Vi moderater lägger också mer pengar på kriminalvården. Det behövs fler platser och ökad säkerhet, och de intagna måste kunna erbjudas rehabilitering och verksamhet som gör att man inte återfaller i brott.

Fru talman! Listan på vad som behöver göras inom rättsområdet är väldigt lång. Regeringens politik ligger inte ens i närheten av vad som krävs.

I Socialdemokraternas Sverige kan 25-åringar glida omkring i flotta bilar och leva lyxliv för pengar som de skaffat genom brott, medan 25-åringar som arbetar hårt eller studerar inte ens vågar drömma om bil eller egen bostad. De får bo hemma hos föräldrarna eller åka omkring som andrahandsnomader.

I Moderaternas Sverige ska det bli precis tvärtom.

I Socialdemokraternas Sverige sparkar man på människor som ligger. Vi har sett fall efter fall efter fall. Det är också de svagaste som får allra mest illa av brottsligheten, de som inte har råd eller möjlighet att själva göra något åt det rättssystem som inte fungerar.

I Moderaternas Sverige ska vi hjälpa människor att bokstavligen resa sig upp. Vi accepterar inte att någon utsätts för kränkningar, våld eller ointresse.

Jag har i detta anförande försökt berätta varför vi moderater vill lägga 1 ½ miljard mer än Socialdemokraterna på rättsväsendet nästa år. Vi fortsätter att göra så år efter år. Jag tror att de här pengarna är alldeles nödvändiga. Jag förstår också att justitieministern inte vill vara här i dag och diskutera den budget som ligger på vårt bord, för den ger inte lösningar på många av de problem som jag vet att väldigt många människor runtom i Sverige upplever.

Anf. 3 PETER ALTHIN (kd):

Fru talman! Ärade kolleger, närvarande och frånvarande! Åskådare! Jag hade också hälsat justitieministern välkommen om han hade varit här. Jag utgår från att han har en godtagbar anledning att inte vara här. Han var ju här häromdagen.

För att inte glömma det, fru talman, vill jag redan nu säga att jag naturligtvis står bakom alla Kristdemokraternas särskilda yttranden och reservationer, men jag yrkar bifall endast till Kristdemokraternas och övriga allianspartiers reservation nr 14 under punkt 16.

Detta är för oss den sista debatten det här året. Det är också, vill jag påstå, den kanske viktigaste debatten. Den berör nämligen enligt min uppfattning det viktigaste området i samhället. Ett fritt, demokratiskt samhälle kräver ett väl fungerande rättsväsende. Ett rättsväsende utan en fungerande kriminalpolitik, utan en brottsförebyggande verksamhet av god kvalitet och utan en rättskipning värd namnet innebär en rättsstat i fara. Då saknas de värden som det demokratiska samhället kräver och som är nödvändiga för detta, de värden som utgör basen för det demokratiska samhället och för den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet. Detta är bakgrunden, och detta är det viktiga.

En fungerande rättsstat, fru talman, är ett medborgerligt krav. Vi har rätt att kräva en fungerande rättsstat. Vad innebär det? Ja, det innebär en kolossal massa saker, men det innebär också att vi måste ha ett rättsväsende som kan möta morgondagens behov och påfrestningar och garantera alla medborgares rättstrygghet i ett samhälle som utvecklas.

I det goda samhället överförs de demokratiska värdena och värderingarna från generation till generation. Utan dessa relationer mellan människor kommer vardagslivet inte att fungera. Tilliten och förtroendet måste utgå ifrån att respekten för varje människas unika värden är införlivad hos varje människa. Rättsstatens uppgift, fru talman, är att ge en ram för dessa värden.

Det finns stora problem i rättsväsendet i Sverige. Mycket har blivit bättre – jag tycker väldigt illa om att måla verkligheten i svart och vitt, för den är oftast gråmelerad – men det finns stora problem i rättsväsendet. Ibland frågar sig medborgarna: Kan man lita på rättsväsendet? Går det att lita på lagstiftningen? Går det att lita på myndigheterna?

Polisorganisationen består av ett antal poliser som, vill jag påstå, inte är fullt så lata och slöa som Bosse Ringholm vid ett mycket intressant tillfälle påstod. Ändock är polisen som myndighet ett av sorgebarnen i samhället. Ytterligare synpunkter när det gäller polisen kommer jag med varm hand att lämna åt Olle Sandahl, min kompetente ersättare i justitieutskottet, att utveckla. Jag kommer att ägna mig åt lite andra saker: kriminalvården och domstolsväsendet.

Jag ger en liten kort bakgrund, fru talman. Den ekonomiska situationen för rättsväsendet har under flera år varit mycket ansträngd. Man kan fråga sig: Förmår rättsväsendet i denna ekonomiska situation att fylla sin uppgift?

Kristdemokraterna menar att det är angeläget att ett fungerande rättsväsende får de medel och de resurser som krävs för att garantera alla medborgares säkerhet och trygghet. Därför ville vi kristdemokrater i vårt förslag, utöver det som regeringen och riksdagen nu antog, tillföra ytterligare drygt 1 000 miljoner till rättsväsendet – inte bara för att övertrumfa Socialdemokraterna utan för att pengarna behövs.

Kristdemokraterna och jag brinner för att skapa förutsättningar för ett tryggare, för att inte säga hederligare, Sverige. Men då krävs det att vardagsbrottsligheten tas på allvar och bekämpas, att polisen tar emot de anmälningar som kommer in utan att omgående avskriva dem samt att

man utreder alla brott som över huvud taget går att utreda för att allmänheten inte ska tappa förtroendet för polisen.

Vi har en växande ungdomsbrottslighet. Vi har en utomordentligt stor och i vissa delar växande brottslighet på andra områden. Det krävs kortsiktiga åtgärder, och det krävs långsiktiga åtgärder. Kortsiktiga åtgärder kan till exempel vara samarbete mellan närpolis, polis, socialtjänst, skola, föräldrar, ungdomsrotlar och narkotikarotlar. Det är vad vi kan göra i närtid. Långsiktigt måste en annan etik in i samhället som innebär att vi tar vara på våra möjligheter, tar hand om våra ungdomar och skapar förutsättningar för familjer att ta hand om sina barn. Föräldrar och vuxna måste kunna delta i barnuppfostran på ett annat sätt än nu.

Jag vet inte hur många gånger jag här har tagit upp de brottsförebyggande åtgärderna. Gång efter gång – i vartenda anförande, fru talman – understryker jag vikten av de brottsförebyggande åtgärderna, där familjen är den tyngsta och starkaste brottsförebyggande resursen.

Jag ska också ge några synpunkter på kriminalvården, fru talman. På detta område har vi föreslagit ytterligare 300 miljoner kronor utöver vad regering och riksdag har bankat igenom – inte för glädjen att ligga över Socialdemokraterna utan för glädjen att kunna göra lite mer eftersom det krävs så mycket mer. Kriminalvården är en del av rättsväsendet. Då ställs naturligtvis frågan: Klarar kriminalvården av sina uppgifter och de uppsatta målen i Sverige i dag? Tyvärr klarar inte kriminalvården i långa stycken av de uppgifter som man har att fylla.

Vi vill se kriminalvården på ett annorlunda sätt, en kriminalvård som fungerar, en kriminalvård som är värd namnet, som inte bara sysslar med förvaring utan som sysslar med faktisk vård. Det är beklämmande, fru talman, att nästan hälften av alla som har suttit i fängelse återfaller i brott. Det är ett av de stora misslyckandena, att få in folk i fängelse och sedan kasta ut dem igen efter den tid de har suttit av och veta att hälften kommer tillbaka redan inom loppet av några år.

Det måste finnas en insikt om hur man ser till att vården blir innehållsrik och att det finns motivation. Det ska finnas steg för hur man tar hand om de personer som sitter på anstalt så att de kommer ut till ett socialt hyggligt liv.

Häktena är fulla. Det kan jag själv konstatera när jag då och då, inte så ofta nuförtiden, besöker häktena. I vissa lägen bor man till och med tillsammans där.

Programverksamheten fungerar inte på anstalterna.

Vi har förslag på hur man ska komma till rätta med kriminalvården i ett trestegsprogram, ett motivationsprogram, en individuell handlingsplan för var och en. Vi i Kristdemokraterna är beredda att satsa ytterligare resurser för att Sverige ska få en kriminalvård värd namnet.

Några synpunkter på domstolsväsendet. Det är oerhört viktigt att vi har fungerande domstolar. Regeringen försöker minimera antalet domstolar utan att ha någon konsekvensanalys. Varför lägger man ned? Behöver man lägga ned just de tingsrätterna?

Kristdemokraterna anser att Domstolsverkets roll måste utredas. Domstolsverket är ett centralt ämbetsverk som lyder under regeringen. Vi vill se det på ett annat sätt och satsar därför när det gäller domstolsorganisationen 170 miljoner kronor mer än regeringen. Det behövs för en fungerande domstolsverksamhet.

Tiden går så jag ska avrunda med att ytterligare en gång konstatera att Kristdemokraterna arbetar för ett tryggare och mer rättssäkert Sverige. För att uppnå detta är det nödvändigt med en annan politik än den politik som nu drivs runt kortsiktigt och stapplande. Vi vill ha en annan politik än vänsterkartellens på det här området, en allianspolitik med ett starkt kristdemokratiskt inflytande. Det kommer vi att arbeta för.

Fru talman! Jag vill avsluta med att alldeles oavsett partitillhörighet önska er allesammans en god jul och ett gott nytt år! Måtte vi träffas i stora och givande debatter under nästa år.

Anf. 4 ROLF OLSSON (v):

Fru talman! Rättsväsendet och kriminalpolitiken är mycket viktiga samhällsområden. Så långt är vi säkert överens allihop. Kriminalpolitiken måste vara kopplad till och integrerad med en allmän välfärdspolitik som främjar rättvis fördelning och en samhällelig solidaritet. För oss i Vänsterpartiet är detta perspektiv och denna koppling till en tydlig välfärdspolitik alldeles nödvändiga utgångspunkter. Ibland får jag det bestämnda intrycket att en del debattörer på högerkanten och en del företrädare för borgerligheten vill bryta loss kriminalpolitik och utveckling av rättsväsendet från detta större sammanhang.

Kriminalpolitik måste ses i ett större sammanhang. Omfattande neddragningar på vitala välfärdssektorer, som till exempel våra socialförsäkringar, riskerar att resultera i återverkningar för kriminalpolitiken och rättsväsendet. Det måste finnas en strävan efter balans och minskade klyftor i hela samhällsutvecklingen.

Fru talman! Med detta perspektiv är det naturligt att se det brottsförebyggande arbetet som centralt och avgörande för en god utveckling. Inom detta område finns många aktörer på olika nivåer, allt från medborgare och föreningsliv till kommunala instanser och naturligtvis också myndigheterna inom rättsväsendet. De här sambanden är tydliga. Inte minst gäller detta i det brottsförebyggande arbetet med ungdomar.

Ett oerhört viktigt mål handlar självklart om att förhindra nyrekrytering till kriminalitet och brottslig verksamhet. Inte minst i det sammanhanget är det av avgörande vikt att värna och förbättra den generella välfärden, att minska de ekonomiska och sociala klyftorna. Sambanden finns där, i många länder med stora klyftor och starka spänningar florerar en omfattande och våldsam brottslighet. De här sambanden är värda att ta på djupt allvar och jag har noterat att en del ledande företrädare för till exempel polisen pekat på just de sambanden när stora neddragningar har hotat till exempel kommunal verksamhet för ungdomar. Det är insiktsfullt. Det är bra.

Fru talman! Vänsterpartiet står tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet bakom budgetpropositionen. Det är den 14:e gemensamma budgetpropositionen för våra samverkande partier, och det är ingen tvekan om att det har skett rejäla och tydliga satsningar på utgiftsområde 4 under dessa år.

Även för kommande år föreslås fortsatta förstärkningar, och det är självklart alldeles nödvändigt att så sker. Vänsterpartiet har till detta betänkande fogat en reservation som jag ska återkomma till snart. Men jag börjar med att diskutera några av de särskilda yttranden som vi lämnat till betänkandet.

Fru talman! Den största och mest resurskrävande organisationen inom rättsväsendet är ju polisen. 15,7 miljarder satsas på polisorganisationen för 2006, och då är inte Säpo medräknat. Det innebär att mer än hälften av de drygt 29 miljarder som utgiftsområde 4 totalt disponerar för nästa år läggs på polisorganisationen. Den här satsningen menar vi måste fortsätta under kommande år, och det är också vad som föreslås i budgetpropositionen.

Det är inte bara ekonomiska förstärkningar som behövs. Det behöver göras kvalitetsförbättringar och effektiviseringar av polisorganisationen. Polisen behöver vara mer synlig över hela landet, inte minst i landets glesare bebyggda områden. Polisen behöver ytterligare tillgång till civil personal för att förbättra utredningsarbetet. Polisen behöver förbättra sin kompetens och sitt arbete med utredningar kring miljöbrotten.

För polisen liksom för hela rättsväsendet gäller att fortsätta arbetet med att höja kompetensen på viktiga områden som till exempel mäns våld mot kvinnor, som HBT-brotten och när det gäller barn. Inte minst behövs en ökad kompetens när det gäller ett gott bemötande av brottsoffren. Det är frågor att fortsätta diskutera.

Men det pågår också en rad viktiga utvecklingsarbeten ute på myndigheterna som vi noggrant bör följa och följa upp. Ett sådant arbete som bedrivs på rättsväsendets myndigheter är att kontinuerligt försöka se till att personalen inom myndigheterna utgör en tydligare spegling av hela befolkningen. Det handlar om förtroendet och legitimiteten för rättsväsendet. Konkret betyder det att fler kvinnor rekryteras också på högre chefstjänster och att betydligt fler personer med annan etnisk bakgrund än svensk rekryteras. Här behövs ett långsiktigt, bestämt och uthålligt arbete.

Fru talman! Vänsterpartiet har på en punkt valt att lämna en reservation till betänkandet. Det handlar om registernämndens sammansättning. Det är ett område som behandlas inom ramen för budgetbetänkandet. Säkerhetstjänstkommissionen fastslog 2002 att det skett registrering och övervakning av en mycket stor mängd personer under gångna årtionden, och uppgifter om enskilda personer hade lämnats ut som lett till problem med yrkesutövning och annat för dem.

Registernämnden är tillsatt och bör spela en viktig roll för att på noggranna och korrekta grunder pröva frågor om utlämnande av uppgifter från ett antal viktiga register. Nämnden ska även granska vissa angivna delar av Säpos arbete och behandling av uppgifter. I nämnden ingår i dag bland de sex ledamöterna endast två ledamöter från de politiska partierna, nämligen en ledamot från Socialdemokraterna och en ledamot från Moderaterna. Det är, menar vi, självklart oerhört viktigt att det görs ansträngningar för att nämndens arbete ska vara så brett förankrat som möjligt, inte minst med tanke på historiska erfarenheter av registrering. Det är därför Vänsterpartiets mening att nämndens sammansättning förändras så att alla partier i riksdagen blir representerade.

Fru talman! Jag yrkar med detta bifall till reservation 7.

Anf. 5 JOHAN PEHRSON (fp) replik:

Fru talman! Rolf Olsson gör en bra beskrivning av vikten av att vi håller ihop vårt samhälle, vikten av en stark socialpolitik för människor som är utsatta och ibland helt hjälplösa.

När vi är överens om detta måste diskussionen handla om hur det ser ut. Känner Rolf Olsson att Vänsterpartiet kan vara nöjt, stolt eller tillfreds med utvecklingen i allmänpsykiatri i Sverige? Vi vet att bristerna genererar fler människor som mår dåligt och fler våldsbrott. Hur ser Vänsterpartiet på det faktum att missbrukarvården har som ett störtlopp minskat i omfattning och möjlighet att hjälpa människor? Låt oss titta tillbaka på den tiden när Rolf Olsson började leverera budgetpropositionen tillsammans med Socialdemokraterna. Faktum är att barnfattigdomen i Sverige fortfarande är på en oacceptabel nivå.

Verklighetsbeskrivningen är avgörande. Vi är överens om målen. Men det har gått åt fel håll. Kan Rolf Olsson tänka sig göra några omprioriteringar i detta så avgörande viktiga förebyggande arbete?

Det är fantastiskt att man gärna pratar om fler poliser. Men i den budgetproposition som Rolf Olsson har levererat tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet nämns inte i analysen av de komplexa orsakerna till brottsligheten polisen på en enda rad. Upptäcktsrisk nämns inte, som faktiskt är avgörande. Uppklaringsrisk nämns inte. Bryr man sig om polisen? Ser man den viktiga roll polisen kan spela?

Anf. 6 ROLF OLSSON (v) replik:

Fru talman! Det låter sympatiskt och bra att Johan Pehrson säger att vi är överens, men den praktiska politiken talar ett annat språk. Det är ändå budgeten vi diskuterar. Då måste man se till helheten och profilen på hela budgeten. Inte minst Folkpartiet, men även andra borgerliga partier, fortsätter vägen på det sluttande planet ned mot ytterligare skattesänkningar och försämringar av våra socialförsäkringssystem. Det är det som den borgerliga alliansen talar om, gör Bankerydsuppgörelser om och så vidare. Den bilden är tydlig. Den bilden leder spikrakt, Johan Pehrson, till ett samhälle präglat av ökade klyftor. Vi vet av internationella erfarenheter att det resulterar i ett våldsammare samhälle där kriminaliteten tenderar att öka.

Jag är självklart överens med Johan Pehrson om att det finns en rad kvarstående mycket allvarliga problem som vi ska fortsätta att diskutera. Johan Pehrson radade upp allmänpsykiatri, missbrukarvården, barnfattigdomen och fler poliser. Jag kan kommentera alla områdena, och jag håller med Johan Pehrson om att vi måste öka våra ansträngningar att komma till rätta med missförhållanden inom de områdena.

Men Folkpartiets politik, Johan Pehrson, leder i rakt motsatt riktning. Er politik pekar mot att problemen inom de områdena och klyftorna i samhället kommer att öka och förvärras.

Anf. 7 JOHAN PEHRSON (fp) replik:

Fru talman! Alla bokslut och utredningar som har gjorts visar att klyftorna har ökat under den tid Vänsterpartiet har satt sitt namn till dessa budgetar tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Detta har inte varit syftet. Jag misstror inte Rolf Olssons goda vilja. Det handlar inte om det.

Du pratar om praktisk politik. Jag pratar om en existerande verklighet. Du säger en sak här, och sedan kan vi gå ut och se hur det är. Poliser, socialarbetare, människor som jobbar med hemlösa är förtvivlade. Det är

din verklighet, Rolf Olsson, som du tar ansvar för när du skriver under detta. Du kommer att rösta ja till budgeten.

Vi från Folkpartiets sida pekar på att det ska göras omprioriteringar. Men sedan kommer vi till målkonflikter. I vår politik tror vi på att vi ska växla över från ett bidragstänkande till ett arbetstänkande. Vi tror att det är bra om alla friska människor som får ett bidrag också måste leverera en motprestation. Vi tror på att det är viktigt. Vi tror på att arbete och flit är vägen att gå. Att människor hamnar i arbete kallar du för en hemsk politik. Enda syftet är att hamna i arbete. Vi tror att det är viktigt. Vi kan inte ha dessa höga sjuktal och denna enorma arbetslöshet, som ni försöker dölja genom att fixa och tricksa med statistik.

Vi har krav. Det tycker ni är obehagligt. Där skiljer det mellan oss. Tyvärr.

Anf. 8 ROLF OLSSON (v) replik:

Fru talman! Johan Pehrson brukar berätta att han är ute och reser. Det vill jag hålla med om; Johan Pehrson är ofta ute och reser. Jag har också besökt delar av vårt samhälle, och jag har lång yrkeserfarenhet bakom mig. Jag har uppfattningen att de verkligt stora problemen och de verkligt stora klyftorna upplevde vi under 1990-talet, inte minst under de åren vi begåvades med en borgerlig regering, alltså i början av 1990-talet. Då var jag yrkesverksam inom socialtjänsten och kunde följa på mycket nära håll hur människor hade oerhörda problem. Det handlade om en oerhört hög arbetslöshet och om nedskärningar som Johan Pehrson och hans politiska kolleger var med om att genomföra.

Vi har upplevt en politik som har inneburit att vi har kunnat göra förstärkningar. Beskrivningen är inget jag har hittat på. Den kan man läsa i Joakim Palmes Välfärdsbokslut, som beskriver tydligt utvecklingen under 1990-talet och som vi märker av än i dag.

Det duger med en långsiktig uthållig satsning för att minska klyftorna. I jämförelse med andra länder – vilket Jerzy Sarnecki visar – ligger Sverige i viktiga avseenden bättre till när det gäller segregationspolitik. Det är den vägen vi måste fortsätta att gå. Då duger det inte att komma med budgetförslag som innebär gigantiska nedskärningar av våra socialförsäkringar. Det leder spikrakt i en riktning som vi tycks vara överens om att vi inte vill ha.

Anf. 9 BEATRICE ASK (m) replik:

Fru talman! Rolf Olsson säger att kriminalvården och välfärdspolitiken måste kopplas ihop. Det är väl sant. Rolf Olsson säger att man måste minska klyftorna, och han pekar på hemska saker som händer i omvärlden.

Problemet är att klyftorna ökar. Problemet är att segregationen och utslagningen i vårt eget land, i Sverige, ökar. Då har vi haft socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister som har lett politiken i tio år.

Rolf Olsson berättade att det här var den 14:e gemensamma budgeten. Hur många år till behöver ni på vänsterkanten innan vi kan se någon vändning? Hur många år behöver ni innan vi kan se att våldsbrotten minskar eller att folk slutar sparka varandra på gatorna? Hur många år behöver ni för att den här politiken, som du uppenbarligen tror så mycket på, ska fungera?

Jag kan säga att det är väldigt många människor som är otroligt trötta.

Jag läste i mitt inledningsanförande ett exempel från Sundsvall som det stod om i tidning en i morse. Det handlade om att man i sin förtvivlan på Åklagarmyndigheten i Sundsvall får leasa ut ärenden för att kapa topparna. Och så kan jag läsa hur ni i majoriteten i budgeten precis som regeringen tycker att man uppfyller sina mål.

Hur många år till ska vi vänta innan man hypotetiskt kan tänka sig att den här vänsterpolitiken får något slags positivt resultat?

Anf. 10 ROLF OLSSON (v) replik:

Fru talman! Jag märker att Beatrice Ask precis som jag räknar med att vi har en lång tid framför oss av vänsterregeringar. Visst ska vi ta itu med detta och rikta ökade ansträngningar mot att minska klyftorna! Det är ju just en vänsterpolitik som är den enda möjligheten som finns till att få minskade klyftor. Jag skulle vilja påstå att Beatrice Asks politik leder i rakt motsatt riktning, precis som jag sade till Johan Pehrson. Just Moderaterna är väl det allra klaraste hotet mot en utveckling för ökad rättvisa här i samhället. Så det behövs mer av vänsterpolitik. Det är väl det enda man kan säga.

Sedan är det ju inte som Beatrice Ask säger. Den allmänna eländesbeskrivning som Beatrice Ask ägnar sig åt stämmer ju inte. Det är inte så att klyftorna rakt av bara ökar. Det finns kvarstående problem, och det hänger naturligtvis samman med att vi lever i en omvärld där internationell utveckling också präglar vår samhällsutveckling. Helt och hållet kan vi alltså inte styra utvecklingen, men det finns alltså en politik som är till för att minska klyftorna. Som sagt: Svaret är väl att vi får öka våra ansträngningar för att klara ut de här klyftorna, som vi naturligtvis tycker är ett jätteproblem.

Det var en del frågor konkret kring situationen för åklagarna i landet. Det är specifikt för Sundsvall. Detta är naturligtvis ett rejält problem. Jag är övertygad om och vet att åklagarväsendet arbetar mycket bestämt och hårt med att förbättra arbetet. Det är en bild som inte gäller åklagarväsendet generellt, utan det är just en del av landet som har de här stora problemen. Jag hann bara kommentera det som kortast.

Anf. 11 BEATRICE ASK (m) replik:

Fru talman! Nej, jag ser inte fram emot många år med vänsterpolitik. Jag ville bara veta om Rolf Olsson hade någon tro om ungefär hur lång tid det tar med en sådan politik att få något resultat.

Moderaternas bild är svartmålning, säger Rolf Olsson. Det är några kvarstående problem. Ja, de kvarstående problemen innebär att vi här i kammaren har fått diskutera diskriminering i rättsväsendet – det var väl Vänsterpartiet som kände sig orsakat att lyfta fram den frågan – problem med bemötande, 35 värdetransportrån bara i år, ökade våldsbrott, att människor inte vågar gå ut och så vidare. Detta är kvarstående problem – ja visst! Andra kvarstående problem är att 1 ½ miljon människor inte kan gå till jobbet varje morgon och att fler och fler elever inte når grundskolans mål. Det här med arbetslöshet och bristande studieresultat är ju viktiga faktorer i det som skapar social misär och grunden för kriminalitet.

Men hur många år tar det innan ni har rätt ut några av de här problemen, och är det verkligen bara kvarstående problem?

Sedan vill jag bara säga detta: Kom inte och påstå att Sundsvallsexemplet är något litet undantag! Domstolarna har ju nästan rutin på att kalla in pensionärer för att över huvud taget få det att gå runt, därför att man inte har domare så det räcker.

Och ni vet väl själva hur det ser ut med nämndemännen? Låt mig passa på att fråga om det. Rolf Olsson sade så här: Det är viktigt att man representerar befolkningen och olika yrkesgrupper. Ja, nämndemännen borde verkligen representera människorna. Men varför gör ni då inte ens det lilla enkla att se till att nämndemän får villkor så att yrkesarbetande människor kan ställa upp i rättsprocesserna?

Anf. 12 ROLF OLSSON (v) replik:

Fru talman! Det blir risk för viss upprepning av vad jag sade i förra inlägget eftersom det är samma frågor som Beatrice Ask återkommer till.

När det gäller Sundsvall var det ju åklageriet som det handlade om. Jag hävdar att det inte är bilden när det gäller åklageriet i landet i övrigt. Det ser betydligt bättre ut på andra håll, och jag vet att man arbetar bestämt inom riksåklagaren med de här frågorna.

När det gäller nämndemännen vet också Beatrice Ask att det pågår en utredning om det här och att de här frågorna ska beredas och utredas. Det ser vi fram emot, för visst, jag håller med om att det är oerhört viktigt att vi underlättar för rekrytering framöver när det gäller representativitet bland nämndemän.

Låt mig avslutningsvis säga att om man verkligen på allvar menar att man vill hålla ihop landet, att man vill hålla ihop politiken och att man ser kopplingar mellan rättsväsendets utveckling, kriminalitetens utveckling och välfärdspolitiken i landet, så är det inte en borgerlig politik man ska välja, och definitivt inte en moderatledd borgerlig politik. Allting pekar ju på det. Det kan man lätt läsa sig till om man läser de borgerliga partiernas budgetförslag. Där är det gigantiska försämringar, inte minst av våra trygghetssystem, som föreslås. I många länder finns det bevis för att en sådan politik leder till ett samhälle präglad mer av kriminalitet och våldsbrott. Det är en utveckling som vi i Vänsterpartiet inte vill bidra till.

Anf. 13 VIVIANN GERDIN (c):

Fru talman! Ledamöter! Jag vill börja med att säga att jag instämmer i Centerpartiets samtliga reservationer och särskilda yttranden, men för tids vinning yrkar jag endast bifall till reservation nr 25.

Jag börjar med polisverksamheten. En professionell polis, tillgänglig och synlig för människor, förutsätter att vi fortsätter arbetet för att förverkliga närpolisreformen. En lokalt förankrad polis har ett mycket stort mervärde, liksom att allmänheten snabbt ska kunna nå polisen vid behov, oavsett om människorna bor i Stockholms innerstad eller i norra Värmland.

Att det behövs fler poliser är också väldigt tydligt. Dagens antal poliser – knappt 17 000 – räcker inte till för de behov som hela tiden framkommer. Det finns ett stort utredningsbehov. Det finns även ett stort behov av att satsa mer på det brottsförebyggande arbetet. Det framkommer i Riksrevisionens rapport att det har blivit lidande när trycket ökar på

de akuta insatser som polisen behöver göra. De uttalade politiska verksamhetsmålen har tyvärr inte följts av de insatser som man hade planerat.

Vi behöver inrätta en fjärde polishögskola. Förlägg den gärna till Karlstad! Det är min personliga åsikt. Vi har bra förutsättningar där. Vi har vetskap om de stora pensionsavgångar som redan har påbörjats inom poliskåren – alla dessa 40-talister som kommer att lämna sina tjänster. Enligt Polisförbundet kommer mellan 800 och 900 poliser att lämna sina jobb från 2007. Med vetskap om det är det också bråttom att vi får en fjärde polishögskola till stånd, samt att vi utnyttjar alla platser som finns vid dagens tre befintliga polishögskolor.

Men det räcker inte med bara det. Vi behöver även förändra polisens arbetsstruktur för att öka polisens motivation.

Jag har läst Stefan Holgerssons utredning, och den skrämmer mig lite grann. Han har också praktisk erfarenhet av att jobba som polis. Han pekar där på att motivationen minskar hos poliserna ju fler år som de är i tjänst. Det är väldigt allvarligt. Detta måste vi också ta till oss och göra någonting åt.

Att bättre ta till vara den kunskap och de erfarenheter som finns inom polisen i dag anser jag vara ett ledningsansvar ute bland polismyndigheterna.

Vi behöver också se över hur polisen arbetar. Det är väldigt få poliser som är ute i yttre tjänst i jämförelse med de poliser som arbetar med administration. Då tänker jag inte på de utredningar som finns, utan jag tänker på den blankethysteri som har utvecklats inom polisen under senare år. Det är också en sak att greppa. Behöver man verkligen fylla i 13–14 blanketter när ett mindre snatteri eller dylikt har skett? Vi måste vara medvetna om det. Och alla här vet att arbetsinnehållet påverkar slutresultatet.

Vi har ett stort ansvar, och vi har väldigt mycket att göra för att öka allmänhetens tilltro till rättsväsendet. Det är helt klart att den sviktar i dag.

Inom Centerpartiet har vi väldigt stora ambitioner och vill prioritera att fler poliser arbetar med förundersökningar, att upptäcktsrisken av brott ökar och att handläggningstiden minskar.

Brottsutvecklingen har också tagits upp här. Justitieministern sade häromdagen att antalet brott inte ökar. Jag vill faktiskt hävda motsatsen. Det syns inte alltid i brottsstatistiken. När man är ute och reser träffar man människor som säger att det inte är någon idé att anmäla brott och att det är svårt att komma fram till polisen.

Att människor som har blivit misshandlade och uppsöker sjukvården inte alltid anmäler detta tycker jag är en stor brist. Vi måste försöka uppmåna alla människor som verkligen har drabbats av brott att de också anmäler det. Det är jätteviktigt.

Jag vill återkomma till det brottsförebyggande arbetet. Vi har ju begränsade ekonomiska resurser i samhället. Oavsett om vi är i majoritet eller i opposition finns det ett visst antal kronor att anslå till verksamheten. Då är det också oerhört viktigt hur vi använder dessa pengar. Och det bästa som vi kan göra för att minska antalet brott är att satsa mer på det brottsförebyggande arbetet. Och det är inte bara polisens sak. Det börjar främst inom familjen. En trygg uppväxtmiljö med engagerade föräldrar kan vara avgörande för att förhindra att barn senare i livet riskerar att

hamna snett. Men det handlar också om hur det fungerar inom skolan och om de sociala myndigheternas agerande.

Alldeles nyligen har det framkommit hur våldet har brett ut sig i grundskolorna. Elever i tio–elvaårsåldern formligen misshandlar varandra. Och detta kan fortgå utan att några vuxna ingriper.

Under många år har vi varit medvetna om att mobbning existerar, inte bara inom skolorna utan även ute i arbetslivet. Men när det börjar redan i grundskolan och när barn i den åldern blir utsatta för det och inte får några signaler från vuxna att det är oacceptabelt, då befäster man ett beteende som sedan kan utvecklas och leda till att det blir ännu värre framöver.

Jag tycker att det är väldigt viktigt att vi om och om igen klargör och lyfter fram föräldrarnas ansvar. Det är föräldrarna som grundlägger barnens normer och värderingar. Och föräldrarna ska också vara involverade i barnen.

När det händer någonting avskärmas ofta föräldrarna. När ett barn som är uppe i tonåren snattar eller tas in för förhör vet föräldrarna många gånger knappt om att det har hänt. Det är därför som det är så viktigt att föräldrarna involveras när barn har begått något misstag – snattat eller dylikt – att föräldrarna finns med när barnen förhörs och att föräldrarna också finns med när rättegångar genomförs.

Vi vet också att alkohol och droger är en stor orsak till brott. Man räknar med att hälften av alla brott som begås i Sverige har en anknytning till någon form av droger. Dessutom är det många våldsbrott som sker under någon form av drogpåverkan. Detta missbruk bryter inte bara ned de brottsoffer som drabbas. Det bryter också ned de personer som utövar detta våld. Därför har vi en skyldighet att tidigt ingripa för att stoppa missbruk hos unga människor och därmed också förhindra att de hamnar i kriminalitet. Det är ju olagligt att bruka och inneha narkotika. Men jag tycker att det brister i fråga om efterlevnaden av dessa bestämmelser. Fler poliser borde vara mer aktiva och ingripa när de har vetskap om vem och vilka som förmedlar droger till ungdomar.

Jag vill också ta upp det som rör våldsbrotten och domstolarna. Jag vill särskilt ta upp våldet mot kvinnor och barn. Detta våld upprör många. Men också den tolkning som domarna gör av våra lagar upprör människor. Mäns våld mot kvinnor är ett stort samhällsproblem för kvinnor och barn, men det är också ett stort problem för alla andra. Dessa brott kan leda till fysiska och psykiska skador för resten av livet.

Jag tycker att det är befogat att syna straffskalorna. Riksdagens majoritet värderar att dagens maximala straff för våldtäkter och grovt sexuellt övergrepp mot barn ska vara detsamma som för grovt bokföringsbrott. Vi i Centerpartiet tycker inte att detta är förenligt med det allmänna rättsmedvetandet. Rätten till sin egen kropp är en mänsklig rättighet, och det ska också synas i den svenska lagstiftningen.

Vad är ett människoliv värt i dagens Sverige? Det är faktiskt många som frågar det efter alla uppmärksammade domar. Jag ska ge några exempel.

En rattfull man körde ihjäl en fyra barnsmamma på E 18 i Värmland för några år sedan. Straffet blev inte särskilt hårt. Efter en kort tid var han ute på våra vägar igen.

Jag tycker att det är ett väldigt allvarligt brott om man sätter sig berusad bakom ratten och kör ihjäl en människa. I dag kan man enligt straffbestämmelserna dömas för vållande till annans död. Vi tycker att det borde skärpas och ändras till dråp.

En fyraåring utsattes för ett sexuellt övergrepp. Mannen blev fälld. Men skadeståndet till flickan sänks. Ersättningen motiveras med att den fyraåriga flickan sov när övergreppet skedde och att gärningsmannen inte hade använt våld.

Alla dessa händelser är fruktansvärda. Och jag tycker att vi som lagstiftare har ett väldigt stort ansvar att reagera på dem. Allmänheten reagerar, funderar och frågar. Jag får ofta frågan: Hur kan ni stå bakom detta? Det är uppenbart att domarna har tolkat den lagstiftning som vi en gång har antagit här i riksdagen på detta sätt. Det är det som gör att det ser ut som det gör i dag.

Brottsoffrens situation är mycket allvarlig. Jag tycker också att vi har en mycket märklig hantering när en utdömd brottsskadeersättning kan omprövas av Brottsoffermyndigheten. Och ofta sker detta till nackdel för brottsoffret genom att skadeersättningen sänks. Detta har vi från alliansens sida tagit upp, och det finns en reservation om det. Det är befogat att vi ser över detta. Vi måste stärka brottsoffrens ställning. Det är också fråga om huruvida det verkligen ska finnas en instans som överprövar ett domstolsbeslut.

Jag yrkar bifall till reservation 25.

Anf. 14 LEIF BJÖRNLOD (mp):

Fru talman! Vi debatterar ett av de riktigt stora områdena inom vår budget, utgiftsområde 4. Som Johan Pehrson inledde med att säga behandlas ett väldigt stort område. Vi får här höra om olika hjärtefrågor som vi lyfter fram utifrån våra partier.

Så att jag inte glömmer det vill jag redan nu säga att vi naturligtvis står bakom propositionen men yrkar bifall till reservationerna 27 och 7. Dessutom står vi bakom våra särskilda yttranden.

Det här området är ett av få områden som får en resursökning ekonomiskt. Lite filosofiskt kan det sägas att det naturligtvis är väldigt tråkigt att vi ska behöva lägga ut så mycket pengar för att upprätthålla ordning och rätt i samhället. Men det är rätt naturligt med tanke på att vi också är ett växande samhälle. Vi är ett växande samhälle som även får en kulturell tillväxt genom invandring och ökade influenser från omvärlden. Vi börjar få ett pluralistiskt samhälle.

Det här kan värderingsmässigt givetvis föra med sig olika uppfattningar om saker och ting. Det behöver vi också kunna acceptera och tolerera. Därför är det viktigt att vi får bättre kunskap. Det är viktigt att polisen får en mångfald som motsvarar samhället. Det är också viktigt att vi skärper lagstiftningen mot intolerans, det vill säga diskriminering och hot mellan eller mot olika grupper. I ett särskilt yttrande talar vi om vikten av att kunna skydda andra religiösa samfunds byggnader och liknande.

Men diskrimineringen gäller inte bara religioner utan handlar även om etniska grupperingar i andra avseenden – traditioner och kulturella variationer men också sexuell läggning. Där ska man alltså inte kunna finna något skäl till diskriminering.

Det finns många hot i samhället som vi här ska prioritera resurserna mellan. Vi har fått en liten ny vinkling av brotten. Nu har vi ju börjat betrakta ett brott utifrån dess avsikt. Jag tycker att det kan finnas skäl att göra det. Vad som åsyftas är terroristbrotten. Brottet att spränga en bomb kan göras med olika syften, allt från att komma åt narkotika eller tillgripa pengar till att försöka förändra vårt demokratiska system.

Vi har också att prioritera pengar till en sektor som är väldigt svårhanterlig. Det gäller då de ekonomiska brotten, ekobrottsligheten.

Jag vill naturligtvis också understryka miljöbrotten. Vi har en uppgift i att fördela pengar och att skapa kunskap och utbildning när det gäller att värna naturen och den tysta miljön. Skogen, djuren, fiskarna och naturen har ingen möjlighet att själva föra sin talan. Därför är det viktigt att vi i denna kammare lyfter fram de frågorna. Likaså måste vi ha mer kunskap inom många andra områden när det gäller att hantera just miljöbrotten.

Vidare har vi genomfört en del förändringar i den här budgeten när det gäller kriminalvården. Vi i Miljöpartiet har inställningen att det viktigaste vi där kan göra är att se till att förhindra återfall i brott. Strängare straff och kanske längre tid för omskolning skulle jag vilja tala om.

Reservation 27, handlar om rättshjälp till näringsidkare. Det är viktigt att entreprenörsandan tas till vara hos de människor som på olika sätt har försökt men kanske misslyckats och kommit på obestånd och därmed hamnat i en konkurs. Det är viktigt att ge de här människorna möjligheter att komma tillbaka till livet och till näringslivet – *back in business*, brukar det heta – genom att de inte ska behöva förlora rättegångar eller inte ha rätt och möjlighet att ta det lagliga stöd som vanliga privatpersoner har. Som näringsidkare har man inte den möjligheten. Därför vill vi ha en översyn i den delen.

Flera har nämnt den brottsförebyggande verksamheten. Jag delar uppfattningen att det brottsförebyggande ansvaret är hela samhällets ansvar. Det handlar om hemmet och skolan och om att vi här i kammaren är beredda att prioritera de ekonomiska resurserna så att grogrunden för ökad brottslighet minskar. Det är ett tungt ansvar, och vi har alla idéer om detta. Men jag är naturligtvis övertygad om att våra idéer är de bästa.

Anf. 15 VIVIANN GERDIN (c) replik:

Fru talman! Jag begärde replik när jag hörde Leif Björnlod flera gånger lyfta fram detta med mer kunskap. Det är väl vad också jag många gånger upplever efterfrågas. Det är jättebra. Men om vi hela tiden bara säger att vi behöver mer kunskap och samtidigt inte vidtar åtgärder utan intar en avvaktande inställning tycker jag att det är väldigt olyckligt. Det här måste ju hela tiden följa med. Allteftersom man lär sig och får mer kunskap bör man också agera.

Vi har pratat väldigt mycket om prioriteringar. Om anslaget är begränsat blir prioriteringarna självfallet ännu tuffare. Det är väldigt mycket som vi alla vill prioritera. Men i och med att anslagen inte höjs tillräckligt syns inte majoritetens prioriteringar av allt ni talar om. Till exempel när det gäller det brottsförebyggande arbetet, som vi tycker är så viktigt, framgår det av Riksrevisionens rapport – och detta är inte första gången – att det inte sker som det var tänkt. Detta är verkligen olyckligt. När insatser i tillräcklig mängd inte sätts in kommer brotten att öka.

Sedan skulle jag också vilja säga följande till Leif Björnlod, som precis som jag kommer från Värmland. Vi i Centerpartiet tycker att rattonykterhetsbrotten inte ger tillräckligt kraftiga straff. Däremot kan ett grovt jaktbrott ge upp till fyra års strafftid. Vi lever i vargens närhet och har domar som innebär att människor som försvarar sina djur döms till strängare straff än den som rattonykter kör ihjäl en människa. Hur ser Leif Björnlod på det? Tycker han att det är riktigt som det är i dag?

Anf. 16 LEIF BJÖRNLOD (mp) replik:

Fru talman! Ja, vi är helt överens om att mer kunskap behövs. Jag återkommer till den saken när jag fortsätter med nästa fråga. Jag tänker då på prioriteringen av det brottsförebyggande.

Som jag sagt handlar det om hela samhällets ansvar. Här måste vi göra en avvägning. Samhället består av så mycket mer än bara polis, lagföring och kriminalvård. Det brottsförebyggande måste komma in på ett tidigare stadium.

Jag skulle vilja vara beredd att ge mer pengar till skolan för brottsförebyggande verksamhet. Precis som Viviann Gerdin sade har hemmet en viktig roll. Ja, den sociala miljön i hemmet har en väldigt stor betydelse. Därför ska pengar kanske inte gå till mer poliser utan kanske mer till den sociala verksamheten och stöd till familjer på det området. Där ser jag att kraften finns när det gäller det brottsförebyggande.

Sedan gäller det detta med rattfylleri. Ja, Viviann, vi är med på att man i en del avseenden skärper straffet för rattfylleri. Rattfylleri är ett allvarligt brott – ett brott som kan begås av flera skäl och ett brott som dessvärre kan användas på flera sätt.

När det gäller att göra jämförelser mellan tjuvjakt på rovdjur och rattfylleri vill jag nog kraftigt göra en åtskillnad, även om de kan sammanfalla. Jag menar att tjuvjakt är *en* typ av medvetet brott som naturligtvis ska ha ett högt straffvärde. Men vi har också, för att komma in på den värmländska vargdiskussionen, varit med och diskuterat förändringar i 28 § jaktlagen.

Anf. 17 VIVIANN GERDIN (c) replik:

Fru talman! Jag vill börja med det senaste. Jag tycker att Leif Björnlod tar till alldeles för kraftig ammunition i den här debatten. Tjuvjakt – jag tror att väldigt många av dem som har försvarat sina djur skulle känna sig kränkta av den benämningen. Jag är väl medveten om att det finns de som skjuter rovdjur, och där tror jag att vi aldrig riktigt får reda på var det händer, djuren bara försvinner. De fall där man verkligen har anmält att man har agerat är de fall där djurägare har velat skydda till exempel sin hund eller boskap. Där måste vi göra en skillnad. Jag tror att många känner sig kränkta över att man bara drar alla över en kam. Så kan man inte göra.

Sedan pratar Leif Björnlod, precis som alla andra, om alla och allas ansvar, och därmed är det ingen som riktigt tar det totala ansvaret. Det är väl det som många gånger slår igenom i samhället.

Återigen vill jag komma till det här med pengar. Jag tror aldrig att vi kan lösa de här problemen med att bara anvisa mer och mer pengar. Man måste titta på hur vi använder dem. Jag är faktiskt kritisk till hur vi i dag använder en del medel. Om vi ändrar på våra arbetsmetoder och arbets-

sätt och lyfter in ansvarsfrågan kan vi få ut mycket mer för de begränsade resurser vi har. Men vi arbetar inte alltid på bästa sätt. Man prioriterar inte, sätter inte mer pengar till det brottsförebyggande arbetet, trots att man vet att det är det som verkligen kan leda till färre brott på sikt. Men det är inte högprioriterat. Det syns i Riksrevisionens rapporter att det ständigt är den händelsestyrda verksamheten som styr vad poliserna ska göra.

Anf. 18 LEIF BJÖRNLOD (mp) replik:

Fru talman! Återigen: Jag anser inte att det bara är polisen som ska syssla med brottsförebyggande verksamhet. Men i övrigt är vi helt överens när det gäller resurseffektivisering, det är ingen tvekan om det.

Vi ska använda pengarna på bästa sätt. Det är bara det att jag tror att alliansen och den grupp som jag är med i har lite olika uppfattning om vad som är det bästa sättet, och den diskussionen för vi i kammaren. Jag tror att vi bägge har goda avsikter. Det är inte det som är problemet.

Jag ska bara kort nämna jaktbrott. Det jag pratade om var jaktbrott. Jag vet att man har tillgripit vapen och anmält sig själv för att man enligt sin uppfattning agerat enligt 28 § i jaktlagen för att skydda sina djur mot angrepp av rovdjur. Då ser jag det inte som tjuvjakt. Det var inte den jämförelsen jag gjorde. Det vill jag understryka.

Jag ska kommentera rattfylleri lite mer. Maxstraffet är sex år. Kanske det inte utdöms tillräckligt ofta. Jag ska inte lägga mig i hur domstolarna gör, men som politiker har jag ibland haft känslan att jag själv i en del fall av rattfylleri skulle ha velat se strängare straff. Men å andra sidan är jag inte domare, och jag ska inte på något sätt kritisera domarna för de avvägningar de gör. Det är vår sak att stifta lagarna så att de kan tillämpas på ett bra sätt.

Anf. 19 BRITTA LEJON (s):

Fru talman! Rättsväsendet är av grundläggande betydelse för vårt demokratiska samhälle. Att rättsväsendet fungerar väl är av avgörande betydelse för människors tilltro till både varandra och samhället. Det är också en förutsättning för näringslivets utveckling och vår ekonomiska tillväxt.

Brottsutvecklingen det senaste decenniet har för Sveriges del varit relativt konstant, runt 1 245 000 polisanmälda brott. Vissa brottstyper har minskat, till exempel olika sorters stöld, medan andra har ökat, som narkotikarelaterade brott och våldsbrott. Även om vi i denna kammare med visst fog kan hoppas att förklaringen till ökningen av en del av brott, till exempel våldtäkter, delvis är att fler kvinnor i dag vågar anmäla våldtäkt än tidigare därför att lagstiftningen har förbättrats, därför att skyddet för dessa brottsoffer har förbättrats. Även om vi kanske förväntar oss att antalet redovisade narkotikarelaterade brott ökar när polisens insatser för att bekämpa knarket ökar i Sverige och även om vi ser att det finns positiva förklaringar till en del av ökningen av dessa brott, finns det antagligen också reella ökningar av vissa brottstyper, framför allt våldsbrotten mot vårt samhälle, som vi måste ta på allvar.

Jag tror att Beatrice Ask nämnde brott mot person, till exempel miss-handel utomhus där offer och förövare inte känner varandra. Det är ett område där brottsligheten har ökat. Det är naturligtvis i högsta grad oro-ande.

Vi kan också se att den grova organiserade brottsligheten tar sig nya mer internationella former och att man använder sig av den nya tekniken för att begå brott på nya sätt. Man gör det också för att hota kärnan i vårt demokratiska samhälles institutioner. Hot mot journalister, mot åklagare, mot politiker och mot poliser är allvarligt och måste bemötas därefter.

Brottsligheten i Sverige är på en genomsnittlig nivå i västvärlden. Men de lokala variationerna, framför allt skillnaderna mellan olika städer och landsbygdområden, kan vara stora. En politik för ett rättsväsende som människor i hela vårt avlånga land kan lita på kräver både tillräckligt med resurser och i dag också nya metoder.

I går publicerades en rapport från Brå om invandrades brottslighet. Den har blivit mycket omtalad. En del har haft sina tolkningar av vad det handlar om färdiga redan innan rapporten publicerades. För alla oss som på olika sätt har till uppgift att bekämpa brottsligheten är Brås rapporter ofta en viktig kunskapskälla. Men att använda och tolka statistik för att den ska passa för att driva egna teser kanske inte är helt ovanligt men mycket olyckligt.

Jag skulle vilja säga att Brås rapport återigen visar hur viktigt ett välfungerande välfärdssamhälle är för att minska brottsligheten.

En annan aspekt som är viktig att nämna när det gäller brottsutvecklingen är den allt ymnigare tillgången på alkohol. Flera har nämnt narkotika här. Viviann Gerdin tog också upp alkoholen. Vi vet att det finns ett klart samband mellan alkohol och brottslighet. Det finns all anledning att vara oroad över utvecklingen när det gäller fylleri både till sjöss och till lands. Här ser vi fram emot den utredning om dessa frågor som ska lämnas till justitieministern i början av nästa år. Den kommer förhoppningsvis att ge oss ett underlag för att ta ett nytt helhetsgrepp på de här utomordentligt viktiga frågeställningarna.

Den årliga debatten om budgeten till rättsväsendet riskerar lätt att bli en historia med starka drag av upprepningar. Redan på förhand vet man att oppositionen kommer att kräva ännu mer pengar till rättsväsendet. Det spelar kanske inte så stor roll hur mycket pengar som regeringen och samarbetspartierna anslår, för oppositionen kommer troligen i alla fall att tycka att det är för lite.

Innan det är dags att bemöta de repliker som med all säkerhet kommer att komma tänkte jag uppehålla mig en stund vid det som för alla iakttagare är möjligt att objektivt slå fast.

Resurserna till rättsväsendet har ökat drastiskt de senaste åren. För alla skattebetalare som tittar på den här debatten kan det vara bra att veta att av statsbudgeten för innevarande år används dryga 27 miljarder till rättsväsendet. För nästa år, 2006, föreslår regeringen med samarbetspartierna dryga 29 miljarder och 30,7 miljarder för 2007. Polisen får av dessa 15,7 miljarder, kriminalvården 5,7 miljarder och domstolsväsendet drygt 4 miljarder.

Regeringen och samarbetspartierna rustar rättsväsendet med nya resurser och har så gjort under en följd av år. Resultatet är att vi nu för femte året i rad har fler poliser än året innan. De civilanställda har också

ökat kraftigt i antal. Två nya polisutbildningar – i Umeå och i Växjö – har inrättats, och det har också gjorts att det har blivit mycket lättare att rekrytera nyutbildade poliser till de delar av landet där det tidigare har svårt att rekrytera. Det är viktigt.

Det här ger resultat. Allt fler ärenden hamnar i våra domstolar. Platsbristen på häkten och anstalter ökar. Det är en fullt naturlig utveckling, men det är också en utveckling som måste bemötas och tas om hand.

För innevarande år har vi tillskjutit 400 miljoner extra till kriminalvården. Dessa pengar är inte någon engångshistoria utan det är pengar som kriminalvården får behålla också under kommande år. De ska användas till att öka säkerheten både genom fortsätta utbyggnaden av platser och genom att Saltviks säkerhetsanstalt byggs, men de ska också naturligtvis användas för att behandlingen på anstalterna ges de bästa förutsättningarna.

Men det är inte bara genom att öka resurserna som regeringen satsar på rättsväsendet. Vi ger också nya moderniserade förutsättningar för ett effektivt arbete. Ett exempel av många är att vi den 1 januari nästa år kommer att ha nya regler om DNA-registrering. Många fler kommer att finnas i polisens register än vad som är fallet i dag. De som döms till strängare straff än böter kommer att registreras. Polisens förutsättningar att klara upp brott förbättras därmed avsevärt. Det är viktigt.

Nu räcker det inte med att se enbart vilka resurser som rättsväsendet får del av. För att framgångsrikt bekämpa brottsligheten på lång sikt räcker det inte med poliser och fängelser. Vi kan ha hur många poliser som helst, men om vi inte strävar efter att utforma Sverige till ett land för och av alla kommer vi inte att lyckas. Arbete åt de vuxna och bra skolor till barnen – ungefär så enkelt kan de viktigaste aspekterna av ett väl fungerande och framgångsrikt välfärdssamhälle beskrivas. Det är också därför som stora resurser satsas i vår budget på dessa områden.

Det är mindre än ett år kvar till valet 2006. Under det senaste året har de borgerliga bröderna och systrarna gjort allt för att framstå som enigheten själv. Men hur eniga är de borgerliga partierna i verkligheten så här ett år före valet? Har ni någon gemensam politik för att bekämpa brott?

Jag har varit ledamot i justitieutskottet under det senaste året och kunnat följa era förehavanden. Och visst har det funnits frågor där ni har haft gemensamma uppfattningar, men i många frågor är ni också oense.

Nu när statsbudgeten ska beslutas hade man ju trott att ni skulle vara överens, men så är icke fallet. Statsbudgeten för rättsväsendet som vi nu diskuterar och som kammaren senare i dag ska besluta om består inte av två mot varandra stående förslag, ett för oss i majoriteten och ett för er i borgerligheten. Nej, ni kommer till debatten i kammaren med fyra olika förslag, fyra bedömningar av rättsväsendets behov under de kommande åren, fyra olika förslag till finansiering. Det är mindre än ett år kvar till valet. Ni är skyldiga väljarna ett svar. Vilken politik ska ni gå till val på?

Fru talman! Politik måste hänga ihop. Den moderata politiken för försämringar i trygghetssystemen leder till ökad fattigdom och ökade klyftor mellan grupper i Sverige. Utanförskap, marginalisering och arbetslöshet ger ett otryggare Sverige. Människors levnadsvillkor på livets alla områden spelar roll för hur brottsligheten utvecklas.

Avslutningsvis vill jag yrka bifall till förslagen i betänkandet och avslag på reservationerna.

Prot. 2005/06:52
15 december

I detta anförande instämde Kerstin Andersson, Joe Frans, Göran Norlander, Margareta Persson och Ameer Sachet (samtliga s).

Rättsväsendet

Anf. 20 JOHAN PEHRSON (fp) replik:

Fru talman! Jag kan lova Britta Lejon att problemet ur demokratisk synvinkel handlar om att vi inte vet vad Socialdemokraterna vill. Vi vet ingenting om de strider som utkämpar sig mellan dig, Vänsterpartiet och Miljöpartiet när ni gör upp om svenskt rättsväsende och när ni prioriterar i statens budget.

Hur är det möjligt att Britta Lejon väljer att genomdriva en friärs-verksamhet – *free year* på engelska – som ingen människa någonsin har förstått vad det har för brottsförebyggande effekt. Här rullas det i väg miljarder efter miljarder på en verksamhet som inte gynnar de mest utsatta. De här pengarna skulle kunna användas mycket bättre till ett brottsförebyggande arbete.

Vi samtliga borgerliga partier anslår mera till rättsväsendet. Vi har tagit del av de budgetunderlag som har redovisats från samtliga myndigheter. Det visar att den verksamhet som ni från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, som styr det här landet, beställer är strukturellt underfinansierad. Det är ett retorikgap mellan vad som sägs ska göras och budgeteras och vad som är möjligt att leverera. Detta leder till inbyggda strukturella problem.

Jag har en konkret fråga till Britta Lejon. När man skriver ett sådant styrdokument som stadsbudgeten över rättsväsendet ska det utgöra en ledning för vad som är viktigt. Hur kan man då underlåta att skriva att polisen har en viktig brottsförebyggande roll för att klara upp och upptäcka brott? Det finns inte ens nämnt på de sidor som handlar om komplexa orsaker och vad man ska göra för att minska brottsligheten. Man kan prata om alla andra områden som debatteras här i kammaren, men vi pratar om polisen. Varför finns inte polisen med? Det är en väldigt svår fråga som jag vill ha svar på.

Anf. 21 BRITTA LEJON (s) replik:

Fru talman! Först om friåret. Det finns många delar av majoritetens budget som inte direkt handlar om att bekämpa brottslighet, men som kanske handlar om att öka graden av människors frihet och öka valfriheten. Det är frågor som folkpartister brukar vara intresserade av. Sedan kan man ha olika uppfattningar om i vilken utsträckning detta har lyckats och hur mycket resurser som tas från arbetsförmedlingarna. Men ambitionen har ändå varit att åstadkomma någonting offensivt, att öka valfriheten för människor och att skapa nya möjligheter för andra människor att komma in på arbetsmarknaden. Jag tycker faktiskt att vi måste våga pröva något nytt ibland. Nog sagt om detta.

Jag noterade en viss strategiförflyttning i de borgerligas anföranden inklusive Johan Pehrsons. I år har ni avstått från svartmålningen som ni tidigare ägnade er åt i budgetdebatter. Jag uppskattar verkligen det som jag uppfattar som en mer nyanserad beskrivning av verkligheten.

Men sedan säger Johan Pehrson i sin replik att rättsväsendet är strukturellt underfinansierat. Hur många gånger har jag inte hört Johan Pehrson säga detta både i denna talarstol och i massmediala sammanhang? Den stora frågan som då uppstår i mitt huvud är: Om nu Johan Pehrson och Folkpartiet verkligen menar allvar när man säger att rättsväsendet är strukturellt underfinansierat, hur kommer det sig då att ni bara anslår ungefär 1 miljard mer än regeringens 29 miljarder till rättsväsendet? Ni föreslår en höjning av anslaget med drygt 3 %. Är det vad som krävs om nu rättsväsendet verkligen är strukturellt underfinansierat, Johan Pehrson?

Överdrifter av den typen gör det svårt att ta er kritik på allvar.

Anf. 22 JOHAN PEHRSON (fp) replik:

Fru talman! Jag står fast vid att det svenska rättsväsendet är strukturellt underfinansierat. Och jag ska villigt medge att jag tror att det behövs ännu mer resurser. Om man jämför Sverige med andra demokratiska länder satsar vi en väldigt låg andel på det svenska rättsväsendet, denna kärna i demokratin och någonting som ingen vill privatisera, men som är i full färd med att bli privatiserat bakvägen. Jag tänker då på orten där upprätthållandet av tryggheten tas över av privata väktarbolag.

Vårt problem är ju inte att vi anslår mindre. Vi vill ju ha något mer resurser. Till en början skulle de pengar som vi anslår till polisen, domstolarna och åklagarna lindra mycket av de effekter som vi ser.

Den strukturella underfinansieringen gör att Rikspolisstyrelsen nu umgås med tanken på att halvera polisutbildningen, för de har inga pengar till att utbilda fler poliser. Man håller på att masspensionera äldre poliser för att ha råd att anställa nya poliser. Man går snart över till att titta på hur man ska göra med de civilanställda för att kunna spara pengar därför att pengarna inte räcker.

När det sedan gäller själva budgetledningen, Britta Lejon, lovades det förra året pengar i den här kammaren som drogs in några dagar senare, och det är du personligt ansvarig för.

I år anslås det pengar, men sedan står det på varje sida längst ned att man drar in pengar också. Man anslår de drygt 300 miljonerna till polisen, men sedan dras det in en viss liten procent för att man ska klara budgettaket. Detta är ju en kuliss av satsningar; man ger med ena handen och drar in med den andra. Detta är inte ett ledarskap. Detta är att administrera något som man tycker är så obehagligt och inte vet vad man vill med, utan man ser detta centrala demokratiområde som något man kan spara på.

Sedan handlar det om prioriteringar. I Folkpartiets Sverige stänger vi friåret och satsar på rättsväsendet. Det är ett vallöfte, jag lovar.

Anf. 23 BRITTA LEJON (s) replik:

Fru talman! Sverige satsar en låg andel på rättsväsendet jämfört med andra länder, säger Johan Pehrson. Det är möjligt. Jag har inget underlag just nu för att se om det skulle kunna stämma. Men det kanske beror på att vi, jämfört med många andra länder, satsar väldigt mycket på det brottsförebyggande arbetet, att vi faktiskt satsar på ett socialförsäkrings-system som innebär en trygghet för alla människor, att vi har en bra skola och att vi satsar på jobb åt alla, även om jag, liksom alla ni andra, vet att

det naturligtvis fortfarande trots de ambitionerna finns saker att förbättra också i Sverige. Men jag tror att man måste se helheten i politiken.

Johan Pehrson nämner bekymmer som polisledningen jobbar med just nu, att man skulle behöva minska – halvera tror jag att du uttryckte det – polisutbildningen, och du talade om pensioneringar och det ena med det andra. Vi har sagt att vi kommer att utbilda och anställa 4 000 poliser under den här mandatperioden, och det kommer vi att fullfölja.

Jag kan lugna Johan Pehrson med, om han inte har läst det, att det faktiskt står i regeringens budgetförslag att polisorganisationen inte bara ska få de pengar som vi redan har gett dem, utan de ska få ännu mer pengar och ännu mer resurser nästa år och år 2007. Just nu hittar jag inte siffran. Men så är fallet. Så jag tror att Johan Pehrson kan lämna denna debatt i full tillförsikt om att resurserna till polisen kommer att finnas.

Anf. 24 BEATRICE ASK (m) replik:

Fru talman! Att rättsväsendet är viktigt förstod vi av Britta Lejons anförande, och att det kräver tillräckliga resurser. Vi är helt överens om det. Då är den intressanta frågan om Britta Lejon anser att rättsväsendet har tillräckliga resurser.

I Rikspolisstyrelsens preliminära budget för nästa år kan man läsa: I budgetpropositionen för 2006 föreslås eller beräknas inga ytterligare förstärkningar än de tillskott som regeringen aviserat i budgetpropositionen för 2005.

Om Britta Lejon tycker att våra debatter är tråkiga därför att det blir upprepningar, vill jag säga att det beror på att ingenting händer från regeringens sida, så vi är tvingade att upprepa det vi har sagt innan.

När det gäller nivån på anslagen beräknas underkompensationen, som RPS uttrycker det, uppgå till 300 miljoner kronor årligen, vilket ”motsvarar en minskning med cirka 600 årsarbetskrafter per år”.

De kommande åren måste alltså Rikspolisstyrelsen dra ned med 600 anställda varje år. Då har man ändå räknat med de besparingseffekter som man får genom projekt som En nationell polis och annat.

Budgeten är enligt moderat uppfattning för liten. Det är inte så att vi står och slår oss för bröstet och säger att vi kan lösa alla problem, men vi har gett ett substantiellt tillskott för att göra det möjligt för polisen att effektiviseras utan att tvingas till neddragningar.

Det har gått så långt att rikspolischefen nu begär att han ska slippa visa statistik på hur många poliser respektive civilanställda som finns, för det är uppenbart att här kan det bli protester när man ser effekterna. Naturligtvis motsätter vi oss detta.

Jag skulle vilja fråga: Är det verkligen så att vi kan vara nöjda med anslaget till polisverksamheten?

Anf. 25 BRITTA LEJON (s) replik:

Fru talman! Jag kan med stor tillförsikt och nöjaktighet se framtiden an när det gäller resurserna till både rättsväsendet i dess helhet och polisväsendet.

Vi har gått från att ha haft ungefär 15 miljarder till rättsväsendet i mitten på 90-talet till att för 2007 ha planer på att ge rättsväsendet över 30 miljarder. Stora delar av dessa pengar kommer polisen till del. Jag tror att Beatrice Ask, som ju sitter i Rikspolisstyrelsens styrelse, kommer att

se hur polisen, som ju faktiskt ibland haft svårt att göra av med alla pengar, kommer att ha jättemycket resurser till sitt förfogande i framtiden.

Det som handlar om att man har bett att få slippa visa statistik över antalet poliser och civilanställda, har inte det egentligen med någonting helt annat att göra, Beatrice Ask? Visserligen har vi fortfarande behov av fler poliser på sina håll i vårt avlånga rike, men vi har också, och kanske i ännu högre grad, behov av nya och andra sorters kompetenser – ekonomer, kvalificerad utredningshjälp till polisen – så att poliser kan göra det som de är bäst på och andra kan bistå i det brottsutredande arbetet på ett bra sätt. Jag tror att det egentligen är det som det handlar om.

Anf. 26 BEATRICE ASK (m) replik:

Fru talman! Det är alldeles riktigt att resurserna till polisen och till rättsväsendet har ökat under många år, och man kan ju undra vad som behövs. Men uppenbarligen är det en bristsituation när man måste minska antalet anställda med 600 per år, trots ganska kraftfulla besparingar. Vi är uppe på ganska stora nivåer, men det är ändå ett problem. Jag tror inte att det är möjligt att klara en sådan neddragning när det gäller personalen, bland annat av de skäl som Britta Lejon anför, att det behöver tillföras ny kompetens och att Rikspolisstyrelsen vill kunna arbeta friare än man har gjort tidigare. Det har jag respekt för, och jag har drivit det i flera år i Rikspolisstyrelsens styrelse. Men problemet är att om man skippar statistiken vet vi inte riktigt vad som händer, och då är jag rädd för att vi får en utveckling som inte kan accepteras.

Någonstans måste ju de här bristerna täckas. Vad är det som polisen ska sluta att ägna sig åt? I Britta Lejons anförande hette det: Vi måste satsa och vi satsar mycket på brottsförebyggande verksamhet, och därför är vi så duktiga. Granskningen som Riksrevisionen har gjort visar att just när det gäller den brottsförebyggande verksamheten kan inte polisen i vart fall skryta särskilt mycket. Jag ska läsa upp rubriken: Målet för det brottsförebyggande arbetet har inte uppnåtts.

Det är en ordentlig kritik av brister när det gäller brottsförebyggande insatser, och så står Britta Lejon här och säger: Men vi satsar på det brottsförebyggande. Det gör ni ju inte alls. Om polisen ska avskeda 600 personer per år, kommer det att bli ännu mindre brottsförebyggande insatser. Det är ju det som är problemet.

Jag tror att det är nödvändigt, och det är den moderata uppfattningen, att tillföra mer resurser, inte för att avstanna effektiviserings- och moderniseringsarbetet utan för att ge möjligheter för polisen att lösa sina uppgifter.

Anf. 27 BRITTA LEJON (s) replik:

Fru talman! Jag förstår inte riktigt vad Beatrice Ask menar när hon säger att brister finns och måste täckas och att hon är orolig för att det inte kommer att finnas tillräckligt med pengar för detta. Jag delar inte alls den oron. Vi har redovisat hur budgetutvecklingen kommer att se ut de kommande åren om vi får fortsätta att styra det här riket, och pengar kommer att finnas så att det räcker. Sedan är det en helt annan sak att man inom polismyndigheterna har stor anledning att förbättra sitt resul-

tat. Man måste förbättra alltifrån ledarskapet till hur metoder tillämpas i det utredande arbetet.

Avslutningsvis: Om Beatrice Ask är rädd för att budgeten till rättsväsendet inte räcker till fast vi ökar den med ett antal miljarder varje år, tycker jag å min sida att det finns större anledning att vara orolig över hur Sverige och brottsligheten skulle se ut om Beatrice Ask och hennes kolleger fick råda.

Du sade tidigare i ditt anförande: I Socialdemokraternas Sverige sparkar man på dem som redan ligger. Vi ska hjälpa folk att resa sig upp.

Förutom att jag tycker att det är en väldigt osjyst beskrivning av det land vi lever i i dag, undrar jag hur ni ska hjälpa folk att resa sig upp när er budget slår mot dem som redan ligger. Er budget tar från dem som är sjuka och arbetslösa. Hur är det att hjälpa folk att resa sig upp?

(FÖRSTE VICE TALMANNEN: Jag vill erinra talaren om att Beatrice Ask inte har någon ytterligare replikrätt.)

Anf. 28 VIVIANN GERDIN (c) replik:

Herr talman! Jag begärde replik när Britta Lejon lyfte fram det här med att resurserna till rättsväsendet har ökat. Ja, men brottsligheten, och det är detta det handlar om, har ju faktiskt också ökat. Vi pratar väldigt mycket om antal brott i statistiken. Vi ser att brottsligheten har ökat, att den är mycket mer komplicerad i dag, mycket grövre. Den har förgreningar internationellt. Vi har en ökad smuggling. Då måste man ställa sig en fråga. Om man tar de ökade resurser som majoriteten har tillfört och väger dem mot det som sker ute i verkligheten vill jag faktiskt hävda att det är plus minus noll. Vi står på samma ställe, och det är det som är problemet. Det är många som har påpekat det här.

Britta Lejon nämnde också tidigare att det måste hänga ihop. Det måste det absolut! Men när det gäller hela rättsväsendet är det väldigt många verksamheter som hänger på väldigt sköra trådar, och det är ett mycket stort problem. Under de här åren borde också regeringen ha blivit väl medveten om att det finns många delar av polisväsendet som är eftersatta. Vidareutbildningen har varit eftersatt. En kontinuerlig vidareutbildning till poliserna lyser med sin frånvaro för många. Nu har man börjat ta itu med det. Men det har också varit en eftersatt teknikutveckling. Man har haft ett kommunikationssystem inom poliskåren som inte alls har fungerat – detta tillsammans med en hög sjukfrånvaro och en låg motivation. Regeringen har suttit vid makten i tio år, och vi pratar om precis samma problem i dag som vi pratade om när jag kom till riksdagen 1998. Ansvaret ligger ju faktiskt på majoriteten, som kan åtgärda det här.

Anf. 29 BRITTA LEJON (s) replik:

Herr talman! Ansvaret för att åtgärda de brister vi ser är majoritetens. Och det gör vi också, Viviann Gerdin. Viviann Gerdin inledde med att säga att brottsligheten har ökat. Det har den faktiskt inte totalt sett, men jag ger dig rätt i att det finns större komplexitet och nya tendenser som måste bemötas med nya metoder. Då är det, precis som du också påpekar, viktigt att våra poliser bland annat har rätt kompetens och utbildning, och också rätt teknisk stöd, för att göra detta. Där finns det en hel kvar att jobba med – absolut.

Sedan tycker jag, när vi väl har konstaterat att det finns vissa metodproblem, att man har en del saker som man behöver förbättra och att man framför allt behöver åstadkomma ett bättre resultat, att vi ska avhålla oss från svepande omdömen som att det finns en låg motivation i denna myndighet.

Anf. 30 VIVIANN GERDIN (c) replik:

Herr talman! Att jag nämnde låg motivation ska helt och hållet knytas till Stefan Holgerssons utredning. Det är alltså inte min egen värdering, utan det är han som i en ganska omfattande utredning påpekar att motivationen inom poliskåren sjunker allteftersom åren går och att detta naturligtvis har att göra med ett ledningsansvar. Vi har inom polismyndigheten chefer ute i ledningen, men det handlar också om vad det är för signaler som Rikspolisstyrelsen ger och som regeringen ger.

Sedan sjösattes det för ungefär tio år sedan en närpolisreform som vi inom Centerpartiet trodde väldigt mycket på. Det är bara att beklaga hur den har hanterats. Det är en mycket bra reform där man tar vara på den lokala kunskapen. Men den har egentligen aldrig fått arbeta i lugn och ro eftersom den planerade verksamheten i brottsförebyggande syfte hela tiden har störts av den händelsestyrda verksamheten. Jag har förståelse för att poliserna naturligtvis ska ingripa när det händer något akut. Men återigen: om det hade funnits fler poliser hade man parallellt både kunnat jobba med det brottsförebyggande och ägna sig åt att bekämpa brottsligheten och också utreda fler brott.

Till syvende och sist är det alltså så att regeringen faktiskt har gjort ett stort misstag när man inte har tillåtit att den här närpolisreformen verkligen har fått arbeta som det var tänkt.

Anf. 31 BRITTA LEJON (s) replik:

Herr talman! Jag håller med Viviann Gerdin om att det är viktigt att se till att närpolisreformen inte förfuskas. Tajmningen där var kanske inte den allra bästa. Det här sattes i sjön och sedan fanns det inte möjligheter att resursmässigt också styra upp reformen och ge den tillräckligt med underlag. Men nu har vi ju under en följd av år ökat resurserna till polisväsendet, till rättsväsendet i dess helhet. Vi ser att vi har fler poliser för femte året i rad. Jag är övertygad om att detta också kommer att ge väldigt goda förutsättningar för det lokala brottsbekämpande arbetet.

Anf. 32 HILLEVI ENGSTRÖM (m):

Herr talman! I samband med ett utskottsbetänkande med 28 reservationer och 23 särskilda yttranden finns det skäl att känna oro över att vi har så olika synpunkter på vad som behöver göras, vad som behöver åtgärdas, för att öka människors trygghet och minska brottsligheten i Sverige.

Vi kan konstatera att mer än tio års socialdemokratiskt styre har inneburit en fortsatt ökning av våldsbrotten. Dessa brott är oerhört förödande för dem som drabbas, och de drabbar också andra, oss runtomkring. Våldsbrotten leder till att vanliga människors frid och frihet fortsätter begränsas. Särskilt gäller det för flickor, unga, samt kvinnor och äldre, som i hög grad avstår från sitt sociala liv och från vad de skulle vilja göra av rädsla för att utsättas för brott.

Nu har unga tjejer ofta sportskor med sig när de ska gå ut och roa sig, inte för att det är himla tjuusigt med gympaskor utan för att de kan springa iväg och försöka undkomma en attack eller en person som vill dem illa. Så illa har det blivit. Många unga flickor vittnar om att de har börjat beväpna sig på olika sätt: med färgsprej, pepparsprej eller hårsprej. En del har med sig ljudande alarm. Kurserna i feministiskt självförsvar är ofta fulltecknade. Det är vad som händer i Socialdemokraternas Sverige. Det gör mig orolig både som riksdagsledamot och som mamma.

Justitieministern brukar stå här och som ett mantra upprepa hur många poliser som utbildas. Men samtidigt glömmer han ofta bort att nämna hur många som slutar, hur många rutinerade och erfarna poliser med 20–25 års tjänst som pensioneras för att man ska ha råd att anställa de nya polisstudenterna.

Vi som vistas ute i samhället känner ofta inte igen den bild som regeringen ger. Vi ser sällan till poliser i yttre tjänst på de tider eller platser där brott begås. Snarare vittnar alltfler om att de känner en ökad otrygghet, och siffrorna talar sitt tydliga språk. Våldsbrotten ökar.

I det här betänkandet nämner vi olika saker. Jag tänkte ta upp några få. I Sverige i dag spelar det väldigt stor roll vem man är, var man bor och var ett brott begås för om brottet ska klaras upp. Det finns väldig stora geografiska skillnader. De 21 olika polismyndigheterna hanterar brott på olika sätt. De använder olika arbetsmetoder. De satsar olika mycket på utbildning. De sätter ribban olika högt. De tillåts uppfinna sitt eget hjul för hur de ska lösa brottsligheten i sina egna län, detta trots att det finns kunskap och erfarenheter som talar om att det faktiskt finns metoder som är mer verksamma än andra.

Det anser vi moderater inte vara rättssäkert eller acceptabelt vare sig ur den misstänktes perspektiv eller ur brottsofferperspektiv. Därför tror vi moderater att det är dags att utreda frågan om att ha en enda polismyndighet i Sverige med flera olika polisområden. Om polisen skulle bli *en* myndighet på samma sätt som Skattemyndigheten, Försäkringskassan och Åklagarmyndigheten tror vi att likabehandlingen kommer att öka och att kvaliteten kommer att öka. Metodutvecklingen och kvantiteten när det gäller brottsutredningar kommer också att förbättras. När effektiviteten ökar kommer resurser att frigöras som kan användas i reellt, riktigt, polisarbete i stället för att man måste administrera 21 olika polismyndigheter.

Med fler poliser ute på våra gator och torg ökar också upptäcktsrisken för brottslingarna. Att risken för upptäckt är hög är, tror jag, den ojämförligt viktigaste brottspreventiva åtgärden. Vi anser därför att det är bättre att de 15 miljarderna används för riktig polisverksamhet i stället för till att administrera alldeles för mycket byråkrati inom polisen.

Det finns några punkter som är viktigare än andra när det gäller polisen. En sådan punkt är allmänhetens förtroende för polisen. Det är oerhört viktigt att den hålls på en hög nivå. I dag visar undersökningar från Svenskt Kvalitetsindex att allmänhetens förtroende fortsätter att sjunka. Bland dem som verkligen varit i kontakt med polisen är nöjdheten oroväckande låg. Den är i botten. Man har sedan 1989 mätt utredningsverksamheten inom polisen och kan se en kraftig försämring av nöjdheten. Nu ligger den på en så låg nivå som 52,2 %. Det är en av de lägsta nöjdhetstalen i Svenskt Kvalitetsindex, och de har mätt i 15 år.

Även imagen hos polisen är oroväckande dålig, vilket är allvarligt. Om allmänheten har ett lågt förtroende för polisen minskar ambitionen och motivationen att hjälpa till, tipsa, ställa upp som vittne. Och när förtroendet är lågt kan polisen inte heller lösa särskilt många brott.

Ytterligare en viktig fråga gäller polisens utbildning. Jag var inne på att de 21 olika myndigheterna prioriterar helt olika när det gäller utbildning. Många av de brott som begås i dag fanns inte för tio femton år sedan. Vi har till exempel människohandel, barnprostitution, IT-brott; de är alla sådana brott som de poliser som i dag är verksamma över huvud taget inte fått någon utbildning i. För att vi ska kunna nå bättre resultat är det viktigt att ha lika, generell och återkommande vidareutbildning i hela landet.

Det som också är oroande med de 21 olika myndigheterna är att man använder utbildning, man använder utrustning och man använder de civilanställda som, kan man säga, budgetregulatorer. När man har lite pengar drar man in på utbildning, man drar in på teknik och man drar in på civilanställd kompetens. I stället får poliser ta över den typen av arbete.

Avslutningsvis, herr talman: Det lackar mot jul och jag skulle gärna vilja måla en positiv bild av hur det ser ut i Sverige, men statistiken och människors egen vardag talar sitt alltför tydliga språk. Otryggheten breder ut sig och våldsbrotten fortsätter att öka. Våldsbrottsligheten och den allmänna brottsligheten blir alltmer komplicerad och svårutredd. Dessutom blir den alltmer organiserad.

Då duger det inte, som någon var inne på tidigare, jag tror att det var Viviann Gerdin, att säga att det är allas ansvar. Det är nämligen inte allas ansvar, för det leder ofrånkomligen till att det blir ingens ansvar, att ingen behöver ta ansvar och ställas till svars. Ytterst är det justitieministern som är ansvarig för brottsbekämpningen i Sverige. Det är viktigt att komma ihåg.

Det är också viktigt, herr talman, att titta på regeringens prioriteringar. Jag tycker att det är orimligt att satsa 3,8 miljarder kronor på ett försök med biltullar i Stockholm. Tänk om man i stället hade satsat 3,8 miljarder på polisen! Då hade polisens budget ökat med mer än 25 %, och alla i kammaren kan ju räkna ut vad en 25-procentig budgetökning till polisen skulle innebära. Hur många fler poliser skulle inte det bli, till vilket man kunde koppla hög kompetens, utrustning och modern teknik. Där är det mer motiverat med 3,8 miljarder, tycker vi moderater. Det skulle nämligen kunna leda till att brottsligheten sänktes kraftigt, att människors trygghet ökade och alla människor i Sverige, speciellt de med små marginaler i marginaliserade områden, kunde få sina livsdrömmar realiserade – inte bara, som fallet är i dag, de som har råd att köpa sig trygghet och säkerhet.

Anf. 33 LEIF BJÖRNLOD (mp) replik:

Herr talman! Det var ett intressant inlägg. En mängd synpunkter kom fram. Men det fanns också en del oklarheter, och jag förstår inte riktigt vad biltullarna hade där att göra. Det är en helt annan fråga. Jag anser naturligtvis att miljön är en viktig fråga, men det kan vi ta i en annan debatt.

Hillevi Engström nämnde riktigt polisarbete, och lite senare sade du att polisens arbetsuppgifter hade förändrats kraftigt på grund av nya typer av brott och så vidare. Också jag ser att polisen fått många andra uppgifter, och därför menar jag att det inte var riktigt tydligt vad du menade med "riktigt polisarbete". Är det uniformerad polis, som är ute och vaktar, eller är det de som utreder brotten, klarar upp villainbrotten vid skrivbordet, de civilanställda? Jag ser nämligen inte de civilanställda som något slags budgetregulatorer.

Vad menar du med "riktigt polisarbete"?

Anf. 34 HILLEVI ENGSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Jag kanske var otydlig där. Med "riktigt polisarbete" menar jag att förebygga brott, att utreda brott, och det gäller både det yttre och det inre arbetet. Det som jag menar att polisen ska befrias från är det som andra yrkeskategorier kan göra bättre och till lägre kostnad. Där anser jag att de civilanställda inom polisen är mycket viktiga, också i specialistfunktioner. Polisen ska renodlas mer, göra det som de är bäst på.

Jag vill gå tillbaka till frågan om biltullarna. Det finns en begränsad summa pengar i statens budget, och det jag menar är att vi prioriterar olika. De 3,8 miljarder kronorna skulle vi moderater vilja lägga på andra angelägna områden, som att människor ska slippa bli utsatta för brott. Det tycker vi är mer prioriterat, viktigare.

Anf. 35 LEIF BJÖRNLOD (mp) replik:

Herr talman! Dessutom drar ni ned på sociala verksamheter för att polisen ska få lite mer pengar. Jag har en annan uppfattning, för jag tror nämligen att de sociala faktorerna har större brottsförebyggande verkan än fler poliser i uniform. Men det är en annan sak.

Jag ser en utveckling inom polisen. Vi har föreslagit att Säpo inte ska sköta personskyddet. Det ska tas över av den öppna polisen, och Säpo ska bli en rent civil organisation och underrättelseorganisation, en *intelligence*, som i stället tar hand om den verksamheten.

Som jag ser det är utvecklingen sådan att brotten blivit mycket mer komplicerade, och därför behöver vi en annan typ av utredare. De behöver andra kompetenser, och då är det inte säkert att det är just de poliser som befinner sig på gator och torg som ska sköta själva utredandet. Ser du den utvecklingen som riktigt polisarbete, och ser du det som en växande faktor?

Anf. 36 HILLEVI ENGSTRÖM (m) replik:

Herr talman! När det gäller Säpos organisering, om det ska vara en civil eller en polisiär myndighet, har vi inte diskuterat frågan på det sättet. Däremot är det viktigt att Säpo får resurser. Vilken organisationsform det sedan ska vara är en annan fråga. Som jag ser det sköter Säpo dessa uppgifter på ett mycket bra sätt, både vad gäller personskyddet och utredningsdelen. Däremot tror jag att Säpo behöver ha resurser för att kunna anställa andra kompetenser, kanske fler analytiker, som du sade, och även andra yrkesgrupper.

Organisationsfrågorna får inte stå i vägen för polisarbetet. Det får inte bli organisationstvister. Det är lite för mycket av den varan i dag. Orga-

nisationerna är för många. Vi var inne på att det finns 21 polismyndigheter samt Säpo. Vi vill gå mot en enda polismyndighet och kunna lägga resurserna där de gör mest nytta.

Jag har egentligen ingen annan kommentar än att jag tycker att Säpo gör ett gott arbete. De får mer resurser, vilket kommer att behövas, inte minst i terroristbekämpningen och i personskyddet. Jag är alltså ganska nöjd med deras verksamhet.

Anf. 37 OLLE SANDAHL (kd):

Herr talman! Innevarande år är 2005. Vi anser oss ha ett högutvecklat samhälle, som kommit långt på vägen mot civilisation, förfining och kultur. Ändå brottas vi med samma problem som på medeltiden och som man brottas med i länder till vilka vi gärna ger utvecklingsbistånd. Vi för fortfarande en ojämn kamp mot brottslighet och våld som riktas mot våra samhällsmedborgare.

Många i vårt samhälle lever i otrygghet och oro. Otryggheten är för många så stor att den hindrar ett fritt liv. Många drabbas också av kallhamrad verklig brottslighet. Som tidigare nämnts fick polisen enligt Svenskt Kvalitetsindex, där SCB mäter förtroendet för samhällelig service, sin lägsta notering någonsin. Polisen ligger i botten också jämfört med andra myndigheter.

Sedan 2001 ska polisen enligt förundersökningskungörelsen, när det är möjligt och lämpligt, informera brottsoffret och fråga om han eller hon vill få hjälp av till exempel den lokala brottsofferjouren. Enligt enkäten Brottsoffer i fokus, som gjorts av Brottsofferjourenas Riksförbund, är det i vissa polismyndigheter bara några promille av brottsoffren som tillfrågas.

Plikten att informera om hjälp och stöd är inskriven i lag. Ändå informerar polisen bara några promille av brottsoffren. Polisen är vårt samhällsorgan för upprätthållande av lagen och ska vara ett föredöme för oss andra. Man lyckas i några promille av fallen. Polisen i Sverige hittar fyra gärningsmän av 100 vid överfallsvåldtäkter. I 15 % av anmälda brott kan en gärningsman bindas till brottet.

För att motverka det ökande antalet hatbrott mot homosexuella gav Rikspolisstyrelsen i februari i år ut en handledning för hantering av homofobiska brott. Efter fyra månader använde ingen av de 21 länspolisdistrikten denna handledning.

Rädda Barnen har visat att bara en tredjedel av barn som upplevt våld i sin familj får skydd eller hjälp med sina upplevelser. Så är det, trots att polisen har skyldighet att anmäla till socialtjänsten när barn far illa och trots att socialtjänsten har ansvar för att barnen får stöd och hjälp.

Herr talman! Vilken blir nu en vaken lyssnares reflexion efter denna inledande eländesbeskrivning? Rimligen blir den: Vi har ett problem att lösa.

Socialdemokraterna har haft ansvaret för rättsfrågorna i 63 av de senaste 72 åren, så det är eller närmar sig – om man är mycket hovsam – ett misslyckande.

Vi kristdemokrater accepterar inte rådande läge. Vi vill ändra utvecklingen. Vi vill först och främst tillföra och allra främst frigöra mer kompetens inom polisen, speciellt dess ledning. Stefan Holgerssons färska doktorsavhandling, som det har citerats ur i dag, visar att polisens

egna initiativ minskar drastiskt redan efter första året som anställd. Efter 15 år tas vanligen inga eller mycket få egna initiativ. Den utvecklingen måste brytas till nästan varje pris. Detta är följden av ett uppenbart ledarskapshaveri. Det hjälper inte att observera och iakttä om inte iakttagelserna leder till analys och aktion. Det är lätt att raljera över lata poliser, något som lär ha skett på annat håll. Men så enkelt är knappast problemet. Med största sannolikhet vill poliser, såväl som andra anständiga professionella, göra ett bra jobb, till nytta för medborgaren. Men av strukturskäl blir det ändå inte så. Här krävs kompetensutveckling. Attityd och kompetens hos var och en av poliserna är avgörande för resultatet. Det är ett politiskt ansvar men framför allt ett professionellt ansvar.

Vi vill öka polisutbildningen för att nå 20 000 poliser år 2010. Vi tycker att polisprofessionen behöver akademiseras, på samma sätt som andra professioner, och utbildningen behöver bli en del av den ordinarie högskolans utbildning. Polisens professionella kompetens måste utvecklas i minst samma takt som brottslingarnas och samhällets i övrigt. Vi ser ett tydligt behov av ökad specialisering inom polisprofessionen. Den brottsförebyggande närpolisen har rimligen en annan kompetensprofil än den som utreder övergrepp mot barn eller utreder avancerad ekonomisk brottslighet. Vi vill ha fler civilanställda för att få loss poliser för uppgifter som kräver polisens kompetens. Exempel på tidstjuvar inom polisen är den stora bristen på häktesplatser som tvingar fram långa tidskrävande körningar av frihetsberövade, där chaufförerna är poliser.

Herr talman! Vi vill att polisen ska bli bättre på att möta medborgaren i närsamhället för att tidigt förutse och agera mot brott och samtidigt kunna motverka rekrytering till kriminalitet. Vi vill återupprätta närpolisreformens syfte att ha en närpolis per 1 000 invånare. Närpoliserna är nyckelresurser i det förebyggande arbetet. Ett uteblivet brott behöver heller inte utredas och har inget brottsoffer. Kristdemokraterna vill ha en polisverksamhet med större lokalt inflytande. Det nya styrsystemet inom polisen och länspolisstyrelsernas reella möjligheter att genomföra verksamhetsplanen måste omgående utvärderas.

Alltför många poliser är långtidssjuka och begränsat tjänstbara. Det är bra att polisen äntligen i samlad form planerar insatser för arbetsmiljön. Men måste det skötas med hög kompetens och gott ledarskap så att det inte leder till skenlösningar av typen tidigarelagda pensioneringar. Detta förutsätter en samlad utbildning för chefer på olika nivåer. Vi efterlyser också en klar prioritering så att resurser riktas speciellt mot brott mot barn. Under 2003 ökade antalet anmälningar av hatbrott med hela 38 %. Det är av största vikt att polisen prioriterar också dessa brott. Det är en fråga om mänskliga rättigheter.

Inget av detta kan ske utan tydlighet från uppdragsgivaren och inte utan fler poliser och inte utan kunskapsutveckling och inte utan mer pengar. Vi anslår därför 500 miljoner kronor mer än regeringen till polisen. Vi anslår utöver detta också resurser motsvarande 100 nya polis-tjänster, reserverade speciellt för att bekämpa narkotikabrott bland ungdomar. Ytterligare satsar vi på lokala kvinnojourer och på Brottsoffermyndigheten för att korta ned långa väntetider för brottsofferersättning. Vi har också ett stort anslag för lokalt brottsförebyggande arbete.

Som politiker varken kan eller ska vi försöka föreskriva detaljerade åtgärder. Sådana åtgärder och sådana föreskrivningar ska vi med förtro-

ende, positiv förväntan och med bifogade resurser lämna till polisprofessionen att lösa.

Med detta, herr talman, vill jag uttrycka att vi kristdemokrater står bakom alla våra reservationer och särskilda yttranden. Jag begränsar mig ändå, för tids vinnande, till att yrka bifall till reservation nr 4.

Anf. 38 MARGARETA PERSSON (s):

Herr talman! Först vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.

Självfallet har antalet poliser betydelse för samhällets möjligheter att bekämpa kriminaliteten. Det är just därför som Socialdemokraterna tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet har satsat rejält med resurser på polisen under de gångna åren, vilket tidigare har sagts från talarstolen. Just därför har vi lovat att utbilda 4 000 nya poliser under den här mandatperioden. Det är poliser som sedan naturligtvis ska anställas när de är färdiga med sin utbildning.

I juni i år hade vi 17 300 poliser, och fler kommer att anställas de närmaste åren. Rikspolisstyrelsen beräknar att vi 2008 ska ha 18 600 poliser, men det här omställningsarbetet innebär kanske att det inte blir mer än 18 000. Det som Beatrice Ask säger, att man ska avskeda 600 per år, är därför inte sant. Det är faktiskt 2008 som man räknar med att vara 18 000 – 600 färre – om man inte tillför ytterligare resurser, vilket kan vara möjligt i ett Socialdemokraternas Sverige.

Det kommer nog i all framtid att framhårdas i att det behövs fler poliser än det antal som vi har för stunden. Men kommer vi verkligen att få så många att vi kan uppfylla allas förväntningar och önskemål på polisens tillgänglighet och närvaro på alla platser i landet? Nej, förmodligen inte.

För att man ska kunna svara upp mot alla förväntningar på ett tryggt samhälle krävs det ett omfattande samarbete mellan polisen och övriga rättsvårdande myndigheter, mellan polis och andra samhällsinstanser och att alla tar sitt ansvar när det gäller att bringa ned alkoholkonsumtionen och annan drogkonsumtion och missbruk som vi vet har en påverkan på kriminalitetens utveckling.

För att polisen ska kunna klara sin uppgift, att utreda och lagföra brottsliga handlingar, krävs att vi ger polisen verktyg och instrument och en lagstiftning som underlättar deras arbete men också ett tydligt ledarskap och styrning av verksamheten. Jag tror att vi är överens om att polisen behöver mer resurser, inte bara för att utbilda och anställa fler poliser utan också för investeringar i bättre teknik, för kompetensutveckling, för utveckling av arbetsmetoder och för att kunna anställa medarbetare med annan specialistkunskap än den som polisen kan tänkas besitta. Det kan handla om ekonomer, analytiker, experter på olika områden.

Det vi inte är överens om är i vilken takt anslagsökningen ska ske, eller rättare sagt kan ske. Här är skillnaden väldigt tydlig mellan oss och alliansen. Vilket utrymme finns, som vi socialdemokrater ser det? Eller ska det ske, som ni föreslår, på bekostnad av andra områden som har att göra med människors välfärd? Vi tror att ökade klyftor i samhället som leder till utanförskap och marginalisering ökar risken för kriminalitet. En politik riskerar just att klyftorna kommer att öka i samhället.

Vi socialdemokrater har tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet förbättrat förutsättningarna för polisens arbete. Det framgår av betänkandet, och det framgår också av tidigare förslag. Vi kräver också att effektiviteten i användandet av tillgängliga resurser måste bli mycket bättre och att det brottsförebyggande arbetet måste utvecklas. Ett effektivare utnyttjande av resurserna pågår inom polisen inom ramen för Nationell polis. Men vi ser att det måste fortsätta.

Från alliansens sida talar ni mycket om att satsa mer på fler poliser men också på utveckling av teknik, datorunderstöd och fler specialistkunskaper. Men ni talar sällan om krav på effektivitet och brottsförebyggande arbete eller att vi alla har ett ansvar. Allas vårt ansvar, som är namnet på det nationella brottsförebyggande programmet, handlar inte, Hillevi Engström, om att skuldbelägga brottsoffren.

Med allas vårt ansvar menar vi att samhället – våra myndigheter, våra kommuner, skolan, vi som föräldrar och vi som vuxna gentemot unga – faktiskt har ett ansvar att förhindra, att anmäla, att vara förebilder och att agera brottsförebyggande. Det var välgörande att höra att frivilliga insatser ses som någonting positivt. Vi tror att det är en viktig del i samhället. Det är inte bara de rättsvårdande myndigheterna som har ett ansvar. Vi har alla som medborgare i detta land ett ansvar.

Från Socialdemokraterna och samarbetspartierna är vi överens om de satsningar som gjorts på polisen de gångna åren och också för år 2006. Men trots alla arbetsgrupper inom alliansen och trots den fasad av enighet som ni vill visa omvärlden har ni inte lyckats vara eniga om till exempel satsningen på polisen. Skillnaden mellan era förslag är väldigt stor. När kan vi förvänta oss ett förslag från den allians som aspirerar på regeringsmakten? Beatrice Ask säger: I Moderaternas Sverige kommer vi att göra så. Peter Althin säger: Vi hoppas på en allianspolitik på det här området. Vems politik är det som styr?

Moderaterna vill satsa mest med sina 700 miljoner och Centern minst med 400 miljoner. Skillnaden är också väldigt stor om målsättningen och när den målsättningen ska vara uppnådd när det gäller antalet poliser. I en rad andra frågor är ni inte heller överens. Jag ska inte upprepa dem. Ta till exempel detta med polisutbildningen. Här finns en bred majoritet för att den ska akademiseras. Men där har ni moderater en helt annan uppfattning. Det finns andra områden där ni också är skiljaktiga. Var står de andra partierna när det till exempel gäller att organisera om hela polisen till en myndighet? Var står ni andra där?

Det enda som jag ser att ni är rörande överens om är den beskrivning ni gör av den situation som råder i samhället. Den målar ni alltid med breda svarta penseldrag och beskriver brottsutvecklingen i samhället. Man kan naturligtvis se att det finns saker och ting som oroar. Brottsutvecklingen ligger ganska konstant under de senaste tio åren, men vissa brott har ökat. Vi är precis lika oroade som Hillevi Engström över den brottslighet som handlar om våld mot kvinnor eller våld mot barn. Där försöker vi prioritera och göra extra insatser för att komma till rätta med det.

Den diskussion som förs och de förslag som läggs fram om målsättningen om antalet poliser ser Rikspolisstyrelsen som ganska hämmande för den utveckling som behöver ske. Man bör mer lägga tonvikten på

förmågan hos polisen som myndighet att kunna fullgöra sitt uppdrag. Det har man framfört i budgetunderlaget till regeringen nästa år.

Man vill hellre fokusera på frågor som vad polisen kan och ska uträtta i samhället, vilka förmågor som man måste besitta för att fullgöra sitt uppdrag och vad som krävs för att uppnå det, vad polisen presterar och resultat i förhållande till uppställda mål och hur polisen säkerställer en effektiv verksamhet som motsvarar medborgarnas krav.

Man har påbörjat ett utvecklingsarbete och förändringsarbete. Det handlar om en fokusering just nu på mängdbrottsligheten. Man ser att man måste förbättra arbetssätt, anmälningsrutiner, brottsutredningar och arbeta brottsförebyggande.

För oss socialdemokrater hänger olika saker ihop i samhället. Det handlar om att bekämpa kriminaliteten och förhindra nyrekryteringen. Det räcker inte enbart med stora satsningar på rättsväsendet. Det handlar om att vi har en välfärd som kommer alla till del i det här landet. Det är socialdemokratisk politik. Hårdare tag, höga straff, tidigare ingripanden mot unga, åtstramningar i välfärden för de mest utsatta kommer att bli kontraproduktivt i kampen mot brotten.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

I detta anförande instämde Kerstin Andersson, Britta Lejon, Göran Norlander och Ameer Sachet (alla s).

Anf. 39 BEATRICE ASK (m) replik:

Herr talman! Margareta Persson påstod i sitt anförande att mina uppgifter om att underkompensationen motsvarade 600 årsarbetskrafter per år inom polisen var felaktiga. Det är en evinnerlig tur att jag har handlingarna med mig. Jag ska be att få läsa upp exakt vad det står.

”För de kommande åren 2007–2009 beräknas underkompensationen uppgå till ca 300 miljoner kronor årligen, vilket motsvarar en minskning med ca 600 årsarbetskrafter per år. Med nuvarande förutsättningar för anslagstilldelningen och regeringens antaganden om pris- och löneökningar uppgår underkompensationen till ca 1 000 miljoner kronor för åren 2006–2009. Detta kan till viss del klaras med de besparingar på ca 270 miljoner kronor som har beräknats för En nationell polis. Det är i dag osäkert hur mellanskillnaden på 730 miljoner kronor kan finansieras om satsningar som redovisas i detta budgetunderlag och ökningen av antalet poliser enligt statsmakternas krav ska kunna klaras.”

Det är precis som jag säger. Med det budgetförslag som ni socialdemokrater har lagt fram och den prognos som ligger saknas det en väldig mängd pengar som motsvarar 600 personer per år de kommande åren. Det är möjligt att det kommer att regna mer resurser förr eller senare, men än har vi inte sett dem. Britta Lejon har nyss berättat att hon är väldigt trygg i att ni redan har sett ljuset och vet precis att det kommer att räcka det som redan är givet.

Jag ljugar inte. Jag redovisar vad vi har fått för uppgifter i myndigheten. Jag är mycket bekymrad. Jag tror inte att vi kan klara en bra polisverksamhet genom dramatiska neddragningar av antalet anställda. Tvärtom ser jag behov i flera avseenden av att kunna rekrytera människor. Om vi ska klara verksamheten över landet tror jag att resurserna behövs.

Anf. 40 MARGARETA PERSSON (s) replik:

Herr talman! Jag inledde med att säga att det krävs mer resurser till polisen. Det kommer man att få i det som nu finns förslag om. Detta är ett budgetunderlag som är inlämnat. Vi vet ingenting i nuvarande läge om huruvida man kommer att tillföra mer resurser.

Beatrice Ask påstår här att det kommer att leda till att 600 avskedas per år. Det underskott som man har presenterat här motsvarar 600 per år. Det är inte detsamma som att man kommer att avskeda.

Tittar vi på antalet poliser säger man från Rikspolisstyrelsen att vi kommer att ha 18 600 poliser år 2008. Förmodligen kommer det bara att bli 18 000 poliser, eftersom omställningsarbetet kanske gör att man behöver ta in annan specialistkompetens, civilpersoner och andra, som motsvarar 600. Det är alltså fram till år 2008. Det motsvarar 600 personer. Det är inte sagt att det kommer att ske.

Anf. 41 BEATRICE ASK (m) replik:

Herr talman! Vi diskuterar nu det förslag som regeringen har lagt fram och som du, Margareta Persson, och dina samarbetspartner anser och har bestämt att riksdagen ska anta. Det är utifrån de uppgifterna som Rikspolisstyrelsen har bedömt vad det hela leder till, och det är det vi ska diskutera i dag.

Tyvärr saknas det en väldans massa pengar, och då blir svaret från Socialdemokraterna: Ja, men det kan ju komma pengar sedan! Men nu diskuterar vi den budget som föreligger nu och som gäller. Det är där vi ser problemen; det är det som är vår poäng. Det är därför vi moderater föreslår mer resurser.

Det var ett väldans bekymmer för Margareta Persson att vi har redovisat vår politik öppet från Moderaterna, från Folkpartiet, från Centerpartiet och så vidare. Det är uppenbarligen konstigt för dem som styr i Sverige i dag. Ni sitter hellre på nattliga förhandlingar och gör upp utan att väljarna har en möjlighet att ta ställning till de olika förslagen.

Vi redovisar var vi står för våra väljare i respektive parti eftersom vi är olika partier. Men vi har också lagt fram gemensamma program och principer på en rad områden, och vi fortsätter på det sättet att redovisa det. Det kommer att finnas en mycket enad politik om vi får möjlighet att regera efter nästa val. Jag är inte ett dugg bekymrad över det.

Men det är viktigt att väljarna kan ta ställning före valet till hur man vill se mixen. Det får man ju inte göra när det gäller socialdemokrater, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Ni har ju redan förhandlat bort alla nyanser och alla alternativ.

Det var precis det som hände med biltullarna, som har varit uppe här tidigare. Ni stod och lovade en sak och gjorde något helt annat. Sedan får man inte veta vad fortsättningen blir. Det vore intressant att veta om försöket ska fortsätta även om motståndet är stort. Men det får vi inget besked om.

Jag är rätt stolt över alliansarbetet. Vi jobbar hårt. Vi är inte överens i varje fråga, och det tror jag inte att ni är på er kant heller. Men vi försöker beta av område efter område, och vi skäms inte för att redovisa varsin budget eftersom det är rätt betydelsefullt.

Vi är överens om att det behövs betydligt mer resurser till polisen. Det är ett viktigt besked till väljarna.

Anf. 42 MARGARETA PERSSON (s) replik:

Herr talman! Först och främst är det riktigt att det vi diskuterar i dag är ett betänkande som handlar om budgeten för nästa år. Men det utgår naturligtvis från tidigare budgetäskanden från myndigheterna också. Det kan ju ha kommit till andra faktorer eller andra situationer som gör att vi kan tillföra mer resurser för att man ska klara det hela. Det är också det vi talar om nu.

Det handlar i slutändan om att man år 2009 säger sig komma att behöva ytterligare 500 miljoner. Det säger man i budgetunderlaget. Vi får ta ställning till budgetäskanden från olika myndigheter år från år och se vad vi klarar av. Det vi har sagt nu är baserat på tidigare budgetäskanden från myndigheterna och ingenting annat.

Jag undrar faktiskt lite grann. Ni vill ju gärna utåt sett visa en fasad av enighet. Men ni är ju inte eniga. Ni har ju inte ens klarat att tala om hur mycket pengar rättsväsendet behöver och hur många poliser som ska anställas inom vilken tidsutdräkt. Det borde ju vara ganska enkelt om ni nu ska regera ihop, som ni säger.

Anf. 43 HILLEVI ENGSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Vi är överens om att det ska utbildas fler poliser, och vi tycker att det är bra att det görs. Vi vill till och med öppna ytterligare en polisutbildning i Sverige.

Men jag begriper inte hur Socialdemokraterna och regeringen kan tillåta att fungerande, friska, erfarna och kunniga poliser erbjuds möjlighet att gå i förtida pension när vi som bäst behöver den kompetensen. Jag får inte detta att gå ihop. Jag tror alla är överens om att polisycket är något som man inte lär sig på en teoretisk utbildning. Det fordras ganska lång praktik. Ändå erbjuder man ett stort antal fungerande och skickliga människor förtida avgång. Man ger så attraktiva erbjudanden att de själva säger att det inte går att tacka nej. Det tycker jag är märkligt.

Det är också märkligt i perspektivet att pengarna och finansieringen inte kommer ur statsbudgeten. Det är externa pengar som parterna har samlat i trygghetsfonder. Jag skulle gärna vilja få en förklaring till att man tillåter den kompetensförlusten.

Anf. 44 MARGARETA PERSSON (s) replik:

Herr talman! Jag hoppas verkligen inte att Rikspolisstyrelsen eller polismyndigheterna erbjuder förtidspension till skickliga, kompetenta, kunniga och friska polismän. Det handlar naturligtvis om andra saker, och jag kan inte redogöra för vilka kriterier som gör att man erbjuder en tidigare pension. Det kan ju vara på egen begäran, och det kan finnas andra orsaker.

Om Hillevi Engström har mer information i frågan så tar jag gärna emot den, och jag ska också ta upp den vid de tillfällen som jag har för att göra det. Men jag tror inte att det är så att friska, kunniga, kompetenta polismän kommer att få gå i tidigare pension.

Anf. 45 HILLEVI ENGSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Det är ju det som sker, och redan har skett! Det finns ett antal som har haft problem och som har varit sjuka, men det finns också ett stort antal som är väldigt duktiga och skickliga. Jag känner själv några

av dem, och de säger: Det var ett så bra erbjudande att det inte gick att säga nej! De här personerna kommer självfallet att kunna fortsätta på andra områden och arbeta vidare där, kanske inom politiken eller någonting annat.

Jag tycker att det här är märkligt. Det ligger ju nära till hands att tro att man finansierar de nya polisstudenterna genom att pensionera andra, erfarna poliser med extern finansiering från trygghetsfonder. Det blir mycket märkligt, för det blir trots allt en kompetensförlust.

Man kan titta på siffrorna när det gäller anställda poliser. Visst har de ökat, men i de siffrorna finns också studenter som gör sin praktikperiod. Det kan vi väl vara överens om. Jag hoppas att vi också kan vara överens om att man inte är fulländad när man har gått en teoretisk utbildning och haft ett års praktik. Det tycker jag är en märklig ordning.

Vi har också hört i dag att man inom Domstolsverket är helt beroende av att ta in ålderspensionärer som domare. Inom åklagarväsendet i Sundsvall lägger man ut ärenden på ålderspensionärer. Men inom polisen pensionerar man dem som är friska och som skulle kunna göra en stor insats för att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Det får inte jag att gå ihop.

Anf. 46 MARGARETA PERSSON (s) replik:

Herr talman! Ett antal, säger Hillevi Engström, och att hon känner några. Men det handlar väl ändå inte om alla? Jag ska gärna ta reda på den siffran.

Rikspolisstyrelsen har avsatt medel för att kunna göra omställningsarbetet. Det fördes ju en stor diskussion i justitieutskottet om det för länge sedan. Det handlar alltså inte bara om externa medel för att klara den situationen.

Ni vill göra gällande att man på sina håll tar in pensionärer för att beta av balanser och sådant inom åklagarväsendet, inom domstolsväsendet och så vidare. Men det är väl inget generellt problem? Det är inget som man gör över hela landet. Ni lyfter fram det som händer på några platser och gör det till ett generellt problem. Det är så ni brukar göra. Ni svartmålar och ger svarta bilder av hur det ser ut inom rättsväsendets alla myndigheter.

Anf. 47 CECILIA MAGNUSSON (m):

Herr talman! Jag vill lyfta ned debatten till den nivå som det hela handlar om. Det var därför jag sänkte ned talarstolen!

Alla människor ska kunna fredas mot brott. Det är ju rättsväsendets syfte och mål. Men när jag hör Margareta Perssons och Britta Lejons anföranden blir jag orolig för om det gäller alla. Britta Lejon talar om den organiserade brottsligheten och hur den får internationella förgreningar. Vi måste bekämpa detta, säger hon. Ja, men vi måste bekämpa den organiserade brottsligheten när den verkar inom landet också!

Den organiserade brottsligheten ger sig inte bara på journalister, poliser, åklagare, domare eller politiker. Den ger sig också på vanliga människor. Jag känner ett par i Göteborg som heter Garakoei – Masoud och hans hustru. De är restaurangägare. I dagens Metro skriver man om deras utsatthet. De vågade anmäla när de blev angripna. Men de får dåligt skydd av samhället. Det måste vi kunna garantera.

Men när Britta Lejon står här i riksdagens talarstol och säger att vanliga människor inte ska omfattas av detta skydd blir jag allvarligt oroad. Vanliga människor ska också kunna skyddas. Det är viktigt för tilltron till rättsväsendet hos alla medborgare att vi kan få till stånd en ändring. Det är det moderat politik handlar om.

Margareta Persson och Britta Lejon säger också att vi i oppositionen svartmålar hur det ser ut. Nej, vi talar om hur verkligheten är. Det är inte att svartmåla.

Det finns många områden, men i det här anförandet vill jag tala om domstolsväsendet. Miljöpartister, vänsterpartister och socialdemokrater anser att tillståndet i domstolsväsendet är godtagbart. Man erkänner att det kan finnas någon brist här eller där, men majoriteten i utskottet tycker att helhetsintrycket är positivt. Jag ljuger inte. Det står på s. 73, svart på vitt, att socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister tycker att det är positivt.

Jag vill inleda med att säga att jag är stolt över att människorna inom domstolarnas verksamhet fortfarande åstadkommer så mycket bra verksamhet med de usla förutsättningar som den rådande majoriteten försett dem med under tidigare år och ger dem i detta förslag. Framtiden ser inte hoppingsivande ut med den rådande regeringen.

För det första överstiger inflödet av mål till domstolarna antalet man hinner avverka. Balanserna stiger oroväckande inom alla domstolsslag. Balanserna ligger i dag på oacceptabla nivåer, och de ökar.

För det andra bedrivs en stor del av denna viktiga verksamhet av pensionerade domare. Det är inget fel på pensionerade domare. De har mycket erfarenhet och kompetens, men den vilar på lite äldre erfarenheter. De som gått i pension får inte del av den kompetensutveckling och utbildning som de ordinarie domarna får. En stor del av verksamheten bedrivs alltså av människor som inte har tagit till sig de nya brotten och hur man ska bekämpa och döma dem. Det gäller också ny lagstiftning.

För det tredje är det inte nog med att en stor del av verksamheten bedrivs av människor som har gjort sitt, alltså gått i pension, utan en stor del av dagens domarkår är också på väg att lämna den aktiva verksamheten. Det är inte lätt att hitta efterträdare till domarna i dag. Det här är ett oroande tecken för framtiden.

För det fjärde ges det hela tiden nya förutsättningar för domstolsväsendet. Vi har förändringar i domstolsorganisationen i tingsrätterna som för närvarande, på grund av att det är ett val på gång, har stannat av. Vi har utlänningsavgörandena som nu efter årsskiftet ska avgöras av länsrätt och kammarrätt. Det är en gigantisk uppgift som de har framför sig, och den är inte ens ordentligt finansierad. Vi har här i riksdagen fastställt möjligheter för domstolarna att använda sig av modern teknik, men vi har inte skickat med medel för att vare sig köpa utrustning eller utbilda sig i hur den här nya tekniken ska användas.

För det femte har vi en ständigt pågående debatt om bemötande av målsägande i domstolarna. Regeringen ger inte ens medel till domare och andra för att de ska få kunskap i hur man bemöter människor i sin yrkesutövning. Sedan 2003 har Domstolsverket inte kunnat bedriva en enda utbildning i bemötande. Man har ställt in dessa av ekonomiska skäl.

Det är en mycket allvarlig väg regeringen har valt när man på det här sättet svälter ut domstolarna. Domstolarna har en oerhört viktig betydelse

för allmänhetens förtroende för hela rättsväsendet. Det håller på att urholkas väldigt fort. Det är lätt att radera en upparbetad tilltro, men det är mycket svårt att återställa den. Det tar många år.

Låt mig lämna verkligheten en stund och återgå till regeringen, samarbetspartierna och betänkandet. Domstolarna ska leva upp till 43 mål. Då kan man ju fråga sig hur många av de här målen som domstolarna lever upp till. Kan det vara hälften? Hälften av 43 är ungefär 22. Det kanske man kan leva upp till. Nej, det är endast 12 mål som man lever upp till. Är man på väg att uppnå målen i övrigt då? Nej, i många fall har man sämre utfall i år än förra året.

Jag tycker att man, när man ser en sådan statistik, borde fråga sig om regeringen och samarbetspartierna ställer för orimliga krav på verksamheten. Eller ska man ge dem bättre möjligheter att uppfylla målen? Ingetdera gör regeringen.

Herr talman! Jag vill avsluta med att tala om en väldigt viktig verksamhet inom domstolarna, och det är nämndemännen, dessa folkets representanter i domstolarna. Det är en fantastiskt duktig kår av människor. De har inte fått sitt arvode höjt på 15 år. Jag kan bara konstatera att på samma tid har vi riksdagsledamöter säkert fått vårt arvode fördubblat, men deras arvode har inte höjts på 15 år.

Om jag förstod Rolf Olsson rätt säger han att den här frågan utreds. Det är väldigt konstigt när vi så sent som i augusti i socialförsäkringsutskottets betänkande nr 17 om den nya instansordningen blev lovade att regeringen skulle överlämna ett lagförslag till Lagrådet senast innevarande år, alltså 2005. Då skulle regeringen och samarbetspartierna komma med förslag på hur nämndemännens situation skulle förbättras. Det gällde rekrytering, ersättning och annat. Hur är det med detta? Kan vi få ett besked här i dag?

Anf. 48 BRITTA LEJON (s) replik:

Herr talman! Det var ett underligt anförande som Cecilia Magnusson höll. Jag tror inte att de som lyssnade blev så mycket klokare av det. Det går inte att bemöta allt som Cecilia Magnusson anförde, men på en punkt måste jag få korrigera henne. När du från talarstolen påstår att jag nyss har sagt att jag bara vill värna journalister, åklagare, poliser och politiker i de rättsvårdande insatserna i det här samhället och att det bara är den typen av brott som vi ska bekämpa, blir jag med rätta upprörd. Det har jag självfallet aldrig sagt. Jag tycker att det är fullkomligt vansinnigt att jag ska behöva stå här och ta upp tid i kammaren med att kräva en förklaring av Cecilia Magnusson. Varför pådyvlar du mig åsikter jag aldrig har haft?

Anf. 49 CECILIA MAGNUSSON (m) replik:

Herr talman! Britta Lejon tog i sitt anförande upp den organiserade brottsligheten och nämnde – det kommer vi att kunna se i snabbprotokollet – vilka grupper det här rörde. Det var just de som nämndes.

Jag blir förvånad över att Britta Lejon, som vice ordförande i justitieutskottet, inte har kunskap om att vanliga människor utsätts för detta varje dag. Det är inte bara i min hemstad Göteborg, där den organiserade brottsligheten ger sig på vanliga människor för att uppnå sina syften och

skapar oro och otrygghet för dem själva och människor runtomkring. Det som är oroväckande är att Britta Lejon inte har den insikten.

Jag måste få tillägga, vilket jag inte gjorde i mitt anförande, att det som den organiserade brottsligheten gör i Sverige i dag gör att barn kommer på glid i skolorna. De tar efter. I Göteborg har vi ett fenomen som kallas bötning. Det är en dålig beskrivning, men det är när barn hotar andra barn och kräver pengar av dem – annars hotas de med represalier. Det är precis på samma sätt som den organiserade brottsligheten beter sig.

Vad har Britta Lejon och Socialdemokraterna för svar till de föräldrar, barn och andra människor som inte får någon hjälp av samhället? Det är den viktiga frågan.

Anf. 50 BRITTA LEJON (s) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är sorgligt att vi ska behöva uppta tid med sådant här. Men återigen, Cecilia Magnusson, är jag självfallet mycket medveten om den brottslighet som finns i Sverige. Självfallet är det också en av orsakerna till att den styrande majoriteten, bestående av socialdemokrater, miljöpartister och vänsterpartister, anslår många fler miljarder till rättsväsendet, däribland polisen.

Självfallet ska brottslighet bekämpas oavsett var den finns och oavsett vem den drabbar. Varje brott är ett brott för mycket. Men jag menar att Cecilia Magnusson bör vara lite mer varsam när hon citerar människor än vad hon hittills har visat prov på. Läs gärna protokollet, Cecilia Magnusson!

Anf. 51 CECILIA MAGNUSSON (m) replik:

Herr talman! Ja, jag tycker att det är sorgligt att situationen för människorna ser ut som den gör, att otryggheten växer för fler människor. Hillevi Engström, Beatrice Ask och våra borgerliga bröder och systrar har också talat om hur verkligheten ser ut. Det är sorgligt att det ser ut på detta sätt.

Vi i den borgerliga alliansen är övertygade om att de förslag som vi har betydligt bättre kan leva upp till de förväntningar som vanliga människor har på rättsväsendet och på staten i de här fallen. Vi måste leva upp till att vi ska skydda människor från brott. Socialdemokraterna har inte den insikten, enligt vårt förmenande, eftersom ni inte anslår tillräckligt med medel och inte lägger tillräckliga lagförslag för att vi ska kunna leva upp till det ansvar som människor ger oss.

Anf. 52 ROLF OLSSON (v) replik:

Herr talman! Cecilia Magnusson frågade om nämndemän, och jag vill först understryka att det naturligtvis är jätteviktigt att det sker en tryggad rekrytering av nämndemän så att det också speglar befolkningen på ett bättre sätt än vad som är fallet nu.

Det pågår ett arbete på Regeringskansliet när det gäller de frågorna, och det kommer ett förslag. Det besked jag har är att det kommer under våren. Det finns omtalat i budgetpropositionen, vilket man kan läsa sig till om man är en flitig läsare – det är säkert Cecilia Magnusson. Men det besked jag har är att det är något försenat och att det kommer våren 2006.

Jag lyssnade naturligtvis uppmärksamt på Cecilia Magnussons inlägg. Jag uppfattar inte det här som en runda med fasta turer kring domstolarna, utan jag tar mig före att fråga Cecilia om någonting som jag tycker är jätteviktigt och som har förbryllat mig.

Jag hörde nyss att ni i borgerligheten inte skulle skämmas över att ni var oeniga, men det är ändå påfallande vad oeniga ni är när man tittar på de här förslagen. Reservationerna 2–5 representerar varsin uppfattning när det gäller den framtida – oerhört viktiga! – organisationen av polisen. Där skiljer ni er åt rakt av. Det är alltifrån Centerns vanliga decentralisering och tal om satsning på den lokala polisen, som kd i väldigt stor utsträckning ansluter till, fram till Moderaternas tal om en myndighet, som Folkpartiet också vill låta utreda.

Jag frågar Cecilia Magnusson: Vad är det som gäller i den borgerliga alliansen?

Anf. 53 CECILIA MAGNUSSON (m) replik:

Herr talman! Nämndemannakommittén presenterade sitt förslag 2002, Rolf Olsson. Regeringen har haft väldigt god tid på sig att bereda detta ärende. I augusti i år sade regeringen att senast innevarande år, 2005, skulle en lagrådsremiss presenteras. Är det inte lite ineffektivt att inte kunna prestera förslag i en så här viktig fråga på så lång tid? Tycker inte Rolf Olsson att det är lite konstigt, när man i augusti lovar att det ska komma före december och nu ska det komma till våren? Det börjar likna flickan på lasarett, en gammal sång som jag sjöng när jag var liten.

Det är inte acceptabelt att nämndemännen år efter år ska leva med den låga ersättningen. De ska inte ens få ersättning när målen inställs, och de har tagit ledigt från sina jobb och förlorar både arbetsförtjänst och ersättning från domstolarna. De lever under förhållanden som inte någon kan acceptera.

Rolf Olsson står här och säger: Ja, det blir ju försenat, och det kan komma i vår. Det är inte acceptabelt! Vi måste ha fram förslag nu. Det gäller inte bara den vanliga verksamheten. Men nu gäller det migrationsdomstolarna, där nämndemän ska rekryteras och utbildas, och vi måste veta vad det är för förhållanden som gäller för dem. Tycker inte Rolf Olsson det?

Anf. 54 ROLF OLSSON (v) replik:

Herr talman! Jo, jag kan gärna hålla med om att det är lång tid. Men jag har, som sagt, god förtröstan om att det kommer ett väl berett förslag i vår. Jag väntar hellre på det än att jag får ett förslag som inte är tillräckligt berett. Det handlar ju inte bara om ersättningen, utan om hela rekryteringsfrågan och försörjningen av bra nämndemän på sikt. Det är ett väldigt viktigt område, och jag räknar som sagt med att det kommer ett bra förslag.

På tal om effektivitet, kunde Cecilia Magnusson icke ge ett enda ord till svar när det gäller oenigheten, den alldeles uppenbara oenigheten på det mest centrala området, det mest pengakrävande området inom hela rättsväsendet, nämligen polisen – inte ett enda ord! Jag förväntar mig att Cecilia Magnusson ger oss ett ord av vägledning när det gäller vad som ska ske framöver för polisorganisationen, när ni är så uppenbart oeniga i

den borgerliga alliansen och strävar åt diametralt olika håll. Vem är det som ska bestämma?

Anf. 55 CECILIA MAGNUSSON (m) replik:

Herr talman! Det känns inte så skönt att höra Rolf Olsson ha den uppfattningen att nämndemännen inte är viktiga. Vi moderater har en helt annan uppfattning. För att ha en förankring i rättssystemet är det viktigt med nämndemännen, duktiga och utbildade nämndemän. Jag känner inte alls samma förtröstan som Rolf Olsson.

Rolf Olsson får ursäkta, men han hade möjlighet att begära replik på Hillevi Engström och diskutera polisfrågorna. Nu orkade inte Rolf Olsson göra detta. När han inte har någonting att säga till nämndemännens försvar tar han upp polisfrågan.

Men jag kan tala om för Rolf Olsson att han kommer att bli helt bönhörd innan valet. Då kommer den borgerliga alliansen att vara väldigt överens om ett förslag om hur polisorganisationen ska se ut som väljarna kan ta ställning till i valet i september.

Anf. 56 KARIN GRANBOM (fp):

Herr talman! I dag debatterar vi hur våra skattepengar ska satsas för att bekämpa brott och öka tryggheten. Många medborgare är redo att betala en hel del för att minska risken för att kränkas och skadas genom att bli utsatta för brott. Jag är övertygad om att många tycker att man ska satsa mer på rättsväsendet än vad regeringen gör.

Om det är en viktig skiljelinje om rättsväsendet är strukturellt underfinansierat eller ej vill jag verkligen vidhålla att det är det. Det är helt oacceptabelt. Rättsväsendet utgör kärnan i en demokratisk rättsstat.

Politik handlar om det man ser och det man inte ser. Jag ska börja med att säga att jag ser att brottsligheten blir allt grövre, alltmer avancerad och att rättsväsendet i dag inte förmår att hålla jämna steg.

När det gäller polisen, som är den första länken i rättskedjan, så ser jag att det kommer ut nya poliser från polishögskolorna men inte att uppklaringsprocenten när det gäller brotten ökar. Det är det som är målet. Antalet erfarna poliser och antalet civilanställda minskar. Därmed bedrivs en hel del av arbetet ineffektivt.

För några dagar sedan träffade jag några poliser. De oroade sig för hur mycket av deras tid som går åt till rapportering och administrativt arbete. Så sade de: När det händer en grej, som till exempel bilstöld, så skriver vi en massa, och det gör vi mest bara för att kunna konstatera att brottet kan avskrivas. Det är väl ändå gallet?

Förtroendet för polisen blir allt sämre. En del av detta beror på att det många gånger inte händer någonting då man har gjort en polisanmälan, och så förstås på att uppklaringsprocenten är låg. Av 100 bostadsinbrott uppklaras 4, av 100 skadegörelsebrott uppklaras 4, och bara 6 av 100 bilstölder klaras upp. För att ta tag i det här usla resultatet ska det nu göras en mängdbrottssatsning. Jag minns att för en tid sedan hade polisen en mängdbrottslighetsdag. Då skulle de under en dag ta tag i högarna. Nu är alltså mängdbrottsligheten i fokus igen. Jag hoppas att det inte bara kommer att vara en satsning som sträcker sig fram till valet, för att regeringen ska kunna visa på en ökad uppklaringsprocent för den stora massan som drabbas av brott. Dessutom vill jag säga att flera poliser med

mig befarar att den här satsningen kommer att ske på bekostnad av bekämpandet av de grova brotten.

Nästa länk i rättskedjan är åklagarna, och de jobbar järnet kan jag säga. Men tyvärr blir enbart 60 % av de misstänkta lagförda, och det beklagar också utskottsmajoriteten. Även om man självklart önskar en högre andel lagförda tycker jag egentligen att det är rätt så bra av åklagarna att kunna hålla 60 %, eftersom inströmningen har ökat och de är klart underbemannade. Men vad som är riktigt dåligt, vill jag säga, är att bara 30–40 % av de familjevårdsmissstänkta lagförs. Det nämner inte majoriteten.

När riksåklagaren besökte utskottet förra året talade han om satsningar som han ville göra inom olika brottstyper. Han ville prioritera familjevåld och sexualvåld, han ville få resurser att utbilda 35 specialister och tillsammans med polisen inrätta familjevårdsenheter i samtliga län. Åklagarmyndigheten vill dessutom ha en förstärkning för att utbilda några specialister i ekobrott, miljöbrott, mängdbrott och organiserad brottslighet. Men det blir nej tack från majoritetens sida, och ambitionerna fick läggas i garderoben.

Mot denna bakgrund tycker jag att det är konstigt att Rolf Olsson från Vänsterpartiet kan stå här och prata om att de noggrant ska följa kompetensutvecklingen i rättsväsendet. Texten känns också märklig. Så här står det: Vissa brottstyper ska på grund av sin karaktär uppmärksammas särskilt av Åklagarmyndigheten, nämligen vålds- och narkotikabrottslighet, hatbrott, ekonomisk brottslighet samt brott mot miljön. Det sedan åtskilliga år inledda arbetet med att vidareutveckla förmågan att bekämpa dessa brottstyper ska fortsätta med oförminskad kraft.

För någon som inte brukar läsa politiska texter kan det låta som om majoriteten vill vara kraftfull och stödjande, inte som det egentligen betyder, att de säger nej till förfrågningar från myndigheten om att göra välbehövda utbildnings- och samverkanssatsningar.

Därutöver: I regleringsbrevet för 2006 har regeringen gått in och öronmärkt pengar, inom ramen för den befintliga budgeten, för att Åklagarmyndigheten ska effektivisera när det gäller miljöbrottsligheten. Man kan undra vad Miljöpartiet vek sig för i budgetförhandlingarna för att få detta. Nog är det väl bra med ökad kompetens inom miljöbrott, men att styra utan att lägga till pengar så att befintlig verksamhet och andra områden, såsom familjebrott och sexualbrott där det finns ett synnerligen stort behov av att satsa, måste bortprioriteras är inget som jag stöder.

Jan Ertsborn ska senare i debatten tala om domstolarna. Därför ska inte jag beröra det i mitt anförande.

Nu har vi kommit till sista länken i kedjan: kriminalvården. Jag ser att regeringen anslår 400 miljoner extra i år, och det är ju väl det, de var ju tvingade. Annars hade kriminalvården hamnat på en anslagskredit på 15 %, och 10 % är absoluta max. Normalt ska myndigheterna ligga på noll. Så alla pengar nästa år går till skuldsanering. På det sättet kommer i stort sett även framtida ramhöjningar att användas. Det som blir över när kriminalvården betalt av skulderna för att få en budget i balans äts upp av en nödvändig utbyggnad.

Kvalitetsökningar i form av vård och påverkansarbete för att minska återfall i brott kan vi inte vänta oss. I betänkandet redovisas att det skett en kraftig ökning av den outnyttjade tiden. I går blev jag uppmärksam-

mad på att man för cirka ett år sedan, i samband med att man beslutade om senare upplåsning och tidigare inlåsning av intagna, också beslutade att full sysselsättning för intagna inte längre är en 40-timmarsvecka, som i övriga samhället, utan en 30-timmarsvecka. Då kan man fråga sig om det handlar om att vänja intagna vid någon slags halvtidsarbetslöshet.

Narkotikasituationen fortsätter att vara problematisk. Inte någon gång på 2000-talet har det varit så många intagna som antingen enbart missbrukar narkotika eller har någon form av blandmissbruk. Många fortsätter att missbruka i anstalt, och beroendet finns kvar när de har gått ut. Tänk vilken chans man går miste om genom att ignorera den! Plötsligt har man stora delar av Sveriges tunga missbrukare på ett och samma ställe, och man behöver inte bjuda på några sprutor, man vet var man har dem ändå. Då gäller det ju att sätta in rejäla resurser, kompetent behandlingspersonal, och få stopp på missbruket, och därefter se till så att de får stöttning ute i samhället efter frigivning. I stället lämnas många vind för våg efter straffet. Cirkeln börjar om igen, brott begås, människor kränks, resurser tas i anspråk, och många kommer åter i fängelse.

Det betänkande som vi debatterar i dag är tjockt, men man får inte ut särskilt mycket av att läsa det. Det är vackra ord som kan tolkas på många sätt. Det är så mycket dolt att det krävs experter för att man inte ska bli bortsnurrad. Jag ska avsluta det här anförandet med ett exempel där jag ska skrapa på fernissan.

Det handlar om svaret på de motioner som oroar sig för den svåra säkerhetssituationen för vissa religiösa samfund.

Majoriteten svarar att hoten mot religiösa samfund är en allvarlig brottslighet och att samhället tveklöst har ett ansvar för att tillse att minoritetsgrupper kan verka oförhindrat i det svenska samhället. De uppmanar den öppna polisen och Säpo att arbeta målmedvetet brottsförebyggande och säger att de brott som begås ska utredas och beivras. Men att, som det föreslås i flera av motionerna – min kommentar är att det är bara två – ge löpande statsbidrag till judiska institutioner och samfund för egna säkerhetsåtgärder skulle enligt utskottets mening föra för långt.

Vad blir det av detta? Ingenting skulle jag tro. Den judiska församlingen får även i fortsättningen själv betala säkerhetskostnader som uppgår till en fjärdedel av deras kassa för att man ska våga utöva sin religion.

Islamic Center i Malmö kan nu efter ett antal attentat i praktiken inte längre försäkra sin fastighet. Självrisken blir så hög att medlemmarna i stället får vakta sin helgedom själva på nätterna. Stöd för en bättre säkerhetssituation kan de inte vänta sig av dagens majoritet.

Från oppositionen har vi en reservation i detta ämne som säger att vi vill låta utreda hur statens insatser för säkerheten i anslutning till berörda samfund ska förbättras. Det är en fråga om statens ansvar att garantera religionsfrihet och jag tycker att det är skamligt att vi inte kan ha en samsyn om detta.

Jag avslutar med att yrka bifall till reservation 1.

Anf. 57 BRITTA LEJON (s) replik:

Herr talman! Jag bad om en replik när det gäller religiösa samfund och deras mycket berättigade skyddsbehov.

Det som var problemet för majoriteten och som gjorde att vi inte hade möjlighet att gå med på de två motioner som finns i frågan var att de båda motionerna enbart tar upp de judiska församlingarnas skyddsbehov.

Hur reservationen är utformad är en annan sak. Den är lite mer generell. Men motionerna tar bara upp judiska församlingar.

Hot- och hatbrotten ökar. Det har varit uppe tidigare i debatten. De riktar sig mot olika religiösa samfund. Det är något som naturligtvis måste tas på största allvar.

Alla aktörer måste självklart själva ta ansvar att bedriva ett aktivt säkerhetsarbete. Det är jag övertygad om att den judiska församlingen också gör. Inom ramen för de vanliga anslagen till polisen och övriga brottsbekämpande myndigheter måste man vara beredd att hjälpa till om man bedömer att situationen blir så allvarlig att församlingarnas egna resurser inte räcker till.

Just den judiska församlingen i Stockholm blir inte lämnad vind för våg. Stockholms stad tillskjuter medel för att hjälpa till med säkerhetsarbetet där. För majoritetens del var det så att vi inte kan peka ut att just judiska församlingar har ett behov. Vi vet att till exempel muslimska församlingar i Sverige har ett sådant behov.

Anf. 58 KARIN GRANBOM (fp) replik:

Herr talman! Jag är glad att jag får en replik på detta. Det är ett oerhört viktigt ämne. Det handlar om grundläggande rättigheter och friheter.

Jag vet att Judiska Församlingen är mest oroad. De får lägga miljoner på säkerhetsåtgärder. De är helt klara över att om de inte lägger en fjärdedel av sina pengar på säkerhetsåtgärder som vakter och annat kommer det att hända något. Därför lägger de dessa pengar.

Motionerna har handlat om de judiska församlingarna. Det är rätt. Jag kan se att det finns fler samfund som skulle behöva ett ytterligare skydd. Jag nämnde själv Islamic Center i Malmö. De judiska församlingarna är särskilt utsatta och bör därför uppmärksammas.

Vi har ju skrivit en reservation där vi tycker att man allmänt bör se över hur det ser ut. Det handlar ju om att människor i Sverige ska kunna utöva sin religion utan att behöva vara rädda.

Jag är bekymrad över att det inte kommer att hända något utifrån det som majoriteten har skrivit. Inte förrän jag får något slags bevis på att det kommer att hända något tror jag att den här texten är meningslös. Säpo har visserligen redan sagt att det finns ett hot mot den judiska församlingen. Men man gör ju ingenting. Den judiska församlingen får göra det själv. Jag vet att många är besvikna.

Annelie Enochson som är särskilt kunnig när det gäller de här frågorna kommer senare i debatten. Jag hoppas att ni ställer samma frågor till henne.

Anf. 59 BRITTA LEJON (s) replik:

Herr talman! Jag ska inte på något sätt ifrågasätta Karin Granboms beskrivning av verkligheten. Men jag vill problematisera den på en punkt.

Ett bekymmer är att vi inte vet hur hoten mot olika religiösa samfund ser ut. Vi vet att vi inte vet hur omfattande de är mot muslimska samfund eftersom det inte har varit föremål för den statistikinsamling och det

kartlägningsarbete som myndigheterna hittills har gjort. Nu ska vi flytta över statistiken för hatbrott och liknande hot till Brå. Det här är givetvis en fråga som kommer att uppmärksammas i det sammanhanget. Vi får se till att täppa till de problem och den kunskapslucka som finns.

Utan att ha någon speciell kompetens när det gäller den judiska församlingen i Stockholm vill jag säga att det är våra brottsbekämpande myndigheters ansvar att hjälpa till. Det inbegriper självfallet också Säpo. Om man bedömer att det finns allvarliga hot som är av en sådan karaktär att deras insatser måste tas i anspråk kommer det självfallet att ske.

Anf. 60 KARIN GRANBOM (fp) replik:

Herr talman! Om man inte vet hur det ser ut är det väl bäst att se till att göra en ordentlig utredning. Britta Lejon har nu lovat att när man vet det och om situationen inte ser bra ut ska det självklart göras insatser.

Det har jag noterat. Ni ska veta att ni har många ögon på er när det gäller den här frågan. Frågan kommer säkert upp igen.

Jag är glad att jag får höra åtminstone den här typen av inställning. Det vi har fått höra från ansvarig minister när den här frågan har kommit upp i medierna tidigare har varit väldigt svårt att förstå och ta till sig. Det har varit rent av stötande.

Anf. 61 JEPPE JOHNSON (m):

Herr talman! I vissa kretsar blir ingen glad när polisen kommer, men i andra kretsar blir man glad när polisen kommer.

Jag var ute och tog en kopp kaffe och en smörgås. Debatten är lång, och för att man ska orka med måste man göra det. Jag fick då ett samtal från en av medborgarna hemma i kommunen som talade om hur glad man blev när man fick två närpolis. Befolkningen blev så glad att några tog fram sina kameror och fotograferade. Visst kan polisen göra vanliga människor glada. Tack till dig som ringde.

Jag står givetvis bakom samtliga våra reservationer och särskilda yttranden, men jag yrkar bifall bara till reservationerna 1 och 27.

Herr talman! År 2003 dömdes 185 personer för grov kvinnofridskränkning.

Ingen fick sex års fängelse. Ingen fick fem år. Ingen fick fyra år. Ingen fick tre år. Fem fick mellan två och tre år. 36 fick mellan ett och två år. 25 fick ett år. Det stora flertalet, nämligen 82 fick mellan sex och tolv månader. 31 fick mellan tre och sex månader. Sex fick mellan en och tre månader.

Herr talman! Den möjliga straffskalan går från sex månader till sex år. Snittsiffran det här året var tio och en halv månad.

Rent teoretiskt har de 37 som fick högst sex månader för brottet grov kvinnofridskränkning kunnat avtjäna sitt straff med fotboja ute i den fria luften, i alla fall under delar av dygnet.

Detta är ingen tillfällighet eller slump, herr talman. Så här vill den nuvarande politiska majoriteten i Sverige att straffskalan ska användas.

Herr talman! För några veckor sedan gick justitieministern ut och förkunnade att straffskalornas användning och den mängd av olika påföljdskombinationer som finns i dag *skall*, som ni ju brukar använda, ses över. I stället för att vidta nödvändiga åtgärder direkt väljer justitiemi-

nistern att begrava frågan i alla fall över detta val och förmodligen över ytterligare något. Detta ska vi dock se till att förändra i september.

Riksåklagaren, som fick uppdraget, konstaterar att en total översyn tar väldigt lång tid. Mig veterligt har inte heller Riksåklagaren fått några medel för detta. Det hade han i alla fall inte fått när vi hade riksåklagarens rådgivande nämnd senast.

Herr talman! Vi moderater vill att hela straffskalan ska utnyttjas. Normalbrottet ska bestraffas från mitten av straffskalan, grova brott och återfall högre upp i straffskalan och lindrigare brott i den nedre delen. Vi anser alltså att straffmätningen ska utgå från mitten av den möjliga straffskalan. Och detta behöver inte utredas. Om man vill detta är det möjligt att åstadkomma mycket enklare genom att man kompletterar 29 kap. brottsbalken med en föreskrift om att straffskalan ska utnyttjas i större utsträckning.

Så här vill inte den politiska majoriteten i dag att det ska vara. Den vill att man ska ligga i underkant, helst under.

Herr talman! För att skapa förtroende för påföljdssystemet krävs att detta är tydligt och att människor kan förutse vad som händer om man begår brott. Vi moderater kräver och vill att påföljdssystemet ska göras tydligare. Dagens system gör också att det finns risk att brott i olika delar av landet bedöms olika. För att skapa förtroende för påföljdssystemet krävs som sagt att det är tydligt och förutsebart, och för att uppnå detta föreslår vi att domstolarna ska utdöma två påföljder: böter eller fängelse. Fängelsestraffet kan i sin tur vara villkorligt eller ovillkorligt. När man dömer till villkorligt fängelsestraff kan i detta ingå till exempel skyddstillsyn eller samhällstjänst.

Den som ges förtroendet att avtjäna sitt straff genom villkorligt fängelsestraff förenat med skyddstillsyn eller samhällstjänst ska sköta sina åligganden. Detta är oerhört viktigt. I dag kan man ofta missköta sig ganska länge innan det händer någonting, och när en misskötsel möjligtvis hamnar i domstol eller i någon annan nämnd brukar det oftast räcka med en varning. Det är i dag ovanligt att skyddstillsyn eller andra frivårdspåföljder omvandlas till fängelse.

Vi vill inskräpa i den enskilda gärningsmannen att han, eller för den delen hon, faktiskt har fått ett förtroende att slippa gå i fängelse. Det finns tillfällen när det ska vara så – en sista chans: Sköter du dig den här gången slipper du fängelse. Men då ska ett alternativt fängelsestraff ha dömts ut. Den som får detta förtroende ska veta att om jag missköter mig så har jag ett antal månader i fängelse som väntar, och de väntar omedelbart när jag missköter mig.

Vi har också grundinställningen att när man går i fängelse är det hela fängelsestraffet som gäller. I dag vet alla att man får gå efter två tredjedelar. Även de som missköter sig ganska rejält får lov att gå efter två tredjedelar. Det tycker vi är fel. Däremot ska möjligheten finnas, och den ska vara stor, att få gå efter två tredjedelar om man sköter sig. Det ska alltid löna sig bättre att sköta sig än att inte sköta sig. Detta är bra brottsförebyggande, för det skulle stävja klimatet inne på fängelserna. Möjligheten att bli frigiven är förmodligen den bästa morot någon som sitter inne kan ha. Sedan medger jag att det säkert finns de i samhället som inte bryr sig om de här morötterna, men då ska de heller inte komma ut efter två tredjedelar.

Prot. 2005/06:52
15 december

Rättsväsendet

Herr talman! Om man är i behov av vård för sitt missbruk kan man få delar av sitt fängelsestraff verkställt genom så kallad § 34-placering. Det innebär att man får behandling för sitt missbruk i behandlingshem eller familjehem. Före placeringen görs en bedömning av hur lång behandlingstid som anses behövas för att man ska komma till rätta med ofta ganska svåra missbruk. Ofta är det dock så att den intagne när dagen för den villkorliga frigivningen kommer, alltså efter två tredjedelar av strafftiden, säger: Nej, jag känner nog att jag är färdigbehandlad, så nu går jag! Samhället kan icke säga någonting emot detta, utan det är fritt fram att gå. Det här tycker vi är fel.

Jag ser möjligheten att avtjäna stora delar av ett fängelsestraff på ett vårdhem som ett ömsesidigt förtroende mellan samhället och den enskilde missbrukaren. Man skriver på ett kontrakt, och har man skrivit på ett kontrakt ska det hållas av bägge parter. Har man gemensamt gjort bedömningen att jag behöver så här lång tid för att bli frisk och komma till rätta med mina problem ska också den tiden avtjänas. Bryter man detta, ja, då ska man tillbaka till fängelset, anser vi. Det ska till och med ses som en allvarlig misskötsel så att man får sitta av hela straffet.

Herr talman! En utländsk medborgare som döms till fängelse tycker vi också ska dömas till utvisning efter avtjänat straff. Den möjligheten finns i dag, men det är bara i ungefär 20 % av fallen som en utvisning också följer på domen. Antalet som utan eget medgivande avtjänar sitt straff i hemlandet var förra året, enligt dagens betänkande, bara 45.

Här går det för långsamt! Vi skriver på papper och kommer överens i EU, men trots detta var det bara 45 av de utländska medborgare som förra året dömdes i Sverige som skickades hem till sina länder. Det gjorde visserligen 18 till, fast de gjorde det frivilligt. Vi tycker att detta nästan ska vara rutin. Det borde gå att fixa, i alla fall inom EU. Kan vi komma överens om allting annat borde detta ske med vändande post.

Herr talman! Om jag inte hade mer talartid skulle jag kunna sammanfatta dagens kriminalvård i ett enda ord: överfullt.

I dagens betänkande finns målen för kriminalvården beskrivna. Det är inte många av de uppsatta målen som uppfylls. Ett av målen, att anstaltarnas totala platskapacitet skulle utnyttjas effektivt, har dock uppnåtts med råge. Vi har i stort sett beläggning på över 100 % på både anstalter och häkten.

Ett annat mer positivt mål som faktiskt uppnåtts, det vill jag erkänna, är att antalet platser med självförvaltning har ökat. Rätt ska vara rätt.

Herr talman! Jag ska ge lite beröm till utskottsmajoriteten. Ni har i alla fall haft den goda smaken att inte skönmåla verksamheten inom kriminalvården så mycket som ni gjorde när det gällde domstolsväsendet. Ni brukar ju reflexmässigt tala om hur bra allting är trots att ni har räknat upp alla de mål som inte har uppfyllts.

Annars är bilden av svensk kriminalvård dystert i många avseenden. Antalet verkställighetsfall på våra häkten har ökat ytterligare från en redan hög nivå. Sysselsättningsgraden för de intagna minskar, antalet lekmannaövervakare minskar, man har inte tillräckligt med verkställighetsplaner, och de man har håller inte tillräckligt hög kvalitet. Så skriver utskottsmajoriteten. Detta är inte bra. Här finns oerhört mycket att göra.

Nu skjuter Socialdemokraterna och stödpartierna till en del pengar, och det välkomnar vi. Det är bra och nödvändigt. Största delen är dock,

om ni inte har upptäckt det själva, skuldsanering. Kriminalvården har varit satt på svältkur under många år. Vi har haft och har en kriminalvård på kredit. Kriminalvården borde ha begärt sig själv i konkurs för länge sedan. Nu finns inte den möjligheten; annars hade man säkert gjort det. Vi moderater tror inte att de tillskott som ni föreslår räcker. I vårt alternativa förslag lägger vi direkt ungefär 400 miljoner extra till kriminalvården. Och vi tror att det behövs om de mål som regeringen sätter upp i budgeten ska gå att nå.

I förslaget till budget under rubriken Återfallen i brott ska minska finns följande målsättningar, som jag helt delar och ställer mig bakom.

- Missbruket ska bekämpas.
- Innehållet i verkställigheten ska utvecklas.
- Frigivningen ska förberedas.

Herr talman! Mål och medel måste gå att förena. Det har inte varit möjligt för kriminalvården i Socialdemokraternas Sverige de senaste tio åren.

Anf. 62 LEIF BJÖRNLOD (mp) replik:

Herr talman! Din partikamrat Hillevi Engström var uppe i talarstolen och tog som en av sina första frågor upp attityden till polisen. Det var ju ett trevligt och positivt vittnesbörd du hade med dig från din kamrat i Skåne, som jag uppfattade det. Jag kan också erkänna att jag blev väldigt glad när jag såg en inlinesbeklädd polis hemma på Arvika torg. Det kändes väldigt trevligt, och han väckte stor positiv uppmärksamhet.

Nu skulle jag bara vilja ställa en annan fråga. Moderaterna har ju varit med, och tillsammans med Vänstern och Centerpartiet har vi gått emot Socialdemokraterna när det gäller den mångfald av repressiv lagstiftning som numera drabbar oss. Vi har infört en förfärlig mängd nya övervakningsmetoder. Nu senast antog EU, efter svenskt agerande, reglerna om datatrafikloggning.

Tror du att det finns någon risk att allmänhetens attityd gentemot polisen förändras på grund av det som många uppfattar som en intill kränkning gränsande övervakning?

Anf. 63 JEPPE JOHNSON (m) replik:

Herr talman! Riktigt från Skåne är jag inte, men från gränsen. Jag kommer från Blekinge.

Det är inte alltid bra att man fotograferar polisen. Det gör en del demonstranter också i ett annat syfte. Men jag garanterar att i Sölvesborg var det ett gott syfte. Man blev glad av att man såg en polis. Tack Anna-Karin Steen för samtalet.

När det gäller datatrafikloggningen tar ju Leif Björnlod upp en punkt där vänstermajoriteten inte är överens. Jag ska bara säga det därför att ni på er sida brukar hugga väldigt mycket på om det skiljer några hundratusen kronor i budgeten fram och tillbaka. Men här är ett grundläggande problem som ni inte är överens om.

Det finns allmänhet som kan tycka att det här är mycket integritetskränkande, att någon kan gå in och titta på precis vad jag har haft för datatrafik. Det är därför vi har tagit ställning på det sätt vi har gjort.

Anf. 64 LEIF BJÖRNLOD (mp) replik:

Herr talman! Det här tycks ju vara en partiskiljande fråga. Som jag förstår finns det en stor oenighet även inom den så kallade alliansen i den här frågan. Då tycker jag att det finns skäl att fundera lite längre med anledning av Hillevi Engströms uttalande om människors förhållande till polisen. Jag tycker att det finns anledning att fundera på om man skulle kunna omformulera delar av polisens verksamhet till PR-verksamhet för att kunna fortsätta vidmakthålla den här positiva attityden.

Anf. 65 JEPPE JOHNSON (m) replik:

Herr talman! Den bästa PR polisen kan göra är att den syns på gator och torg, att polisen kommer när vi ringer, även om det "bara" är ett lägenhetsinbrott eller om det "bara" är någon som har krossat min ruta. En polis som kommer är vad människor behöver och vill ha. Även om det inte finns några gärningsmän närvarande är närvarande polis, en lokal polis som har kännedom om de små byarna och de små städerna, den bästa PR som polisen kan göra. Någon annan PR tror jag inte att de behöver. Och här skulle Leif Björnlod ha kunnat hjälpa till med att påverka vänsteralliansen lite mer så att det faktiskt hade funnits pengar att både behålla de gamla poliserna och anställa de nya.

Anf. 66 JAN ERTSBORN (fp):

Herr talman! Vi har nu i ungefär 3 ½ timme lyssnat till brott och straff, polis och kriminalvård, med ett litet undantag för Cecilia Magnusson som berörde domstolarna. Jag ska under mina minuter enbart ägna mig åt domstolarna, och då inte i första hand ur brottmålssynpunkt, för det ska ni veta att när vi framför kritik mot domstolarna är det brottmålen som fungerar bäst i domstolarna i dag. De stora problemen ligger på övrig verksamhet i domstolarna.

När jag förbereder anföranden brukar jag gå tillbaka till min egen verksamhet som advokat och även gå ut och prata med några chefsdomare. Men den här gången behövde jag inte göra någotdera utan jag kunde läsa i betänkandet helt enkelt.

Utskottsmajoriteten skriver ju i ingressen att verksamhetsresultatet för domstolsväsendet är godtagbart. När man läser några sidor framåt hittar man argumenten för detta.

Om vi börjar med tingsrätterna kan vi se att de inte har uppnått något av de nio verksamhetsmålen avseende balanserade mål. Det inger oro för de kommande åren, skriver utskottsmajoriteten.

Hovrätterna har uppnått tre av sex verksamhetsmål beträffande balanserna.

För länsrätternas del är det en kraftig inströmning av nya mål och en ökning av balanserna. Det inger oro för de kommande åren, skriver utskottsmajoriteten.

När det gäller kammarrätterna skriver majoriteten att arbetssituationen fortfarande är bekymmersam.

De här sakerna leder alltså fram till att man instämmer med regeringen i att det är ett godtagbart resultat som domstolsväsendet redovisar. Det här är ju ett mycket märkligt resonemang. Det finns inte någon som helst logik i detta. För mig är det helt omöjligt att förstå.

Situationen i de allmänna domstolarna, tingsrätterna framför allt, är bekymmersam såtillvida att majoriteten har fattat ett antal beslut om förändringar, sammanläggningar och liknande. Det tar naturligtvis mycket tid i anspråk. Mycket arbetskraft går åt till att hantera organisationsfrågor. Detta borde vi inte ha genomfört. Vi borde ha väntat med det tills vi hade en situation där vi hade allt under kontroll.

Regeringen och riksdagen har tillfört medel till domstolsväsendet de senaste åren. Så det är inte i kronor räknat det är problem. Men det räcker ändå inte till. Det är alldeles uppenbart.

Jag tittade lite grann på personalfrågan beträffande domstolsväsendet. Det är faktiskt rätt intressant läsning på s. 74 i betänkandet. Antalet ordinarie domare har från 2003–2004 minskat med 72, icke ordinarie domare med 58, notarier med 124 och annan personal med 95. De pensionerade domarna, som vi har talat om lite grann, har minskat med 8. Allt är årsarbetskrafter och inte individer.

Det är intressant att notera att när budgeten lades fram i september stod det i pressmeddelandet från justitieministern att nu tillsätter vi hundra nya notarietjänster. Det försvann 124 mellan 2003 och 2004.

Vad redovisningen blir för 2005 vet jag givetvis inte. Men jag är övertygad om att det blir en kraftig minskning på samtliga de här punkterna, med tanke på det sätt som regeringen hanterade budgetbeslutet på i december förra året.

Jag sade att det är mycket bekymmer med tvistemålen. Det finns stora tvistemål liggande. Jag kan med några månaders mellanrum ta med mig en lista till debatterna och tala om att de fortfarande inte har satts ut till huvudförhandling i Göteborg. Det är snart sju och ett halvt år sedan som stämningsansökningarna lämnades in. Det beror på att det inte finns resurser att sätta ut målen till avgörande.

Jag har nyligen själv följt ett mål om ogiltigförklaring av testamente. Det var en man som dog sommaren 2001, och en av arvingarna klandrade testamentet och ville ha det ogiltigförklarat. I förra veckan kom det besked från Högsta domstolen om att man inte ska ta upp ärendet för prövning. Det är alltså fyra år, och det är en ganska kort tid. Vad har hänt under tiden? Jo, mannen som ville klandra testamentet har bott i dödsboets fastighet i fyra år utan att betala en krona för detta. Ni förstår att det finns några andra arvingar som har synpunkter på hastigheten i rättsväsendet.

Det finns många andra exempel med trafikskadade, rättegångar mot försäkringsbolag, vårdnadstvister med mera. Människor i vårt samhälle lider av att det tar så lång tid.

Då är det intressant att notera att majoriteten skriver i betänkandet att det är angeläget att minska omloppstiderna för samtliga målkategorier. Men gör man det, och på vilket sätt gör man det?

Jag tror att det finns en sak vi måste göra, och det framgår tydligt den här gången, när majoriteten i utskottet så oreserverat instämmer i regeringens bedömningar. Vi måste flytta domstolsväsendet från regeringen till riksdagen. Vi måste se till att domstolsväsendet blir helt fristående

och att det därmed inte går att styras, som skedde i december 2004 genom att anslaget minskades. 2005 är ett oerhört besvärligt år. Det är många domstolschefer som är glada över att det snart är nyår och att det kommer lite nya pengar nästa år.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation nr 14.

Anf. 67 BERIT HÖGMAN (s):

Herr talman! Jag begär ordet med anledning av min motion Ju500 om polisens arbete. Jag kräver dels gemensamma kriterier för fördelning av polisiära resurser över landet, dels en gemensam översyn över vilka tjänster som polisen kan och bör ta betalt för.

Jag tycker att utskottet kanske har en lite njugg inställning till problemet med skillnader i landet beträffande båda dessa frågor.

Det är naturligtvis glädjande och bra att det hela tiden blir fler poliser i landet. Så även i mitt kära Värmland. Men på samma sätt som man inte höjer låga kvinnolöner med generella påslag, löser vi inte bekymret med fördelning av poliser över landet med de verktyg vi har i dag vare sig hos Rikspolisstyrelsen eller någon annanstans – vad jag förstår. Vi får fler poliser – jättebra – men den i grunden svårförklarade fördelningen består.

Jag blir också glad när jag läser bilagan till tidningen Svensk Polis som kom i veckan. Jag ser att rikspolischefen delar uppfattningen att det inte får se för olika ut över landet. När det gäller att ta betalt för tjänster är uppfattningarna olika bland länspolismyndigheterna. Det i sin tur måste innebära att det inte finns en samsyn om vad som är polisens kärnuppgifter.

Jag drar parallellen med sjukvården, som också är en viktig del av välfärden och tryggheten i vårt samhälle. Där har riksdagen enhälligt slagit fast vad som är sjukvårdens viktigaste uppgifter genom prioriteringsbeslut, som sedan sjukvårdshuvudmännen och Socialstyrelsen har att jobba efter. De ser detta som en vägledning i svåra prioriteringssituationer. Besluten skyddar verkligen de sköraste människorna. Det är väl det vi egentligen vill med polisens insatser. Det är också här samverkan med övriga samhället är så viktigt, som Margareta Persson talade så väl om. Ingen av oss vill väl ha ett samhälle med alltför stora skillnader i synen på vad som är polisens uppgifter. Därför hoppas jag att utskottet följer frågan om dessa skillnader och ger Rikspolisstyrelsen åtminstone informellt stöd i arbetet med att få likartade riktlinjer och likartad syn över hela landet.

Skulle det inte inträffa – trots Rikspolischefens goda intentioner – utgår jag från att utskottet tar upp detta som en fråga för riksdagen. Därmed är jag nöjd.

Anf. 68 ROLF GUNNARSSON (m):

Herr talman! Det blir en repris, men kanske inte någon önskerepris, i alla fall inte för Socialdemokraterna och vänsteralliansen. Jag hade nämligen samma fråga uppe i onsdagens allmänna debattimme för drygt en vecka sedan. Men det är i dag som polissituationen ska diskuteras, och framför allt tänker jag hålla mig till verkligheten. Jag tycker att ämnet måste tas upp igen.

Jag har väckt en motion om ökade resurser till polisen i Dalarna, Ju237. Den kommer självklart att avslås, som alla andra motioner. Men

vad är bakgrunden till motionen? Jo, det är allt tal som socialdemokrater och vänsteralliansen kör med, och det finns många citat att hämta ur protokollen. Jag har inte orkat ta reda på alla, men det heter alltid att "vi aldrig har haft så många poliser som nu", att "vi har rekordmånga poliser" och att "vi satsar miljarder på polisen". Det har vi hört i tv-soffor, i debattartiklar och här i kammaren.

Jag har hört Britta Lejon säga samma meningar i dag. Jag satt på mitt rum och noterade dem. Hon sade att "vi rustar rättsväsendet, och vi har gjort så under många år". Gång på gång, månad efter månad, år efter år de år jag har suttit i riksdagen har jag hört dessa meningar. Jag har väckt motioner. Det är kanske egoistiskt att jag håller mig till ett län, men det må ni väl kalla mig.

Men hur är verkligheten? Det ville jag ta reda på. Är det som Britta Lejon säger eller finns det någon annan verklighet? Hon talade om hela vårt avlånga land i det anförande hon höll vid tjugo i elva. Jag bad Rut, riksdagens utredningstjänst, att titta på detta. Jag ville veta hur det står till i Dalarna. Vi håller oss till Dalarna eftersom jag representerar Dalarna. Jag vill veta hur det står till där.

Ja, Rut kom fram till verkligheten. Dessa siffror har Britta Lejon hört förut. Jag ber ändå om ursäkt för att jag tar upp dem en gång till. Det är nog inte sista gången. Jag kanske kommer att komma tillbaka till dem ofta. År 2002 fanns 436 *årsarbetskrafter* inom polisen. Det stör mig när jag läser betänkandet att ni håller er till antal. Rut räknade fram årsarbetskrafter. Det är riktigt.

Debatten i dag har handlat om hur många som försvinner. Det har man inte diskuterat. Det måste man titta på. Alltså: 436 årsarbetskrafter år 2002. Hur blev det året därpå? Jo, det var *minus* fyra årsarbetskrafter på ett län med 15 kommuner. Minus fyra rimmar illa med det vi har hört från majoriteten i dag. 2004 hade siffran stigit till 438. Vi ska notera en höjning med två årsarbetskrafter fördelat på Dalarnas 15 kommuner. Det är väl den satsningen som Britta Lejon pratar om, det vill säga två årsarbetskrafter. Britta Lejon sade i dag, ungefär tjugo i elva, att antalet civilanställda har ökat kraftigt. Jag tänkte att jag måste ha läst fel. Så skrev inte Rut. Rut skrev något annat. Jag tittade på Ruts siffror. 2002 fanns det i Dalarna 162 civilanställda, och 2004 var det 142. Minus 20. Så sade inte Britta Lejon! Hon sade att det hela tiden hade ökat kraftigt. Det går att läsa i protokollet. Så är verkligheten.

Jag sade vid allmänna debattimmen att man hade god lust att ringa Riksrevisionen och säga att de måste kolla det här, om miljarderna har försnillats eller vart de har tagit vägen. De har inte hamnat i mitt län. Vi vet att Riksrevisionen har varit inne på detta.

Jag läste om polisen i en tidning i går. Nu pratar rikspolischefen om en ny utredning. Jag tror inte att det är utredningar polisen behöver. Det har funnits tillräckligt många under de år jag har ägnat mig åt polisfrågor. Jag har pryat hos polisen och träffat massor av poliser i mitt hemlän. Egoistisk? Okej, ni får gärna kalla mig det.

Nej, vi måste börja räkna årsarbetskrafter precis som Rut gör. Utskottet har något att lära där, tycker jag, att titta på den biten och inte räkna huvuden. Om man jobbar 30 % eller 100 % är en väldig skillnad. Och som debatten har varit här flera gånger på olika områden drar man inte bort dem som försvinner utan lägger bara på dem som man säger kom-

mer till. Man behöver inte vara särskilt bra på matte för att inse att det inte går ihop.

Det här är verkligheten. I går hade tidningarna i Dalarna, det finns ju en koncern som har fem sex tidningar, rubriken: Busarna fler än polisen. Det var en ledarartikel. Där påpekade man hur läget var i Borlänge, som tyvärr är ett ganska svart område när det gäller brott. Det är bara att beklaga. Det var tung arbetsbelastning hos polisen. De hann inte utreda de brott som de för närvarande hade på hög. Och de såg ingen ljusning heller. Det var läget, och de sade att man måste titta på det här. Tittat på det har vi gjort i många år nu, men det blir inte bättre. Jag tycker att det här är verkligheten, och ska Britta Lejon gå emot mig nu måste hon nästan gå upp och säga att det är Rut som har fel och jag som har rätt. Det måste ju vara slutsumman av den här debatten: Rut har fel och vi socialdemokrater, och Björnlod och andra, har rätt. Det ökar, och det har ökat de senaste fem åren, tror jag att Britta Lejon sade i debatten med mig i förra veckan.

Jag vill ta upp det här för att jag tycker att det är en viktig fråga. Det är en fråga som har stor betydelse i mitt hemlän. Och fortfarande – egoist eller ej, ni får gärna kalla mig det, och det är jag gärna: Den här frågan kommer jag att följa. Jag kommer att följa den väldigt noga och räkna årsarbetskrafter. Jag vill också göra en rekommendation, om man får göra sådana till ett utskott: Börja räkna i årsarbetskrafter så blir ni mer trovärdiga.

Fru talman! Jag har inga andra yrkanden än dem som mina partikamrater tidigare framställt.

Anf. 69 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Fru talman! Antisemitismen visar åter sitt fula tryne i Europa. Under de senaste fem åren, framför allt sedan den andra intifadans utbrott, har antisemitiska yttringar blivit alltmer påtagliga i Sverige liksom i övriga världen. Judar och judisk egendom har hotats och attackerats. Antisemitiska slagord har hörts på europeiska gator och klottrats på våra väggar.

Bakom motståndet mot Israels politik döljer sig alltför ofta ett ifrågasättande av den judiska statens rätt att existera liksom fientlighet mot judar i stort. Säpos senaste rapport över antisemitiska brott visar en ökning med 44 % på ett år. Judiska företrädare påtalar att det samtidigt finns ett stort mörkertal då många judar inte vågar eller vill anmäla brott som är antisemitiska.

Hotbilden mot den judiska befolkningen i Sverige innebär hot mot och misshandel av enskilda judar samt vandalisering och sabotage mot judiska institutioner och begravningsplatser i Sverige. Hotet kommer i dagsläget främst från grupper med anknytning till konflikten i Mellanöstern men även från nazistiska grupperingar. Detta är inte acceptabelt!

Hotbilden mot de judiska församlingarna i Sverige, liksom i övriga Europa, har fått till följd att församlingarna under de senaste åren fått budgetera en allt större del av sina ekonomiska resurser för säkerhetsarrangemang. Detta gäller såväl tekniska installationer som vaktpersonal för att trygga församlingsbornas säkerhet. För Stockholms judiska församling och Göteborgs judiska församling går ca 25 % av medlemsavgiften till säkerhetskostnader. Detta innebär att många för församlingen angelägnare aktiviteter måste läggas åt sidan.

Judarna är en av fem godkända nationella minoriteter i Sverige, vilket innebär att man enligt Europarådets konvention om nationella minoriteter måste säkerställa att de judiska institutionerna får möjlighet att verka i trygghet. Detsamma gäller för den judiska gruppen. De måste kunna leva ett judiskt liv i vårt land utan rädsla. Det borde därför vara en självklarhet att staten bär den större delen av dessa säkerhetskostnader då det är statens uppgift att garantera säkerheten för sina medborgare. Det borde också vara statens uppgift att säkerställa att judiska institutioner, begravningsplatser och skolor skyddas mot skadegörelse.

Detta har jag motionerat om i ett antal år, och dessa motioner behandlas i det betänkande som vi diskuterar nu i kammaren. Tyvärr avstyrker majoriteten motionerna, men till min glädje tillstyrker alliansen dem i en särskild reservation, nr 1.

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, OSSE, hade ett antal uppmärksammade konferenser under våren 2004 där man belyste den alarmerande hotbild för den judiska befolkningen som den ökande antisemitismen i Europa innebär. Alla medlemsnationerna – de är 55 stycken – uppmanades att i alla avseenden minska och förhindra den ökande antisemitismen. Det är inte rimligt att den judiska delen av vår befolkning ensam ska bära den kostnad som den ökande antisemitismen innebär vad gäller våld och hot.

Fru talman! Hotbilden mot judar i vårt land förstärks av den hatpropaganda som vissa muslimska länder bedriver mot judarna och landet Israel. Genom parabolantennen strömmar det direkt i våra vardagsrum in propaganda som många tar som sanningar. Senast i går uttalade sig Irans statschef Ahmadinejad i den statliga iranska televisionen i vad man kan beskriva som en uppskruvad förtalskampanj mot västvärlden och Israel. Kampanjen går ut på att förklara eller rent av ifrågasätta mordet på närmare sex miljoner judar under andra världskriget och hävda att det rör sig om en ren myt. För några veckor sedan uppmanade även Irans statschef i ett tal inför 4 000 studenter till motstånd och förintande av den sionistiska regimen. När han kom in bland studenterna hördes ropen: "Död åt Israel!" Presidenten, veteran från det hårdföra iranska revolutionsgardet, uppmanade studenterna att ropa högre.

Nu är självklart inte alla araber eller alla muslimer antisemiter. Men det kan inte och får inte förnekas att det i Mellanöstern lever och frodas antisemitism på samma sätt som i Europa på 1930-talet. Invandrare från dessa länder för med sig denna antisemitism, detta judehat, till Sverige, och lever kvar i denna tradition genom bland annat satellit-tv och Internet.

Existensen av judehat är ett faktum. Denna onda företeelse får aldrig accepteras eller ignoreras utan måste bekämpas och utrotas, precis som vilken annan form av rasism eller främlingsfientlighet som helst. Efter andra världskriget sade vi att detta aldrig får ske igen. Det är nu dags att säga det igen. Vi får aldrig godta att en folkgrupp anses som mindervärdig jämfört med en annan, vilket är själva antisemitismens budskap. Vi kan aldrig tillräckligt betona vikten av varje människas unika värde, och vi kan aldrig handla tillräckligt för att skydda det.

I Förintelsemuseet Yad Vashem i Jerusalem finns de berömda orden av den tyska protestantiska pastorn Martin Niemöller, som mördades under förintelsen och vars ord starkt påtalar vikten av att visa solidaritet

och engagemang för minoriteter. Jag vill avsluta med dem: "De kom för kommunisterna och jag hindrade dem inte – för jag var ingen kommunist. De kom för socialisterna och jag hindrade dem inte – för jag var ingen socialist. De kom för arbetsledarna och jag hindrade dem inte – för jag var ingen arbetsledare. De kom för judarna och jag hindrade dem inte – för jag var ingen jude. De kom för mig – och det var ingen kvar att hindra dem."

Anf. 70 LEIF BJÖRNLOD (mp) replik:

Fru talman! Jag vill tala om för Annelie Enochson att vi har ett särskilt yttrande, och vi har diskuterat den här motionen väldigt mycket. Jag vill inte dra in Mellanösternpolitik eller de motsättningarna i den här frågeställningen. Jag har i mitt särskilda yttrande påpekat vikten av att vi i ett pluralistiskt samhälle kan ge alla religiösa samfund och institutioner det skydd som de har rätt att få.

Anledningen till att vi inte kunde ansluta oss till den här reservationen är att detta har handlat om endast ett av samfundet, även om reservationen kom att handla om flera samfund.

Men det som jag ser faktiskt har inträffat är att en hel del moskéer har brunnit. Och man har inte längre möjlighet att försäkra dessa moskéer. Man har själv tagit hand om bevakningen. Jag tycker att det är otillfredsställande. Det är ett litet underbetyg till oss. Jag medger att detta har varit akut och kommit fort. Men jag tycker att det är viktigt att vi på något sätt ser till att dessa sakrala byggnader och andra fastigheter skyddas från den här typen av hatbrott eftersom det handlar om hatbrott. Och hatbrotten kan ju dessvärre även riktas mot till exempel det hinduiska templet i Helenelund.

Det finns faror i att man accepterar och inte kraftfullt bekämpar den här typen av hatbrott. De har tyvärr en pestilent karaktär. Det var skälet till att jag bara skrev ett särskilt yttrande. Jag ville bara lämna den förklaringen.

I övrigt har jag fått reda på att den mosaiska församlingen får ett visst stöd från Stockholms stad för säkerhetsåtgärder, eller har jag fel?

Anf. 71 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik:

Fru talman! Vad som särskiljer judarna från de andra är att de utgör en av Sveriges minoriteter. De har under de senaste åren, under en lång tid tillbaka, haft enorma problem med säkerheten. Du kan alltså inte bara gå rätt in i en synagoga som du kan göra i en moské, i en kyrka eller i ett tempel. Du är tvungen att passera vakter på grund av säkerheten. Det beror enbart på att dessa människor är judar och att man kopplar ihop det med politiken i Israel. De behöver inte alls ha samma åsikt som dem som bedriver politiken i Israel. Men just på grund av att de är judar och bor i Sverige så får de klä skott för detta. Det är det allvarliga. Det är därför som jag har skrivit motionen.

Sedan håller jag med om att det också finns moskéer, tempel och kristna kyrkor som utsätts för skadegörelse. Det är lika fel alltihop.

Men om jag har förstått det rätt var det hälften av majoriteten i utskottet som gärna ville ha en vidare diskussion och som gärna ville ha med er på detta. Därför tycker jag att det var synd att ni inte var med på detta utan att det blev en reservation med bara partierna i alliansen. Det

står i betänkandet att det skulle ”enligt utskottets mening föra för långt”. Jag undrar: På vilket sätt är detta att föra för långt?

Att det talas om judar beror på att de utgör en minoritet. Därför har man enligt Europarådets konventioner särskilt ansvar just för den gruppen.

Men varför kunde ni inte tänka er att ta en diskussion i utskottet för att kunna få en majoritet och kunna se över och göra en utredning i fråga om alla de religiösa samfundet?

Anf. 72 LEIF BJÖRNLOD (mp) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är viktigt att man skiljer på dessa saker. Jag kanske gör fel. Jag säger den mosaiska församlingen och jämför den med den islamiska församlingen, medan jag däremot uppfattar den judiska gruppen som en etnisk gruppen i vidare bemärkelse. Jag kan ha missuppfattat vad som står.

Jag menar att det för för långt om man inriktar ett särskilt stöd till en grupp när andra grupper utsätts för samma typ av hatbrottslighet. Då måste vi ta ett helhetsgrepp, så att vi på det sättet kan förhindra en spridning av den fruktansvärda hatbrottstrend som finns i dag.

Jag menar alltså att vi måste se över helheten.

Anf. 73 ANNELIE ENOCHSON (kd) replik:

Fru talman! Om det är som du säger, att ni vill se över helheten, så fanns den möjligheten i utskottet. Om jag förstod reservationen rätt så ville man göra det. Och att det i reservationen talas om judiska församlingar och institutioner är på grund av att judarna har en särställning.

Jag skulle önska att alla som lyssnar på detta besöker en synagoga. Jag tror att de flesta som sitter här i kammaren har besökt en kyrka. Men man kan även besöka en synagoga just för att se vad det innebär att gå in i en synagoga och genomgå denna kontroll. Det måste dessa människor göra på grund av att de är judar. Det kan vi inte acceptera i Sverige i dag.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 9 §.)

7 § Näringsliv

Näringsliv

Föredrogs

näringsutskottets betänkande 2005/06:NU1

Utgiftsområde 24 Näringsliv (prop. 2005/06:1 delvis).

Anf. 74 KRISTER HAMMARBERGH (m):

Fru talman! Vi ska nu behandla *Utgiftsområde 24 Näringsliv*. Det är en viktig titel. Den lovar mycket. Naturligtvis är grunden för all den välfärd som vi har i Sverige, grunden för vårt välstånd, att vi har ett väl fungerande näringsliv. Nu skulle man kanske kunna tro att många av lösningarna skulle gömma sig inne i ett sådant här betänkande. Trots att det är viktigt kan man konstatera att huvuddelen i det som krävs för att vi ska kunna få ett väl fungerande näringsliv inte behandlas i detta betän-

Prot. 2005/06:52
15 december

Rättsväsendet

kande. Det behandlas inte ens i näringsutskottet. Det behandlas i andra utskott. Där ligger grunden till att svenskt näringsliv ska kunna fungera på ett bra sätt.

Huvuddelen av detta betänkande handlar egentligen om hur vi ska fördela pengar till olika typer av statliga myndigheter. Därför tror jag att det är väldigt viktigt att vi talar om huvuddragen i hur en näringspolitik skulle kunna utformas för Sverige.

För att belysa detta kan jag berätta att Norrbottens-Kuriren i somras gjorde en enkät där det gällde för riksdagsledamöterna att försöka förklara hur väl de kunde villkoren för företagandet. Om man tittade på de tio–elva frågorna kunde man ganska snabbt se att en av frågorna hade med näringsutskottets områden att göra, åtta hade med skatteutskottets områden att göra och ett tror jag hade med lagutskottets områden att göra. Det visar kanske på inriktningen i svensk politik. För att näringslivspolitikerna ska fungera krävs det tag från hela riksdagen.

Alla talar i dag gott om svenskt näringsliv och om behovet av det och inser vikten av att det finns där för att kunna skapa jobb och för att kunna generera de skattemedel som behövs för att vi ska kunna ha en väl fungerande vård, skola och omsorg. Men ett bekymmer, när alla gör det även i ett betänkande och säkerligen kommer att göra det här i talarstolen också, är att när politiken väl ska utformas i sak väljer den sittande majoriteten, vänsterkartellen, i dag att finta höger och spela vänster gång på gång. Det leder till sämre förutsättningar för svenskt näringsliv. Ett exempel har vi haft i dag på morgonen då vi har voterat om ett förslag som skulle handla om att ändra reglerna för att underlätta för fåmansföretagen. Det blev lite lättnader för vissa av dem, men långtifrån för alla, och det får konsekvenser. Det är synd och beklagligt.

Välfärden kräver nämligen att hela systemet fungerar. Visst behöver vi en offentlig sektor. Vi behöver en offentlig sektor som fungerar och är stark där den ska vara stark. Och till det krävs det resurser, och till det krävs det skatteinkomster. Det är ett av våra stora bekymmer i dag. Vi håller på att byta skattebaser. Vi håller på att förlora den viktigaste skattebasen, nämligen inkomster från arbete.

I vild panik genomförs grön skatteväxling eller annat som fortsätter att ta bort mycket av de gröna jobben. Det blir en ond cirkel där skattebasen för inkomster ytterligare försämras. Vi behöver alltså bli ett folk igen som går tillbaka till arbete. Det är den enda möjligheten att trygga den svenska välfärden.

Det finns i dag målsättningar från regeringen som i ord är goda. Först och främst ska vi stärka Sveriges konkurrenskraft. Ja, vem ställer inte upp på det? Vidare gäller det att få fler och växande företag. Javisst, men då måste vi just gå från ord till handling.

Ett betyg på hur väl vi lyckas är den tilltro som finns till Sverige både hos dem som vill investera i Sverige och som är från Sverige och hos andra som finns utomlands. Vi kan konstatera att under det första halvåret försvann de utländska investeringarna i Sverige helt och hållet. Den enda större investering som diskuteras i dag är huruvida ett sydafrikanskt bolag ska köpa ett försäkringsbolag eller inte.

Under samma halvår valde svenska företag att investera netto 100 miljarder kronor i utlandet. På något sätt känns detta, fru talman, lite

förskräckande därför att det visar att tilltron till Sverige så att säga inte riktigt är vad den är.

Sedan kan man vända statistik upp och ned. Men till syvende och sist är det resultatet som räknas.

Just nu pågår WTO-förhandlingarna i Hongkong. Det gäller de största utmaningarna som vi i framtiden har att möta. Ska vi klara av situationen i en globaliserad värld krävs det att vi har en stark utbildning. Det krävs också forskning och innovationer så att vi kan få samma resultat som vi en gång hade. Det handlar om att vi har företag och företagare som driver fram en utveckling som gör att vi kan vara starka på den internationella arenan. Men då krävs det åtgärder.

Det måste börja löna sig bättre att arbeta, och det måste löna sig att studera. Vi har aldrig haft en situation med så många arbetslösa akademiker som vi i dag har. Det måste löna sig att vara företagare. Finns det inte företagare finns det inga företag, och då finns det heller ingen som anställer. Där har vi från alliansen och från Moderaternas sida en politik. Vi vill göra det lönsamt att jobba genom att införa bland annat arbetsavdrag.

Det måste vara bättre att växla från bidrag till arbete; det måste i alla lägen löna sig. Men det måste också löna sig att bli företagare. Därför måste vi utforma reglerna därefter. Företagare är ofta människor med en oerhörd drivkraft när det gäller att vilja utveckla sig själva och sina idéer. Men det måste också kunna finnas ekonomiska drivkrafter att vara företagare. Samma företagare måste naturligtvis också ha drivkrafter när det gäller att vilja anställa.

I betänkandet konstateras det samfällt att 2 % av företagen har 19 anställda eller fler. 98 % av företagen har alltså 18 anställda och färre. Två tredjedelar av företagen har ingen anställd alls. Det innebär att om en tiondel av dessa anställde en person skulle arbetslösheten sjunka med 1 %.

Det måste vara lättare att starta företag och att driva dem, och det måste finnas en drivkraft att anställa och en känsla av att det lönar sig. I dag har många företagare en rädsla för att ge, skapa, jobb därför att det finns en osäkerhet om vilka förpliktelser man ingår i framtiden.

Ett exempel på ett beslut som drevs igenom under föregående år här i riksdagen gäller den eviga medfinansieringen av sjukförsäkringen. Också här kan man diskutera statistik. Men de facto kan vi se och mäta att man på företagen drar sig för att anställa därför att man är rädd för det här systemet.

Vi måste få en fungerande kapitalbildning så att företagen kan investera. Därför föreslår vi i alliansen ett återupprättande av förmånsrätten – detta för att se till att det dagliga kapitalet finns kvar i företagen.

Vi vill ha bättre regler när det gäller fåmansföretagen. Vi vill kika på ett statligt lånegarantisystem när man sätter i gång. Vi tycker att man ska kunna få uppskov med vinstbeskattningen vid försäljning av ett företag så att pengarna återigen investeras i svenska företag i Sverige.

I likhet med Tony Blairs Storbritannien tycker vi att man kunde titta på detta med investeringsavdrag just därför att kanske andra än staten i vissa lägen ska kunna gå in och satsa på företag.

Vi lever, som sagt, i en globaliserad värld. Det gör att vi måste hävda oss starkt i konkurrensen. Om vi lyckas eller inte avgörs i första hand på

vår inhemska marknad. Jag är inte imponerad när det gäller regeringens syn på frihandel i praktiken. Det beror på att jag kommer från Norrbotten och kan jämföra de olika förhållandena, inte minst när det gäller gränshandeln mellan Sverige och Finland. Svenska företag har här många gånger stora nackdelar.

Förslaget om flygskatt gynnar inte situationen. Den offentliga sektorns monopol är märkligt. Vi skulle ju kunna få fram goda tjänsteföretag, men de tillåts inte verka på en marknad. Detta är, som sagt, märkligt.

Vem av oss hade kunnat räkna ut att bara friskolereformen i sig skulle skapa 800 friskolor? Tänk vilken kraft vi då släppte fram! Varför låter vi inte kraften komma fram också inom andra sektorer?

Vi behöver se över regelverken. Den diskussionen har vi fört många gånger här i kammaren. Vi vet att det kostar stora pengar. Arbetet går långsamt. Men vi kommer inte att öka drivkraften bland företagen om inte de här regelverken de facto förändras.

Uppgiften för oss politiker är att skapa ramverk som fungerar för samhället i övrigt. Vi känner inte och kan aldrig veta utvecklingen – lika lite som någon annan kan det – utan vi måste skapa förutsättningarna. När politiker vill ratta näringslivet och ta på sig båda rollerna, alltså att både vara domare gentemot näringslivet och vara de som ska göra investeringsbedömningarna, finns det alltid risker. Därför finns det all anledning att se över hur vi i dag hanterar de statliga företagen.

Konkurrensverkets ställning måste stärkas. Ska vi hävda oss i en globaliserad värld måste den inhemska marknaden fungera och därmed konkurrensen. Här finns det anledning att stötta Konkurrensverket, inte minst för att kunna se hur staten sköter sig på den öppna marknaden – om man verkligen följer detta med en god och fungerande konkurrens.

Vi känner oss tveksamma till de låneramar som i dag sätts upp för de statliga företagen. Här har man möjlighet att verka på den öppna marknaden, men man har också möjlighet att från Riksgälden direkt, utan någon som helst kreditprövning, utöka sina låneramar. Detta är inte bra för den öppna konkurrensen.

I stort handlar betänkandet mycket om olika stödformer. Vi har i dag i Sverige 140 stödformer. Vi tror dock inte att det är det som skapar ett fungerande näringsliv, utan det är förutsättningarna och möjligheten att få det att löna sig att vara företagare som de facto kommer att gynna svenskt näringsliv på sikt. Därför känner vi stor tveksamhet inför en hel del av dessa stödformer.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 1.

Anf. 75 NYAMKO SABUNI (fp):

Fru talman! Sverige upplever den största förändringen av världsekonomin på årtionden. Det är svårt att tro att det kan ske något av samma magnitud på lång tid. Det här oroar många svenskar. Många anställda i industrin – i Kumla och Västervik, i Nynäshamn och Skåpafors, i Trelleborg och Luleå och på många andra orter – har fått uppleva hur deras jobb bokstavligen har flyttats utomlands. Ingenting tyder på att konkurrenstrycket kommer att avta. Oroliga människor blickar mot sina politiker, mot oss. Hittills har svaren inte varit särskilt övertygande.

Hur ska vi hantera den helt nya, till synes förödande konkurrensen?

Ska vi anpassa våra lönenivåer till de nya konkurrenterna? Ska vi gå ned till baltisk nivå och ge en civilingenjör på Ericsson i Mölndal 10 000 kr i månaden, eller måste vi ned till kinesisk nivå och ge honom eller henne 5 000 kr i månaden?

Eller ska vi slakta våra välfärdssystem? Ska det bli som i Kina, så att bara den som kan arbeta hårt får mat på bordet och sjukvård?

Eller ska vi släppa hänsynen till miljön? Ska vi chansa på att växthuseffekten inte är så allvarlig?

Nej, ingenting av detta lockar någon av oss.

Med många stängda utvägar kan det tyckas nattsvart för Sverige. Men vi är övertygade om att det finns betydligt bättre lösningar. Det finns andra metoder att handskas med den stenhårda konkurrensen. Men då måste vi ha modet att fatta de rätta politiska besluten. Så har dock inte varit fallet.

Beslutet att stänga Barsebäck innan vi har andra energislag som ger våra industrier den energi de behöver i sin verksamhet till rimliga priser är inte förnuftig politik.

Beslutet att ålägga arbetsgivare ytterligare kostnader för sjukersättning är inte förnuftig politik. Beslutet att frånta bankerna förmånsrätt till sina utlånade pengar vid företagskonkurser är inte heller förnuftig politik.

Sverige är illa ute om vi inte inser att läget är förändrat. Men vi kan klara den nya konkurrensen om vi verkligen bestämmer oss för det och inser att det kräver en del smärtsamma omprövningar och en hel del hårt arbete. Vi kan bli så välutbildade, så flitiga, så företagsamma som behövs. Vi har gjort det förr, vi kan göra det igen.

Sverige har i dag det lägsta nyföretagandet i Norden och är på väg att få den äldsta kåren företagare i Europa. Var tredje företagare kommer att pensioneras inom tio år, och med dem riskerar en stor del av småföretagen att också "pensioneras" bort. Regeringens egen myndighet Nutek har räknat med att det behöver startas minst 10 000 fler företag varje år för att få en rimlig återväxt av småföretagen och för att kompensera för de arbetstillfällen som stadigt försvinner från de större industriföretagen. Förutsättningar för fler nya företag är nyckeln till en god utveckling och välfärd. Följande är en del av vad vi anser behöver göras.

Svenska folket tycker om småföretag men få vill själva bli företagare. Bara 4 % av alla svenskar i arbetsför ålder är engagerade i ett nytt eller ett relativt nytt företag. I USA är motsvarande andel 12 % och i Danmark drygt 6 %.

När EU-kommissionen jämförde attityderna till eget företagande i de olika medlemsländerna hamnade Sverige långt ned. Bara drygt 30 % av de tillfrågade skulle hellre vilja vara företagare än anställda, och över 60 % hade aldrig ens kommit på tanken att bli företagare.

Människors grundattityder och livsval formas tidigt. Eget företagande borde kunna vara ett lika intressant och naturligt framtidsval som en anställning för nya generationer. Därför tycker Folkpartiet att kunskaper om entreprenörskap och eget företagande måste integreras i skolutbildningen och att elever tidigt ska få möjlighet att prova på eget företagande.

Olika insatser för att sprida kunskaper om företagande bland unga visar att det är möjligt att intressera fler människor för att bli företagare. Tio år efter det att projektet Ung företagsamhet startades för att intressera

gymnasieelever för nyföretagande hade var femte deltagare ett eget företag med i genomsnitt sex anställda. Föreningen Snilleblixarna, som arbetar för att stimulera företagande bland grundskoleelever, är ett annat bra exempel.

Varje företag börjar med en människa och en idé. Därför är det viktigt att stödja uppfinnare både i idéstadier och vid realiserandet av idén. Det saknas inte företagsidéer i Sverige. Enligt Europeiska patentkontoret, EPO, är svenskarna bland de mest innovativa i Europa, räknat efter antalet ansökningar om nya patent i relation till befolkningsstorleken. Idéer och patentansökningar leder normalt till att företag startas. I Sverige sker det dock i mindre utsträckning än i andra länder. Våra goda idéer blir patent och arbetstillfällen i andra länder i stället för i Sverige. Denna utveckling måste hejdas.

Vi anser att en större andel av befintliga statliga medel ska avsättas till bidrag och lån för idéutveckling i ett tidigt skede. Stipendier till fria uppfinnare som vill jobba med att utveckla uppfinningar är en annan möjlighet.

Fru talman! Tjänstesektorn utgör sedan länge huvuddelen av den svenska ekonomin. 40 % av alla sysselsatta arbetar inom den privata tjänstesektorn. Den privata tjänstesektorn har länge varit den expanderande delen av ekonomin.

En politik för fler och växande företag måste därför vara inriktad på att öppna nya affärsmöjligheter för expanderande tjänsteföretag.

Den första vägen går via den internationella tjänstehandeln. Sverige är ett litet exportberoende land, och vi har länge klarat oss bra genom att sälja råvaror och industrivaror utomlands. Integrationen inom EU ger nu nya möjligheter för svenska företag att expandera internationellt. Och därför välkomnar vi det faktum att EU-parlamentet nu fattat ett beslut som stöder tjänstedirektivet, direktiv som syftar till att underlätta gränsöverskridande handel med tjänster och som är särskilt viktigt för små och medelstora företag.

Mellan 60 och 70 % av kostnaden för en tjänst utgörs av skatter och sociala avgifter. Det bromsar framväxten av tjänsteföretag och fler riktiga arbeten i tjänstesektorn. I synnerhet gäller det tjänsteproduktion riktad till privatpersoner som betalar med redan beskattade medel.

De höga skatterna och sociala avgifterna har drivit upp priset på vita hushållstjänster till en nivå som de flesta privatpersoner inte anser sig ha råd med att betala. Incitamenten för att i stället betala svart är stora och sannolikheten att bli upptäckt liten. Folkpartiet vill öppna för en verklig marknad för att vita hushållstjänster genom en skattereduktion gör det möjligt för hushåll att köpa vita tjänster till hälften av dagens kostnad.

Vi vill öppna den offentliga sektorn. Mer än 80 % av kommunernas verksamhet består av tjänster som inte kan betraktas som myndighetsutövning. Möjligheten att producera dessa i konkurrens är mycket stor, och vi betalar naturligtvis med gemensamma skattemedel.

Att öppna den offentliga tjänstesektorn för konkurrens skulle ge stora möjligheter för nyföretagande. Förra året startades det drygt 41 000 nya företag. Endast 30 % av dessa leddes av kvinnor. Genom att öppna den offentliga sektorn ger vi kvinnor chans att starta företag inom deras egna kompetensområden.

Det är krångligt att vara företagare i dag. Regelverket är omfattande och invecklat, och för varje år som går läggs nya regler till de gamla. Svenska företag ska i dag rätta sig efter mer än 20 000 sidor med företagsregler och fylla i över 9 miljoner blanketter varje år. Ett svenskt företag med färre än 20 anställda har kostnader för att administrera skatte-, arbetsmarknads- och miljöreglerna på ca 30 000 kr per anställd och år. Nutek har räknat fram att företagens direkta administrativa kostnader för regelverket i dag uppgår till mellan 60 och 70 miljarder kronor varje år.

Ovanpå detta måste man lägga den samhällsekonomiska kostnaden för regelkrånglet i form av företag som aldrig startas, investeringar som aldrig görs och arbetstillfällen som inte skapas. I Holland har regeringen uppskattat att den övriga samhällsekonomiska kostnaden för regelkrånglet är lika stor som den administrativa bördan. I Sverige skulle det betyda att regelkrånglet kostar samhällsekonomin mellan 120 och 140 miljarder kronor per år. Det är oacceptabelt.

Regeringen har länge talat om att minska regelbördan. Men förutom ett ambitiöst kartläggningsarbete har väldigt lite hänt. Några mindre regler har försvunnit eller blivit enklare, men samtidigt har nya kostsamma regelverk införts.

Folkpartiet lovar att på fyra år minska de svenska företagens administrativa kostnader för de offentliga regelverken med en fjärdedel. Stora befintliga regelverk måste göras enklare. De förenklingar som har högst prioritet är:

- Redovisningsreglerna för små företag
- Reglerna för redovisning och inbetalning av moms
- Miljöbalken som måste göras enklare utan att miljökraven blir lägre.

En vital konkurrens skärper effektiviteten och ökar välståndet. Insatser för att främja konkurrensen är därför viktiga inslag i en politik för att stärka Sveriges utvecklingskraft. En effektiv konkurrens gynnar alltid i första hand konsumenterna, och konkurrensen är den kanske viktigaste drivkraften till teknisk utveckling och ekonomisk tillväxt. En fungerande och sträng konkurrenslagstiftning är därför viktig för att en effektiv konkurrens ska råda i det privata näringslivet.

Staten ska sätta ramar och övervaka spelreglerna på marknaden, men om staten agerar såväl domare som spelare på marknaden är risken stor att konkurrensen snedvrids. Därför är Folkpartiet kritiskt till det stora statliga ägandet av bolag och menar att dessa ska säljas ut så fort de marknadsmässiga förutsättningarna medger det.

Regeringen har så fullt upp med att leka företagare och långivare att de glömmer bort det som är viktigast för vårt välståndsbyggande. Det är detta betänkande ett bevis på. Detta betänkande handlar om hur staten ska finansiera Bolagsverkets underskott, det vill säga flytta pengar från en myndighet till en annan. Det handlar om låneramar till järnvägsrelaterade statliga bolag samt om hur staten ska förbättra kapitalstruktur i övriga statliga bolag. Inte mycket sägs om hur vi ska skapa förutsättningar för fler och nya företag och därmed fler arbetstillfällen. Det räcker inte med så kallade gardinjobb för att möta den globaliserade konkurrens som vi utsätts för.

Regeringen har gett upp, och det är dags för alliansen att ta över.
Jag yrkar bifall till reservation 1.

Anf. 76 MIKAEL OSCARSSON (kd):

Fru talman! Låt mig börja med att yrka bifall till reservationerna 1 och 4.

Det märks att vi nu går in i ett valår. Socialdemokraterna säger sig kunna visa alla att man är en handlingskraftig regering som skapar plusjobb för arbetslösa och gör miljonsatsningar på vissa utvalda framtidsbranscher. Men är plusjobben och branschsatsningarna verkligen ett bevis på handlingskraft? Är de inte snarare ett bevis på bristande handlingskraft? Om grundförutsättningarna för svenska företag vore de rätta skulle varken plusjobb eller särskilda branschsatsningar vara nödvändiga.

För Kristdemokraterna är näringspolitik inte bara en politik för att fler ska få jobb. Det handlar också om att enskilda människors idéer, kreativitet och entreprenörskap ska ha möjlighet att blomma ut.

Fru talman! Enligt en undersökning som är gjord av Europeiska kommissionen säger ca 35 % av svenskarna att de föredrar att vara företagare jämfört med ca 45 % för övriga Europa. I USA är motsvarande siffra över 60 %.

Global Entrepreneurship Monitor är en av de mest omfattande internationella studierna när det gäller entreprenörskap. Deras undersökning visar att endast 4 % av den svenska befolkningen är involverad i entreprenöraktiviteter, det vill säga antingen är i färd med att starta ett nytt företag eller att driva ett företag som är yngre än tre och ett halvt år. Motsvarande siffra för Finland är 7 % och för Norge 7½ %. Sverige är alltså betydligt sämre på den här punkten än vad våra närmaste grannländer är. Dessutom visar undersökningen att 12 % av befolkningen har en affärsidé som de verkligen tror på och skulle vilja satsa på, men det är alltså bara en tredjedel av dessa som verkligen gör det. Steget att starta eget är så stort att två tredjedelar av dessa svenskar lägger sina planer åt sidan. Steget att starta eget måste bli mindre i vårt land.

Ett mål för näringspolitiken måste vara att få fler människor att vilja bli företagare, och för att nå dit krävs ett målinriktat arbete. Skolan, till exempel, måste utgå ifrån att det är lika naturligt att bli företagare som det är att bli anställd. I dag är det tyvärr ovanligt att svenska studenter får lära sig grunderna i hur det går till att driva ett företag.

Fru talman! Varför flyttas kapital ut från Sverige som så väl skulle behövas för investeringar i svensk företagsamhet? En viktig anledning är förmögenhetsskatten. Vi kristdemokrater har länge drivit kravet på att förmögenhetsskatten måste avvecklas. Inte ens en bråkdel av de 500 miljarder svenskägda kronor som Riksskatteverket tror finns utomlands på oredovisade konton kommer tillbaka till Sverige så länge som förmögenhetsskatten finns kvar. Dessa pengar som enligt andra bedömare kan uppgå till tre gånger så mycket skulle ju så väl behövas för investeringar i svenskt riskkapital.

I går beslutade den finska riksdagen att slopa förmögenhetsskatten från den 1 januari 2006. Den socialdemokratiske talesmannen sade i debatten att förmögenhetsskatten internationellt sett är en relik, och det har han sannerligen rätt i.

Om man ser på hur det ser ut i Europa och i världen slopades den för ett par år sedan i Nederländerna. Förmögenhetsskatten är borta i Danmark, Tyskland och Österrike. Den finns inte i Irland, Italien och Portugal. I samtliga tio nya EU-länder finns inte någon sådan skatt och inte heller i USA. Då vill jag ställa en fråga till majoritetens representant, Lars Johansson: Instämmer du i de finländska socialdemokraternas resonemang? Förstår du hur skadlig den här skatten är för Sverige?

Inom OECD finns det från 2006 bara fem av 30 länder som fortfarande har kvar förmögenhetsskatten. Alla dessa fem länder har betydligt lägre skattesatser än Sverige. Vad gör den svenska regeringen? Jo, sedan flera år tillbaka har den inrättat ett slags skattefrälse för de rikaste svenskarna som fortfarande bor kvar i landet. 17 av landets 18 rikaste miljardärer kommer undan förmögenhetsskatten.

Det är principvidrigt att ha ett frälse som alltså inte behandlas efter samma måttstock som alla andra skattebetalare. Om den skamfläcken uttraderades skulle förutsättningarna för att vitalisera ekonomin och öka tillväxten förbättras radikalt om vi följde det finska exemplet från i går.

Fru talman! Det krävs också konkreta åtgärder som gör det mindre skrämmande att bli företagare och att anställa personal. Jag tänker på minskat regelkrångel och på slopad medfinansiering i sjukförsäkringen. Men jag tänker också på regeringens planer om lagstadgad rätt till heltid.

Ibland känns det som att regeringen tror att fler regler leder till fler företag. När man går igenom regeringens skrivelser om regelförenklingsarbeten från 1999 och framåt framkommer det nämligen att Sveriges företagare har fått, inte färre regler utan 1 750 fler regler att förhålla sig till jämfört med 1999 då det så kallade regelförenklingsarbetet kom i gång.

Fru talman! Socialdemokraterna säger nej till förslag som kan leda till en bredare arbetsmarknad. Därmed accepterar man också en hög arbetslöshet. Ta till exempel förslaget om hushållstjänster. Av erfarenheterna från Finland vet vi vilka positiva effekter det här förslaget kan få. Men Socialdemokraterna vägrar konsekvent att ge denna del av tjänstesektorn rimliga villkor i vårt land.

Andelen kvinnliga företagare i Sverige ligger i absoluta bottenskiktet i Europa. Medan det går nio kvinnliga företagare på tio manliga i Schweiz och sju manliga på tio kvinnliga i Frankrike är motsvarande siffra för Sverige tre på tio.

Pengar i höstbudgeten ska läggas på så kallade strategiska nyckelbranscher. Dessa är fordon, IT, telekom, metallurgi, läkemedel och bioteknik samt skogs- och trävarubranschen. Sammantaget är över 75 % som är sysselsatta i Östros sex framtidsbranscher män. Kvinnors företag finns till största delen i serviceyrken som inte räknas in i regeringens framtidssatsningar. I stället för att stödja företagandet på dessa områden har majoriteten valt att lägga hinder i vägen för kvinnors företagande. Privata initiativ inom vård, skola och omsorg ses med misstro. Det är just i dessa branscher som det finns lika många kvinnliga som manliga företagare.

Socialdemokraterna har i regeringsställning pratat om bättre företagssamhet år efter år. Först var det Björn Rosengren som pratade glatt och gärna om detta. Sedan kom Mona Sahlin och Leif Pagrotsky. Nu är det

Thomas Östros tur att komma med fina och vackra utfästelser. Men än så länge verkar det vara som förut: stora ord, men mycket lite verkstad.

Vi behöver en ny regering som kan ge småföretagsamheten i vårt land de villkor som man så väl behöver. Detta kommer att ge jobb och tillväxt i vårt land.

Anf. 77 ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Att inte vara behövd, att inte kunna försörja sig själv och sin familj, att inte få vara med och bidra till samhällsutvecklingen med sina idéer och sitt arbete är en stor grogrund för utanförskap, för dåligt självförtroende och en grogrund som leder till sociala klyftor.

Varje dag är det över en miljon människor som inte går till jobbet, utan möjlighet att över sin egen vardag eller sin egen plånbok självständigt få bestämma – en situation där många känner sig utestängda från samhället och tvingade att stå med mössan i hand.

Arbete åt alla, fru talman, är därför den absolut viktigaste politiska uppgiften. Och det handlar om jobb, jobb och åter jobb.

Fru talman! Sverige har fantastiska möjligheter med invånare med hög utbildning och många företag som är framgångsrika på världsmarknaden. Det finns naturtillgångar och naturvärden som människor reser långväga ifrån för att få uppleva. Alla som bor i vårt land har förutsättningar att uträtta storverk. Vi har väl utvecklade välfärdssystem. Vi har en tradition av att vara framgångsrika och att ta för oss i den globala ekonomin.

Ändå, fru talman, lyckas inte Sverige. Socialdemokraterna tycks fullständigt sakna visioner och svar på dagens framtidsfrågor, för när så många som över en miljon kvinnor och män inte har möjlighet att gå till ett riktigt jobb, då hotas välfärden. När människor är rädda för att jobben flyttar utomlands utan att kunna se möjligheten i att nya utvecklas och startas i Sverige, ja, då hotas solidariteten människor emellan. Och det finns stora risker att en hopplöshet och ett utanförskap hos många människor cementeras på ett sätt som i grunden förändrar ett solidariskt uppbyggt samhälle.

Fru talman! Vi har att hantera utgiftsområde 24 om näringsliv. Men egentligen finns inga svar på hur ett näringsliv i Sverige ska utvecklas i det här betänkandet. Då kanske man kan fundera på om det hänvisas till andra betänkanden. Men det hjälper inte att läsa skatteutskottets, finansutskottets, arbetsmarknadsutskottets, socialförsäkringsutskottets eller socialutskottets betänkanden. Vi finner inte heller där svar på frågorna om hur de nya jobben ska utvecklas och hur tillväxten ska kunna stärkas.

Fru talman! Centerpartiet vill att Sverige ska vara det land som är bäst på att fånga upp alla människors inneboende drömmar, som ger förutsättningar för att nya företag startas och att människors till synes helt omöjliga drömmar ska kunna förverkligas. Vi vill att fler människor som har sådana tokiga idéer, som att designa isrum och hyra ut dem på ett ishotell, ska kunna förverkliga sådana idéer och dessutom tjäna pengar på dem. Fler sådana möjligheter!

Därför krävs det att vi skapar ett land där kreativitet och företagssamma människor tas till vara, där nya invånare välkomnas med öppna armar, där det är självklart att man ska våga testa idéer i egna företag, där man ges möjlighet att lyckas *och* misslyckas, där modet att ta egna risker

möts med möjlighet att faktiskt också kunna bli rik, där det är självklart att företagare ska våga gå vidare och anställa när företaget ska växa, där kvinnor likaväl som män startar och driver egna företag, där det lönar sig att arbeta, där man kan gå från bidrag till eget arbete och företagande.

Att förverkliga sina drömmar är naturligtvis varje individs eget ansvar. Självklart är det så. Men det krävs ett samhälle som ger förutsättningar och där det finns frihet och öppenhet att pröva sina idéer. I dag saknas den friheten och det företagsamma klimatet. Dessutom faller väldigt många igenom skyddsnätet och hamnar utanför på ett sätt som gör det mycket, mycket svårt att komma tillbaka in i samhället och att också känna sig behövd.

Välfärd, fru talman, bygger på ekonomisk och uthållig tillväxt, att vi förmår producera varor och tjänster effektivt och att fler skapar sitt eget arbete. Att nå en uthållig och högre välfärdsnivå med bättre skola, bättre omsorg och en rättvisare sjukvård tillgänglig för alla bygger på att vi har människor som vill bli företagare, att vi har välmående och privata företag som skapar just arbetstillfällen och därmed skatteintäkter.

Därför, fru talman, måste det löna sig att starta och driva företag, att företagare vågar anställa och att kvinnor och män ges samma möjligheter att förverkliga sina drömmar och sina idéer. Det är på det sättet som Sverige fortsatt kan hävda sig i de mest konkurrensutsatta delarna i världen.

Sverige måste faktiskt göra sin egen hemläxa. Politiken i sig skapar inte jobb. Däremot kan politiken skapa hinder för nya jobb. Socialdemokraterna har valt den vägen, att blockera företags vilja att utveckla företag och att anställa personal genom krångliga regler, genom utökat sjuklöneansvar och utredningar om heltidsjobb. Visst borde också Socialdemokraterna fundera på sin företagarpolitik när de flesta småföretagare, trots att efterfrågan skulle kunna öka med bortåt 25 %, säger att de skulle välja att hyra in personal eller till och med avstå från de nya beställningarna. Ringer det då inga varningsklockor hos er socialdemokrater? Ser ni inte faran i att företagaren bakom företaget känner en sådan otrygghet med den lagstiftning som riksdagen har beslutat att de väljer bort möjligheten att anställa, väljer bort ökad produktion och därmed möjligheten att stärka Sveriges konkurrens? Ser ni inte att den politiken utökar och stärker de sociala klyftorna på ett sätt som ställer ännu fler människor utanför samhället?

Villkoren för företagandet har under lång tid anpassats till storföretagen, vilket leder till brist på mångfald och medelstora och växande företag. Den svenska näringslivsstrukturen domineras alltså av ett litet antal gamla och stora företag.

Fru talman! Ta till exempel möjligheten till framväxt av nya företag inom tjänste- och servicesektorn, som effektivt har hindrats genom den offentliga sektorns kraftiga utbyggnad och monopol. I det här sammanhanget kan noteras att framväxten av kvinnors företag hindras just av det politiska motståndet mot privata alternativ inom de yrken där kvinnor traditionellt sett har erfarenhet och kompetens.

Nej, fru talman, Sverige måste ställa sig starkare och mer internationellt konkurrenskraftigt för företagande i en alltmer internationaliserad värld. Vi måste fästa fokus på de små och medelstora företagens möjligheter att utvecklas och att anställa. Det handlar om att ta bort krångliga

regler som framför allt är problematiska för småföretagare. Det räcker inte med de steg som vi beslöt i morse vad gäller 3:12-reglerna. Nej, ta också bort förmögenhetsskatten som en direkt koppling till 3:12-reglerna, ompröva förmånsrättslagstiftningen, som i dag är ett hinder för småföretag, och se sanningen att det ökade sjuklöneansvaret har stängt ute människor från arbete! Var det detta som var meningen?

Fru talman! Det är jobben det handlar om, och det är här det går en skiljelinje i svensk politik. Centerpartiet och alliansen lägger förslag som tar till vara det företagsamma Sverige, som tar till vara de företagsamma människorna som vill förverkliga idéer och de företagare som vill utveckla sina företag och som vill anställa, för det är riktiga jobb, i privata företag, som behövs för att äldreomsorgen, skolan och sjukvården ska få de pengar som de så väl behöver. Om fler företag vågar anställa och vågar växa leder det till att nya jobb kan ersätta de gamla. Det är så vi lägger grunden för ett starkt solidariskt samhälle där de sociala klyftorna minskar.

Det är dags att se sambanden med ett företagsamt samhälle med fler företag som ger nya jobb och som ger mer pengar till vården, skolan och omsorgen,

Fru talman! Därmed yrkar jag bifall till reservation nr 1.

Anf. 78 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Efter dessa fyra dysterkvistars beskrivning av Sverige vill jag nog börja med att redovisa hur det faktiska läget är.

Den svenska ekonomin kommer att växa starkt de närmaste åren, och arbetslösheten kommer att fortsätta minska. Det spår organisationen för ekonomiskt samarbete OECD i sin senaste prognos. Enligt OECD kommer ökningen i Sverige att vara betydligt högre jämfört med andra länder i Västeuropa under nästa år. I år växer ekonomin med 2,4 % och nästa år med 3,5 % för att under 2007 dämpas något till 3 %. Samtidigt ligger inflationen och räntan på historiskt låga nivåer i Sverige. Exporten från företagen har ökat med 6 %. Exportrådet räknar med att exporten kommer att öka med lika mycket de kommande åren. Detta är alltså organ som inte har något uppdrag från den socialdemokratiska regeringen utan som prövar i vilken utsträckning den ekonomiska politiken är framgångsrik eller inte i Sverige.

Samtidigt ökar företagandet i landet. Det har också nämnts här av Nyamko Sabuni. Det ökade till hela 41 600 nya företag under föregående år. I år tror Nyföretagarcentrum enligt deras prognoser att det kommer att öka ännu mer. Under de sex första månaderna ökade antalet nya företag med 28 000. I Jönköpings län ökade det under förra året med hela 30 % och i Västra Götalands län med 27 % under föregående år. Det är alltså områden som har industritradition som också ökar kraftigt.

Enligt Ams senaste prognos kommer också arbetslösheten att sjunka med närmare 65 000 personer under nästa år. Samtidigt ska man vara klar över att det naturligtvis pågår en förändring i vårt samhälle i dag. Det pågår hela tiden förändringar också för näringslivet och för dess möjligheter att utvecklas. Företagen måste finnas närmare marknaden eller producera i länder där marknaden finns och därför ersätta jobb i Sverige med jobb i dessa länder. Men det beror inte på att det svenska näringsklimatet är dåligt, som många borgerliga politiker påstår, utan det

är den internationella konkurrensen som kräver närvaro på andra marknader och att man också måste producera där. För att Sverige som industriland med en stor, omfattande export ska kunna finnas med i utvecklingen framöver måste vi också hänga med i den internationella konkurrensen.

Därför krävs det en aktiv näringspolitik som är långsiktig. Socialdemokraterna fullföljer därför en tradition av att utveckla näringspolitiken i nära samarbete med företagarna och fackliga organisationer. Detta sker genom satsning på utbildning, forskning och utveckling i nära samverkan med prioriterade branscher som har framtiden för sig.

Det första steget, som vi nu har tagit, var att ta fram Innovativa Sverige, en strategi för tillväxt genom förnyelse. Strategin baseras på samtal mellan regeringen och företrädare för akademien, näringsliv, myndigheter och fackliga organisationer med syfte att stärka och utveckla Sveriges konkurrenskraft. Det är det som vi lyfter fram i näringsutskottets betänkande, och riksdagen kommer nu också att kunna ta ställning till denna framtidsytande politik.

Fem branscher har vi under hela hösten fört samtal med om hur man ska kunna utveckla dem. Det är fordonsindustrin, skog och trä, metallurgi, IT och telekom, biotek och läkemedel. Det handlar om branscher som sysselsätter 600 000 människor och som har exportinkomster på över 560 miljarder kronor årligen. Ett stort antal människor från näringslivet har varit aktivt engagerade i dessa överläggningar. Gemensamt har man nu tagit fram – de allra sista kommer att presenteras denna vecka, möjligen nästa – utvecklingsprogram för de här fem olika branscherna, och näringsliv, regering och myndigheter har också ett gemensamt ansvar för att fullfölja dem. Detta talar de borgerliga partierna inte ett ord om. Det är alltså en stor skillnad mellan vad vi gör och genomför och det de borgerliga partierna pratar om.

Det är också så att de här programmen är utformade så att de naturligtvis kommer att kunna utvecklas vidare i olika former av dialog som regeringen och myndigheterna kommer att ha med branscherna framöver. 1 miljard kronor satsar regeringen på det här, och näringslivet satsar lika mycket.

Jag noterar i betänkandet att den borgerliga pakten, eller vad ni nu vill kalla er för, inte är helt överens på den här punkten. Centerpartiet är med på den här politiken till ungefär två tredjedelar. Så där har ni ingen gemensam politik. Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna säger däremot att det här är fel politik. Man ska inte föra samtal med näringslivet på det viset som regeringen gör. Samtal med näringslivet om att utveckla branschprogram kring strategisk forskning och utveckling ska man inte ha. Det ska lösas av marknaden själv. Det borgerliga alternativet innebär att svensk konkurrenskraft ska vässas genom lägre skatter, lägre ersättning vid arbetslöshet och sjukdom, lägre löner och försvagade fackföreningar. Moderaterna går som vanligt längst, även om de inte sade det just i dag, men i andra sammanhang drömmer man sig tillbaka till 60-talet och vill uppta den svenska samhällsmodellen från tiden före de nuvarande arbetsmarknadslagarnas inträde på arbetsmarknaden.

Vi socialdemokrater tycker tvärtom. Vi tycker att det är viktigt att det finns statlig lönegaranti vid konkurser. Vi tycker att det är viktigt att arbetstagarna ska ha rätt till utbildning så att man kan hänga med i ut-

vecklingen och ges kunskaper till nya jobb. Sådana reformer fanns inte på 60-talet.

Det är intressant att notera att de borgerliga partierna inte tagit till sig vad näringslivets företrädare själva ger uttryck för, nämligen att man vill ha ett samarbete med staten. För inte så länge sedan var riksdagen faktiskt inbjuden till Iva, Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademin, som en hel kväll redovisade betydelsen av att man deltar aktivt i samarbete mellan stat och näringsliv. Man påtalade betydelsen av att telekom-, energi-, järnvägs- och försvarssektorerna med flera har utvecklats väldigt bra i Sverige tack vare att man har haft en långsiktig samverkan med staten.

Men man är lite orolig för det i dag, därför att vi har genomfört en avreglering som leder fram till att statliga bolag är mer intresserade av att forska kring sådant som har att göra med marknader, effektivisering och så vidare. Men man säger: Vi måste ha mer långsiktiga, kapitalintensiva projekt. Det var budskapet, och det är precis det våra branschprogram handlar om.

Men vad gör de borgerliga partierna? Vad har ni för politik? Ni har ännu inte kunnat redovisa något näringspolitiskt program, trots att ni har pratat om det i ett och ett halvt år. Hur svarar ni upp mot Ivas uppmaning inför framtiden?

Men det är inte nog med de här satsningarna som vi gör, utan vi satsar naturligtvis också på mindre företag, även om många mindre företag kommer att ha stor glädje av de olika branschprogrammen direkt och indirekt. Men vi avsätter särskilda pengar på närmare 900 miljoner kronor inom de närmaste åren för forskning och utveckling för dessa företag.

130 miljoner kronor satsas, vilket också framgår av betänkandet, på särskilda entreprenörsskolor. Det är oerhört viktigt, och det finns också i samhället ett stort intresse av att vara med och starta företag. Det vill vi utveckla.

Vi gör också särskilda satsningar för de små, mindre och medelstora företagen som gäller exportsatsning. I varje län ska det finnas särskilda exportrådgivare. Eftersom småföretagare oftast inte har möjlighet att bygga upp den typen av kompetens själva måste staten även här medverka aktivt genom att lyfta fram den typen av kunskap och bjuda på den för de olika företagen.

Vi vill utveckla företagsklimatet genom att satsa på kunskap, trygghet och företagande. Det är den svenska välfärdsmodellen som hittills, vid alla internationella bedömningar, visat sig vara framgångsrik, det som vi ofta talar om som den nordiska modellen där Sverige är en viktig del.

Avslutningsvis vill jag yrka bifall till näringsutskottets förslag i betänkandet, som arbetats fram tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet, och avslag på samtliga motioner.

Anf. 79 NYAMKO SABUNI (fp) replik:

Fru talman! Lars Johansson påstår att jag sade att företagandet har ökat. Det var inte vad jag sade. Jag redovisade bara hur många företag som hade startats. Jag redovisade också att Nutek, regeringens egen myndighet, säger att vi måste starta ytterligare 10 000 företag per år för att få den återväxt som behövs för att kunna skapa fler jobb.

Det jag vet är att vi har färre företagare i dag än vi hade 1994. Bland alla de företag som startas är en del av dem faktiskt sådana som startas av skatte- och redovisningsmässiga skäl, det vill säga företagare startar ytterligare ett företag för att på så sätt kringgå några av de höga skatterna och de krångliga redovisningarna.

Vi har i dag lika många jobb som vi hade 1984, men vi har drygt 500 000 fler personer i arbetsför ålder. Många i förorterna känner nog inte igen den bild som du ger, Lars Johansson. OECD spår att vi kommer att få ökad tillväxt och fler arbetstillfällen, men det man spår, det man tror ska hända, betyder inte nödvändigtvis att det måste hända. Samma slags spådomar har ju Göran Persson haft i denna talarstol sedan jag kom in i riksdagen 2002, men arbetslösheten har inte sjunkit.

Vad har du att säga till alla de människor som är arbetslösa i dag och som inte känner igen sig i den beskrivning som du ger av vårt land?

Anf. 80 LARS JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! När det gäller antalet företag verkar vi vara ganska överens om att det sker en ökning av antalet. Jag tror att vi ganska snart är framme vid det behov som Nutek talat om, 45 000.

Då är nästa fråga: Vad är det för politik man ska driva för att åstadkomma fler företag? Jag menar att det är den centrala frågan, och som jag tidigare nämnde behövs det framtidsinriktade insatser för att utveckla olika områden, olika branscher. Inte med ett ord har Nyamko Sabuni lyft upp vikten av att satsa på olika branscher. Ni säger nej till den politiken. När vi föreslår åtgärder för att utveckla näringspolitiken och få fler nya jobb säger ni nej till den politiken. I stället talar ni bara om skattesänkningar. Men trots den skattenivå vi har i Sverige startas det nya företag, och den ekonomiska utvecklingen går i positiv riktning. Vi har en bra tillväxt.

Självfallet för vi den politik som vi nu för också för att ge fler människor möjlighet att få arbete. Nu är vi i ett läge där vi ser att sysselsättningen kommer att öka. Sedan 1994, då Nyamko Sabunis parti satt i regeringsställning, har vi fått 290 000 fler jobb. Det är inte så att vi varit passiva, men vi är inte nöjda. Vi vill utveckla politiken ytterligare. Vi tror nämligen att de program som vi nu lyfter fram kommer att innebära att vi långsamt får ytterligare förstärkningar på arbetsmarknaden och därmed fler arbeten.

Anf. 81 NYAMKO SABUNI (fp) replik:

Fru talman! Nej, Lars Johanssons parti och därmed regeringen har inte varit passiva när det gällt beslut om att försämra för företagandet. Ni har fattat beslut om att försämra för banker som lånar ut pengar, för att man ska kunna starta företag och expandera, genom att tala om för bankerna att de inte kan garanteras att få tillbaka sina pengar vid konkurser.

Vet du vad som händer runtom i landet, Lars Johansson? Små företag, som i dag behöver låna pengar, kan inte göra det eftersom deras bostäder inte är värda någonting. Därför kan de inte ens använda bostaden som säkerhet vid banklån. Hur ska de klara sig? Ja, kanske ska den ryska maffian komma hit och låna ut pengar till dem. Då får du se vem som äger den svenska arbetsmarknaden!

Det hjälper inte att lägga ned Barsebäck och samtidigt importera energi från kolkraftverk i Danmark eller till och med kärnkraft från Finland. Varför kan vi inte ha egen kärnkraft så att våra industrier får tillgång till den energi de behöver?

Det hjälper inte att ålägga arbetsgivare fler kostnader genom att kräva att de ska betala för sjukersättningar när det framför allt är vi politiker, vår verksamhet, som är anledningen till de höga sjukskrivningstalen. Nu åläggs alltså de privata företagen att betala för kostnader som de inte kan ansvara för.

Om vi hade en rehabilitering som fungerade, om vi hade en arbetsmarknad som fungerade, så att den som blir sjuk på en arbetsplats kunde söka sig till en annan arbetsplats, en annan tjänst, skulle vi kanske inte behöva ha så många människor sjukskrivna i onödan.

Vad vill Lars göra åt allt detta?

Anf. 82 LARS JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Återigen samma klagovisa, trots att vi är i ett läge där den ekonomiska utvecklingen i Sverige är positiv. Jag tycker att man i stället ska prata om vad som kan åtgärdas.

Förmånsrätten talar Nyamko Sabuni om. Det är klart att bankerna, när de ger lån till företag, också har ett ansvar att se till att de företag som de lånar pengar till kan betala av på lånen, både räntor och amorteringar. De måste också granska företagen så att de inte lånar ut pengar till vem som helst. Det är vad frågan egentligen handlar om. Många seriösa företag klarar det alldeles utmärkt, men det finns en del andra som har vissa bekymmer.

Frågan är för övrigt ganska ny. Den så kallade förmånsrätten har varit verksam under det här året. Vi får väl se hur utvecklingen blir, men hittills har antalet nya företag inte minskat – tvärtom.

Det är ganska intressant att lyssna på Nyamko Sabuni. När jag talar om näringslivsutveckling, hur vi ska kunna satsa på fordonsindustri, läkemedel, IT, telekom och så vidare, säger Folkpartiet inte ett ord om hur de ska vara med i den utvecklingen utan tar i stället upp energipolitiken. Jag lämnar den frågan därhän.

Jag vill nämna ett annat område som du tog upp i ditt anförande. Det gäller den offentliga sektorn. Ni vill att den skattefinansierade kommunala verksamheten – skola, barnomsorg, äldreomsorg och sjukvård – ska öppnas upp för privata entreprenörer så att de kan starta företag på dessa områden. Det blir inga nya jobb på det sättet. Det blir kanske färre jobb. Det är ingen lösning för att skapa nya jobb i samhället. Dessutom är det inte en marknad, utan det är fråga om verksamheter som utgår från de olika behov som människor har. Det är fel områden. Ni går in på skattefinansierade områden och vill starta nya jobb. Vår politik går ut på att starta jobb på marknaden.

Anf. 83 KRISTER HAMMARBERGH (m) replik:

Fru talman! Att följa det föregående replikskiftet var ganska fascinerande. Uppenbarligen händer det ingenting i vissa sektorer om det får finnas konkurrens, om människor får utvecklas utanför politikens ram. Varför tar du inte steget fullt ut, Lars Johansson, om du nu vill styra allt? Skulle allt bli bättre om politiken tog över resten av näringslivet också?

Det stämmer inte. Det finns ingen logik i detta resonemang. Det finns ju andra som försökt. Var det lyckat? Nej, det har ni själva avvisat.

Med statistik kan man visa allt. Ta nya företag som exempel. Just de regler som vi beslutade om i morse har lett till att vi fått många nya företag. Men är det nya företag? Nej, det är ombildade företag. På grund av 3:12-reglerna, som vi alltså fattade beslut om i morse, har många sålt sina företag eftersom de annars skulle drabbas av en orimlig beskattning när de väl avyttrar företaget. Vem säljer de till? Jo, de säljer till sig själva i ett nytt företag. På det sättet kan man få upp siffrorna över antalet nybildade företag.

Jag vill inte vara konspiratorisk, men visst får ni en hel del skatteinkomster på det sättet. Och visst blir statistiken bra. Men har det blivit bättre för svenskt näringsliv? Har vi fått fler fungerande företag som anställer? Svaret är nej.

Moderaterna vill inte ha utbildning – vilket snack! Kartellen eller alliansen, eller vad du nu valde att tala om, har inte tagit till sig vad samarbetet vill säga. Det är klart att näringslivet måste ha ett fungerande samarbete med staten, men när hörde du näringslivet ropa efter mer reglering? Svara på den frågan.

Jag tycker också att du ska svara på den fråga som du vänder dig bort från, nämligen: Vad vill du göra för att småföretagen ska vilja anställa och våga anställa fler? Det är faktiskt knuten för Sveriges utveckling.

Anf. 84 LARS JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Nu får ni faktiskt bestämma er. Är det så att det startas mer företag, eller startas det inte mer företag? Mina uppgifter bygger på att det startas fler företag. Under föregående år startades det väldigt många företag också inom tjänstesektorn, det som ni i andra sammanhang talar om att ni tycker är väldigt viktigt. Det var framför allt inom den privata tjänstesektorn som det startades företag. 83 % av dem som startades fanns inom tjänstesektorn.

Det är nog så. Företag startas. Det är inte så dåligt näringslivsklimat som ni säger. Men vi vill från Socialdemokraternas sida vara med i framkanten. Vi vill vara med och fortsätta att utveckla politiken. Det är inte så att vi styr allt, som ni påstår. Vi för samtal med näringslivet om att utveckla näringspolitiken inom olika branscher. Varför vill man vara i Sverige? Varför vill stora multinationella bolag vara etablerade i Sverige, kring till exempel biotek och läkemedelsindustrin? Jo, därför att det finns en stor offentlig sektor i Sverige. Det finns en stor offentlig sektor, sjukvårdssektor, som är finansierad via skattemedel, som står i framkant när det gäller forskning och utveckling. Det är därför man har klinisk prövning, som Astra har på Sahlgrenska Universitetssjukhuset i Göteborg eller som Astra har i Stockholm. Det är därför man finns här.

Runt de här företagen etableras också nya företag. Jag kan bara ta mitt eget exempel från Göteborg, eftersom jag är därifrån. Runt Sahlgrenska Universitetssjukhuset finns det väldigt många olika små och medelstora företag med totalt 6 000 anställda, i privat verksamhet. Det är så här vi går hand i hand, offentlig och privat verksamhet. Och vi vill utveckla det vidare. Det är därför det nya branschprogrammet lyfter fram de här frågorna ytterligare, för att man ska kunna utveckla verksamheten genom forskning och utveckling i Sverige.

Prot. 2005/06:52
15 december

Näringsliv

Anf. 85 KRISTER HAMMARBERGH (m) replik:

Fru talman! Det fanns en gång en tv-serie som hette *Pojken med guldbyxorna*. Jag kan inte lägga på detta, men på något sätt kan det kännas som att det åtminstone blir lite grann som farbror med den magiska trollstaven. Jag vill nog vara lite mer ödmjuk som politiker. Jag vet faktiskt inte vilka som är framtidsbranscherna, men jag vet att det finns många människor som kan utveckla svenskt näringsliv om de får förutsättningarna att göra det.

Och visst skiljer det mellan alliansen och er på det här sättet. Vi tror på människorna, och vi tror att vi med goda ramverk skapar bra förutsättningar. Då får vi fler jobb. Men ni vill in och styra med bidrag överallt, och det gäller även företagssektorn. Det enda som nämndes om småföretag var att det skulle finnas lite mer bidragspengar. Småföretagen skulle få gå till dem som fattar besluten, det vill säga politiker, för att göra den affärsmässiga bedömningen.

Jag skulle vilja fråga Lars Johansson, farbror med den magiska staven: Vilka är framtidssektorerna? Vilka affärsidéer är det som kommer att bära om tio år? Hade du trott, för tio år sedan, att ringsignaler till mobiltelefoner skulle kunna dra in ½ miljard i Västeuropa för ett svenskt företag? Vilken mer av den nya typen av innovationer kommer ni att trola fram? Vad har ni bestämt er för?

Det här är lite grann skillnaden i politiken. Ni tror att ni kan styra allt. Vi ser vår begränsning som politiker. Vi ser att vi är viktiga. Det är viktigt att föra samtal, men vi vet att det är andra som utvecklar, inte vi och inte ni.

Jag ska säga något kort om förmånsrätten och bankernas ansvar att inte låna ut till vem som helst. Det finns en reglering som säger att bankerna faktiskt inte får låna ut hur som helst. I och med att ni också har bestämt en begränsning när det gäller säkerheter kan bankerna inte låna ut. Det har lett till enorma problem, och frågan är nu: Tänker ni göra någonting åt det? Du verkar så nöjd.

Anf. 86 LARS JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Det är intressant att lyssna. Det är en stor skillnad. Det är helt uppenbart. Ni vill inte ha branschsamtal. Ni säger nej till näringslivet, som vill ha branschsamtal. Det är en avgörande skillnad mellan oss och inte hela borgerligheten men en stor del av borgerligheten. Ni säger nej. Ni tror att marknaden löser allting. Vi ser att det inte fungerar så i verkligheten, utan det finns områden som vi vill utveckla. Jag nämnde ett område alldeles nyss, läkemedel och biotek. Jag ska inte ta upp det igen.

Men titta på andra områden! Titta på miljöpolitiken! Titta på energipolitiken! Där betyder det väldigt mycket hur samhället agerar, hur regeringen agerar och hur kommuner och landsting agerar. Det har stor betydelse för vad som händer på marknaden. Nu har vi bestämt att vi ska göra en energiomställning. Det kommer därmed att stimulera fram ny teknik inom energiområdet och också inom miljöområdet.

Det visar sig att det är oerhört lönsamt för företagen. Förra året exporterade företag som jobbade med miljöteknik för hela 24 miljarder kronor. Det skapas massor med jobb inom den sektorn. Det kommer att fortsätta att göra det. Vi talar ju inte om hur det ska gå till, men vi ger en inriktning i politiken. Det är ett prioriterat jätteviktigt område för Sve-

rige, förmodligen för hela jorden. Det är oerhört avgörande att vi får en bra miljöpolitik, inte bara i Sverige utan också i andra länder. Svenska företag som har spetskompetens kan hjälpa till och starta nya företag i andra länder i världen, till exempel i Kina som har stora miljöproblem och som kommer att få allt större miljöproblem i framtiden om de inte får ny miljöteknik. Det handlar om att inte göra om de misstag som man har gjort i den industrialiserade delen av världen eller Västeuropa.

Där har det betydelse vad man säger som politiker och vilka beslut man är med och fattar som politiker. Vi vill vara med och fatta de besluten. Men industrin och företagen ska naturligtvis själva vara de som utvecklar de olika produkterna. Det är deras ansvar, deras uppdrag. Och under varje år satsar faktiskt, vilket du kanske inte känner till, industrin tillsammans ungefär 75 miljarder kronor på forskning och utveckling i Sverige.

Anf. 87 ÅSA TORSTENSSON (c) replik:

Fru talman! Varje dag är det över en miljon människor som inte går till jobbet och är starkt beroende av att det finns ett fungerande bidragssystem, men det finns inga jobb i det här landet.

Till mig säger Lars Johansson att han är nöjd med hur Sverige utvecklas. Just nu pågår ett systemskifte i det här landet som är större än systemskiften vi tidigare har varit med om. Vi har en politik som aktivt stänger ute människor och som skapar blockeringar som leder till att människor stadigt hamnar i ett utanförskap. Det leder till sociala klyftor och i förlängningen till situationer som vi i dag egentligen inte kan blicka över.

Detta är Lars Johansson nöjd med. Är det det Lars Johansson tycker att jag ska säga till de människor som i dag inte kommer ut i arbetslivet, som inte får hjälp med att komma till rehabilitering och som inte får tillgång till sjukvård för att kunna komma tillbaks till arbetslivet eller få möjlighet att byta jobb eller söka nya jobb? Är det detta som Lars Johansson är nöjd med?

Anf. 88 LARS JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Jag noterade att Åsa Torstensson använde en siffra över arbetslösheten som är lite intressant. Om man utgår från en sådan siffra, en miljon arbetslösa, trots att statistiken visar att det är 250 000 menar man förmodligen någonting helt annat. Det är det man brukar kalla för det breda sättet att beräkna sysselsättningsgraden i samhället. Om man gör jämförelser i Europa på det viset, med andra länder, skulle arbetslösheten i Frankrike vara 35 %. Det är alltså orimligt att använda sig av den typen av statistik.

Vi ska använda oss av den riktiga. Det är 250 000 människor som står till arbetsmarknadens förfogande och som är arbetslösa för närvarande. Det är på väg ned, vilket vi tycker är väldigt positivt. Det är det som är vår politik.

Jag hade hoppats att Åsa Torstensson, som centerpartist och som delvis tycker att de här branschamtalen är bra, skulle ta upp det som är oerhört positivt. Det är till exempel att man i Västra Götalandsregionen, där Centerpartiet och Folkpartiet och Socialdemokraterna regerar tillsammans, deltar mer aktivt i just detta branschprogram. På tre olika om-

råden är man själv delaktig. Där är alltså centerpartisterna lokalt med och tycker att det är oerhört väsentligt att man utvecklar program för forskarutbildning och kliniskt verksamma läkare. Man tar upp IT-struktur inom den kliniska forskningen, projekt inom medicin, teknik och hälso- och sjukvård och så vidare. Det finns ett helt program kring detta.

Det hade jag förväntat mig att Åsa Torstensson skulle göra. Men tyvärr faller hon tillbaka till gnället om näringslivsutvecklingen i Sverige och hur det är i samhället. Vi har olika syn på detta.

Anf. 89 ÅSA TORSTENSSON (c) replik:

Herr talman! Jag har med mig en historia där jag känner en socialdemokrati som har satt arbete som högsta prioritet. Var och en ska ha rätt till arbete, arbete ger självkänsla och man ges möjlighet att vara med och bidra till samhället. Det skapar självständiga människor med egen förmåga att över sig själv bestämma. Det trodde jag också var vad som var socialdemokrati på 2000-talet. Men det är det uppenbarligen inte.

Nu försöker Lars Johansson att tala förbi människor som i dag går in i förtidspensionering utan att ha möjlighet att få hjälp till nya jobb. De har inte möjlighet att växla över från ett jobb till ett annat på grund av att man inte har någon politik för det breda arbetslivet. Från Socialdemokraternas sida blundar man fullständigt för att det är en miljon människor som i dag inte går till jobbet.

Var finns den politik som skapar förutsättningar för att dessa människor ska ges möjlighet att vara med och bidra och ges möjlighet att söka nya jobb bland nya företag? Var finns den politik där man ger tydliga möjligheter för befintliga små företag att skapa nya jobb, skapa tillväxt och våga anställa?

Vad är det som gör att Lars Johansson inte svarar på frågan om att man aktivt har skapat ett sjuklönesystem som stänger ute människor? Vi har ett systemskifte i det här landet. Nu sätter vi upp gränser mellan oss och dem. De som redan har kommit in i ett arbetsliv ges möjlighet att vara kvar där. De som har ställts utanför släpps inte in.

Det är en aktivt socialdemokratisk politik med en lagstiftning som innebär att våra småföretagare inte vågar anställa. De väljer att projektanställa eller att köpa tjänster på ett annat sätt. Varför ser man inte att den politik som Lars Johansson här har drivit igenom faktiskt blockerar nyanställningar?

Jag trodde att vi var överens om att arbetet har ett mervärde för var och en. Det är avgörande att vi får fart på Sverige och nya jobb, även för dem som Lars Johansson har stängt ute från arbetslivet i dag.

Anf. 90 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Det är intressant att lyssna till Åsa Torstensson. Du går hela tiden runt det som är vårt område, näringspolitiken och hur vi ska utveckla näringarna i olika delar av landet. Du kommer hela tiden tillbaka till arbetsmarknadspolitik, sjukförsäkringssystem och så vidare.

Låt mig bara upplysa om att antalet äldre som är kvar på arbetsmarknaden ökar. Dessutom går sjukskrivningstalen ned. Rehabiliteringsinsatserna med det program som vi har lagt fast börjar få verkan, vilket är oerhört positivt för väldigt många människor. Också arbetsplatserna och arbetsgivarna själva är med och tar del av det i form av olika rehabilite-

ringsinsatser. Syftet i den offentliga sektorn, i den privata sektorn och i de små företagen var att man känner en större delaktighet i detta.

Mot bakgrund av vad Åsa Torstensson talar om kan man fråga sig varför ni ställer upp tillsammans med Moderaterna för att sänka a-kassan, försäkra för de människor som är sjuka med lägre ersättning, och vill föra den politiken. Det kommer inte att innebära att människorna blir lyckligare, snarare tvärtom. De som drabbas av arbetslöshet kommer att drabbas av sämre ekonomiska villkor med den politik ni företräder, vilket i sig är oerhört olyckligt.

Vi behöver ha en politik som innebär att människor också när de tvingas att lämna ett arbete, på grund av att konkurrensen gör att jobbet inte längre kan finnas kvar, får möjligheter till omskolning via Ams för att kunna få möjligheter att gå in i nya arbeten eller delta i andra utbildningsinsatser.

Det är oerhört centralt att den möjligheten finns i Sverige. Vi kan på det viset vara med och utveckla nya näringar. Det är därför vi koncentrerar oss så mycket just på att med vår politik tillsammans med näringslivet peka ut hur vi utvecklar nya näringar. Jag bara beklagar att Åsa Torstensson inte gör samma sak som centerpartisterna i Västra Götalandsregionen och ställer upp på det branschprogram som man tillsammans har arbetat fram med näringen och regeringen.

Anf. 91 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik:

Herr talman! Lars Johansson beskriver oss som dysterkvistar. Låt mig då få påminna om att det finns problem. Jag tror till exempel att Lars Johansson borde vara medveten om att det i dag är lika många som är utanför arbetsmarknaden och som är i åtgärder som de värsta åren på 90-talet. Vi har oerhört många svenskar som inte går till arbetet. De är ungefär en miljon.

Men det finns möjligheter. Tjänstesektorn är ett område där det skulle kunna bli oerhört mycket nya jobb. Vi ser exempel från Finland vad det betyder och vad det skulle betyda för kvinnligt företagande, som jag talade mig varm för i mitt inlägg.

Här finns det också socialdemokrater som har varit ute i debatten. Kvinnoförbundet har krävt lättnader vad det gäller skatterna för hushållstjänsterna och även s-märkta politiker runt om i Stockholm. Hur står Lars Johansson i den frågan? Det skulle vara intressant att höra.

Jag tog också upp ett exempel från i går. Det gällde Finland och riksdagen där. Där fattade man i går beslutet att avskaffa förmögenhetsskatten. Man talade om att det är en relik och påminde i debatten där i går om att den skatten är borta i Danmark, Tyskland och Österrike. Den finns inte i Belgien, Grekland och inte i någon av de nya EU-länderna. Den finns inte i Amerika och inte i Storbritannien. Den finns bara i ett fåtal länder.

Inser Lars Johansson hur skadlig den skatten är för Sverige? Den driver ut kapital som skulle kunna vara riskkapital och verka i vårt land?

Anf. 92 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Om förmögenhetsskatten har så stor betydelse eller inte återstår att se. Jag bara noterar att vi helt nyligen avskaffade gåvoskatten. På det viset har man tagit bort ett av de krav som näringslivet hade. Det

Prot. 2005/06:52
15 december

Näringsliv

andra kravet det hade var att man också skulle ta bort förmögenhetsskatten.

Man måste se på skatteuttaget totalt sett mellan olika grupper i samhället: löntagare, företagare och kapitalägare. Alla måste vara med på olika sätt och bidra till den gemensamma hushållskassan.

Det är en väldigt överdriven diskussion om förmögenhetsskatten. Jag inledde med att berätta om det ekonomiska läget för Sverige och hur mycket företagen utvecklas i det här landet. Förmögenhetsskatten är inte det stora problemet.

När det gäller hushållsnära tjänster och liknande kom en undersökning i dag som jag tog del av som Nordea hade gjort. Den pekade på att hela 160 000 hushåll i dag använder sig av hushållsnära tjänster. Det visade sig att av dem är det nästan hälften som faktiskt gör det vitt. De anlitar företag som betalar sina skatter och avgifter.

Det visar på att det inte är en riktigt så stor svart sektor som det talas om. Det kommer att innebära att vi framdeles kommer att ha alltfler människor som är beredda att använda sig av denna typ av olika tjänster. Det kan handla om trädgårdsskötsel eller andra saker i deras hem. Men de är också beredda att betala för det, eftersom de har en sådan inkomst att de kan göra det.

Vad vi säger, och vad vi också kommer att utveckla vidare inom den offentliga sektorn, är att vi ska ge möjligheter till fler äldre människor att också kunna ta del av den verksamheten men då göra det via den kommunala organisationen.

Anf. 93 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag noterar att Lars Johansson broderar kring de möjligheter som finns med tjänsteföretagen. Men det är samma hårdnackade motstånd mot att öppna för skattelättnader. Det tycker jag är tragiskt. Det skulle ge väldigt många nya möjligheter för människor som i dag är utanför arbetsmarknaden.

Vad gäller förmögenhetsskatten så får vi vänta och se.

Socialdemokraterna har redan i dag förstått vilket problem det här är, och det är väl ett bevis att 16 av landets 17 rikaste miljardärer slipper förmögenhetsskatten i dag. Inser inte Lars Johansson att det är orimligt att de gör det samtidigt som vanliga svenskar drabbas av den? Det är hög tid att vi hakar på det exempel som Finland gick före med i och med gärdagens beslut i den finska riksdagen.

Sedan har vi det här med regelförenklingar. Jag har sett att Thomas Östros har varit ute i en rad tidningar och sagt att nu ska det ske stora saker – nu ska regelförenklingarna komma! Man kan ju undra när de ska komma. Än så länge har det varit tomma ord, och inget konkret. Tvärtom – om vi går igenom regeringens skrivelser om det här så ser vi att det har blivit värre. Under de sex år som regelförenklingsarbetet har pågått – det började ju med buller och bång och salut 1999 – så har det blivit inte färre utan 1 750 fler regler.

Vad är det som ska få oss, Sveriges småföretagare, att tro att det ska fungera bättre om ni får en chans till då ni har haft elva år på er totalt sett för att göra allt bättre? Det är dags för en ny regering som inser vikten av regelförenklingarna.

Anf. 94 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Man får intrycket av att alla företagare bara är intresserade av förmögenhetsskatten eller regelförenklingarna. Så är det ju inte! Jag är också ute och träffar en massa företag.

Företag i allmänhet pratar om två saker. Hur ser marknaden ut? Hur kan jag få avsättning för de produkter eller tjänster som jag står för? Det är den ena frågan.

Den andra frågan som är avgörande om man är ute på den internationella marknaden, vilket alltför är, är hur man klarar exporten. Det är de två frågorna som företagarna pratat med mig om.

Jag har träffat företagare helt nyligen – Scandfilter i Svenljunga till exempel, som tillhör ett stort amerikanskt företag. Där har man nu flyttat hem produktion från andra europeiska länder till Svenljunga. Varför gör man det? Jo, man gör det därför att man anser att näringslivsklimatet där är bättre än på de andra ställena i Europa.

Det finns alltså många som ser möjligheterna att utveckla företagssamhet också i Sverige. Därför blir det lite patetiskt när man hela tiden i en näringspolitisk diskussion eller debatt bara pratar om skatter i olika avseenden.

Nu kan inte Mikael Oscarsson svara på någon fråga, men jag kan notera en sak. När man tittar på det förslag som vi har lagt fram om att vi vill öka möjligheterna för de små och medelstora företagen att få exporthjälp ser man att vi har avsatt särskilda pengar för det. Det avslår Kristdemokraterna, och säger att vi ska satsa mindre pengar på Exportrådet. Därmed riskeras den satsning som vi vill göra med exportrådgivare i varje län att försvinna. Det är 78 miljoner kronor som ni säger nej till, för att bara ta ett konkret exempel.

Jag beklagar att vi inte kunde fortsätta diskussionen utifrån vad ni ska göra i stället, men det får väl bli i nästa debatt.

Anf. 95 LENNART BEIJER (v):

Herr talman! Alla ni på läktarna! De siffror som vi ser om svensk ekonomi, de prognoser som vi ser och de uttalanden som vi får från olika internationella betraktare från Världsbanken till FN säger att Sverige placerar sig bra. Om vi inte alltid är i topp så är vi ganska långt upp. Det är naturligtvis alltid rolig läsning för majoriteten, och måhända ett bekymmer för minoriteten.

Vi har haft tio år med reallöneökningar trots att vi har haft höga skatter hela tiden. Vi har haft en stor offentlig verksamhet, starka fackföreningar och en hyfsat stark arbetsrätt. Ändå har vi lyckats med det konststycket.

Men alla de positiva siffrorna och prognoserna kan inte skymma att vi har problem med den alltför höga arbetslösheten. Åsa Torstensson har gått, men jag vill stryka under hennes beskrivning av arbetslöshetens gissel. Rekordvinster och rekordutdelningar till aktieägarna, som dessutom tenderar att öka, har inte resulterat i nyanställningar. Det kan vi konstatera. Det är i stället mer eller mindre tvärtom – ju högre vinster och utdelningar, desto fler uppsägningar och desto färre nyanställningar.

Vi lyckas inte öka sysselsättningen så mycket som vi vill trots att det behövs mer resurser i vård, skola och omsorg. Vi lyckas inte öka antalet anställda i de små företagen trots att behoven är stora. I dag jobbar man

ihjäl sig själv, man skaffar någon som har F-skattsedel och man hittar olika varianter.

Det ser ut som det rika Sverige – som beröms av hela världen inklusive den nye opponenter i Italien, Prodi – där vinster och aktieutdelningen är rekordhöga, inte har råd att sätta folket i arbete.

Vad ska då göras? Läser man betänkandet så ser man kanske två tydliga linjer, som väl har framgått av debatten redan. Alliansen tycker i alla fall att en viktig bit är att sälja ut de statliga företagen – de lönsamma statliga företagen.

Nyamko Sabuni talar klarspråk. Det tycker jag är bra. Hon anser att alla statliga företag ska säljas så fort som möjligt. I och med att vi har fört en debatt tidigare om statliga företag så är det intressant att Nyamko är så pass kategorisk och klar på den punkten. Till och med Moderaterna velar ju i frågan. De vill bara ta något företag åt gången och man får se hur det blir i framtiden, säger de.

Man vill också sälja ut och privatisera skola, äldreomsorg och sjukvård och sänka skatter och försämra arbetsrättsregler. Jag noterar – om jag inte har läst helt fel – att det framför allt är Folkpartiet och Kristdemokraterna som vill minska anslagen till Vinnova, Nutek och Rymdstyrelsen. Det är lite svårt att förstå. Även om man kan tänka sig att en opposition försöker hitta pengar till sin budget så kan det ändå vara knepigt att förstå detta. Jag tycker själv att jag nästan varje år försöker få mer pengar och mer resurser till de här instanserna just därför att de är så viktiga ur forskningssynpunkt och för andra åtgärder i landet.

Utskottsmajoriteten vill ha fortsatt hög nivå på vår offentliga sektor. Vi försvarar monopolsituationen. Vi vill underlätta miljö- och teknikexport och stödja möjligheten för mindre företag till forskning. Vi har pratat om energiomställningen förut. Den ger naturligtvis många nya jobb undan för undan. Det kommer vi, om inte annat, att märka i morgondagens debatt.

Vi har också gett oss på detta med utvecklingsprogram och branschprogram tillsammans med industrin. Där är alliansen kritisk. Man tycker inte att Sverige och staten ska ge sig in i de här viktiga branscherna. Det är en lite märklig kritik. Den bevisar att alliansen har något dåliga kontakter med omvärlden och även med den svenska industrin.

Om vi ser oss runtomkring så ser vi att amerikaner och finländare pekar med hela handen för att påverka utvecklingen i sina starka industribranscher. Jag tror att det är nödvändigt att lilla Sverige också försöker kraftsamla på sådana här viktiga områden. Jag tror att detta är nödvändigt och att det kan vara det som gör att vi klarar Sverige som en industrination i framtiden.

Herr talman! Det finns viktiga näringspolitiska frågor som ligger på andra utskott. Det har vi konstaterat gång på gång. Ibland tycker nog vi i näringsutskottet att vi borde ha lite mer av de här frågorna på vårt bord. Men i avvaktan på det får vi i alla fall nämna dem ibland.

Jag tycker att det behövs ytterligare åtgärder för att öka de små företagens intresse för att nyanställa. Diskussionen om det har ju förts här också.

Sjuklöneperioden, alltså de 14 dagarna, är enligt min mening det största hindret i dag för nyanställningar i små företag. Därför är det mycket positivt att socialförsäkringsutskottet och även en enig riksdag

har beslutat att frågan om sjuklöneperiodens konsekvenser snabbt ska utredas under nästa år.

Det system som vi har i dag är väldigt kontraproduktivt. Det gör att man mycket noggrant undersöker personer som ska anställas. Det gör att alla som har något handikapp, som inte är hundra procent arbetsföra, kvinnor och ungdomar kan ha svårare att få jobb. Dessutom innebär det att man trycker på för felaktiga, om jag nu får kalla det så, F-skattsedlar, det vill säga att man helt enkelt ser till att den som man anställer har en F-skattsedel för att man ska slippa att ta det egna företagsansvaret. Jag tycker att allt det som händer runtomkring det här systemet är mycket negativt. Det ska bli mycket intressant att se hur en sådan utredning kan se ut och hur den kan påverka på olika sätt i vårt företagande.

Herr talman! Nästa fråga ligger egentligen inte heller på vårt utskott, men vi kommer väldigt nära när vi pratar om att vi ska underlätta för fler bra och riktiga arbeten. Det finns en väldigt stor grupp människor i landet som är handikappade på olika sätt. De har väldigt svårt att komma in på arbetsmarknaden. Vi vet att det inte räcker med att överlåta problemet till marknaden. Här måste det till politiska åtgärder på olika sätt. Vi pratar ibland om socialt företagande. Jag har också exempel från kommuner där man väldigt aktivt går in för att hitta arbetsplatser för olika handikappgrupper. Man är med och hjälper till vid introduktionen. Man följer med och ser till att de klarar av arbetet. Det visar sig att det ofta kan ge resultat i en nyanställning. Jag tycker att det är sådana praktiska, politiska åtgärder som vi inte får nonchalera.

Med andra ord: Våra stora företag går jättebra, och det ska vi vara glada för. De anställer däremot inte fler människor. Vi måste se till att de små företagen tar över när det gäller nyanställningar och ge dem så goda möjligheter som möjligt så att de kan fylla den uppgiften.

Jag vill yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 96 NYAMKO SABUNI (fp) replik:

Herr talman! Jag vill egentligen göra ett förtydligande. Jag tycker att Lennart Beijer beskrev en verklighet som vi alla här ser, förutom Socialdemokraterna, nämligen att det finns fler arbetslösa, det skapas för få jobb och många kommer inte tillbaka från sjukskrivningar för att rehabiliteringen inte fungerar.

Lennart Beijer beskriver mitt anförande om statliga företag på ett sätt som bara en icke-företagare, det vill säga en politiker, kan beskriva det. Jag hade hoppats att du skulle förstå att det inte finns en möjlighet att sälja alla statliga företag på en gång och hur som helst. Man behöver gå igenom företagen. Det finns i dag statliga företag som är redo att säljas ut. Och det finns några som inte är redo. De måste kanske styckas upp på olika sätt. Man säljer när det finns en marknad för att sälja ett företag. Jag vet inte när det finns en marknad för att sälja samtliga statliga företag. Jag vet bara att det finns en marknad för ett fåtal företag redan i dag. Men de statliga företagen ska säljas så småningom. Jag tror inte att politiker är bra företagare. Vi ska skapa förutsättningar och inte leka företagare.

Vi vill höja anslagen till Konkurrensverket. Vi tror att vi behöver höja konkurrensen. Det står också i betänkandet, men ni har inte lagt lika mycket pengar på det som vi har gjort. Vi vill också öka anslaget till

Konsumentverket för att på det sättet värna konsumenternas rättigheter på marknaden.

Och ja, vi sänker anslaget till förvaltningskostnaderna för Nutek och Vinnova. Vi lägger gärna mer pengar på deras verksamhet men inte på själva strukturen. Vi vill inte ha högre förvaltningskostnader men gärna mer pengar till den konkreta verksamheten. Det är där som vi skiljer oss åt.

Anf. 97 LENNART BEIJER (v) replik:

Herr talman! Jag förstod nog att Folkpartiet och Nyamko Sabuni inte vill sälja statliga företag på en gång på det sättet. Jag noterade att ni samtidigt säger att de statliga företagen ska säljas ut, och det gäller i princip allihop, som jag förstår det. Det tycker jag skiljer sig en hel del från det som sades i en tidigare debatt och kanske framför allt från den moderata sidan som försöker passa i den här frågan. Det var därför jag tyckte att det var intressant med Folkpartiets inriktning som ändå var rätt så klar.

Anf. 98 NYAMKO SABUNI (fp) replik:

Herr talman! Moderaterna kan säkert svara på det själva efter den här repliken. Jag tror att det finns en bra grund för att alliansen faktiskt ska kunna sälja ett antal statliga företag. Jag vet också att Moderaterna skriver under på det. Jag hoppas verkligen att det framkommer tydligt och klart att vi inte tror att politiker kan leka företagare. Politiker ska skapa förutsättningar och skapa regler för en fungerande marknad. Vi tror inte på att konkurrera ut företag på privata marknader genom att använda skattemedel för att finansiera förlustbolag. Det är det vi vill undvika, och därför vill vi sälja ut statliga företag.

Anf. 99 LENNART BEIJER (v) replik:

Herr talman! Det förstår jag. Och då är frågan om Nyamko Sabuni tycker att det vore så jättebra att sälja ut statliga företag. Skulle konkurrensen öka om vi säljer Vattenfall? Ökar konkurrensen på elmarknaden om utländska, tyska eller franska, företag köper upp det statliga Vattenfall? Hur är det med andra statliga bolag? Vem köper dem? Ska vi tro att det blir några folkaktier eller att det är några inhemska aktörer som ger sig in och börjar köpa Sveaskog, Vin & Sprit och så vidare? Tycker verkligen Nyamko att det är bra att de statliga företagen övergår till utländska intressen som kanske inte ens betalar skatt i Sverige?

Anf. 100 KRISTER HAMMARBERGH (m) replik:

Herr talman! Lennart Beijer gjorde en internationell utblick i sitt anförande och sade att Sverige uppenbarligen inte är ett land som har råd att sätta folk i arbete. Det är ju tvärtom, vi har inte råd att låta bli att få folk tillbaka till arbetet. Det handlar inte om hur det är nu, på toppen av högkonjunkturen där Kinas expansion ser till att en del av våra statliga företag är väldigt lönsamma, utan det handlar om att vara långsiktig och titta framåt på den demografiska förändring vi ser framför oss. Vi kan inte fortsätta att ha så många människor utanför arbetsmarknaden. Det måste vi vara överens om.

Sedan får vi en konstig debatt om de statliga företagen. Nej, jag tror inte att det blir ett dugg bättre av att det kommer en annan stat och köper svenska statliga företag. Det kommer inte att förbättra konkurrensen ett dugg. Vi har haft den här debatten förut. Vi har konstaterat att vi är överens. Du vill ju också sälja ut företag. Du ville inte berätta vilka de var i den debatten, och du vill inte göra det i dag heller.

Däremot tycker jag att det blir en konstig vinkling på debatten om att vi vill öppna den offentliga sektorn. Vi vill inte sälja ut den offentliga sektorn. Vad är det för trams? Inte betraktar du väl detta att man startar friskolor som att man säljer ut den offentliga sektorn? Det var ju skolektorn du nämnde. Där vill vi öppna för möjligheter. Det är viktigt att alla människor har tillgång till den gemensamma, skattefinansierade välfärden. Däremot kan de tjänstesektorer som i dag skyddas bli bättre om de människor som i dag vill knoppa av från kommuner eller andra och själva utveckla sin verksamhet också får göra det. Det är där vi skiljer oss.

Anf. 101 LENNART BEIJER (v) replik:

Herr talman! Det gläder mig att Krister Hammarbergh är så pass hård i sina uttalanden om att vi inte har råd att låta bli att få folk tillbaka i arbete. Det är jättebra. Det skulle kunna underlätta för oss att komma överens om att vissa åtgärder måste vidtas. Men jag misstänker på goda grunder att Krister Hammarbergh har tänkt sig att det här löser sig av sig självt utan att staten går in och pillar i olika åtgärder. På annat sätt kan man kanske inte utläsa kritiken av branschavtalen och de andra åtgärder som vi försöker vidta vad gäller energiomställning.

Om Krister Hammarbergh har uppfattat mig så att jag passar vad gäller vilka statliga företag jag vill sälja är det nog bra om vi försöker reda ut den frågan. Jag har inte något företag på min lista. Vad jag har gjort är att jag har misstänkt Moderaterna för att ha fler företag på sin lista än de fem som just nu finns med i olika skrivningar. I det fallet kan Krister fullständigt lita på Vänsterpartiet och mig.

Anf. 102 KRISTER HAMMARBERGH (m) replik:

Herr talman! Vi har haft den diskussionen tidigare. Du har ändå varit med om att budgetera för att sälja de här företagen. Men okej – jag hade inte förväntat mig ett svar.

”Pillar i olika åtgärder.” Jo, jag tror att vi måste förändra en hel del av vad staten gör. Det är det vi har pratat om: regelförenklingar, att se till att ha generella regler som gör att det finns riskkapital för företagen, att det ska löna sig både att arbeta och att anställa. Det är klart att det måste till förändringar. Det är vår roll som riksdagsledamöter att göra de lagförändringarna.

Men när det gäller att gå in och pillar i åtgärder och tala om vilka som är framtidsbranscher och vilka som är lönsamma affärsidéer är vi mer ödmjuka än ni. Vi tror inte riktigt att vi har den förmågan alla gånger. Visst lyssnar ni på branscherna, och visst lyssnar ni på företagen, men jag tror att vi har en öppnare och mindre selektiv hörsel än vad ni har.

Fråga samma företag i samma branscher, de företag som satsar 75 miljarder på forskning och utveckling, vad det ytterligare bidraget på

1 miljard till forskning skulle innebära! Det är klart att de tackar ja till pengarna – det gör alla som får pengar.

Men du kan på samma gång fråga dem: Vad väljer ni? Vill ni ha den här lilla slanten från staten, eller vill ni ha bättre förhållanden när det gäller regler? Vill ni ha bättre regler när det gäller skatter? Finns det annat som ni vill förändra? Då tror jag att du får ett ganska entydigt svar: Det är regelverket man vill förändra. Det säger näringslivets organisationer hela tiden. Har ni inte lyssnat på den delen?

Du tog upp en väldigt viktig fråga, och det gällde de människor som har handikapp av olika slag och deras möjligheter att få jobb på arbetsmarknaden. Det är klart att de också behövs, men de har det svårt ibland, av naturliga skäl. Där är vi helt överens. Där måste man även från offentlig sektor kunna gå in, hjälpa till och stötta ibland. Men vi ska göra det på ett sådant sätt att vi inte slår ut andra jobb och att det inte leder till att någon annan människa blir arbetslös. Det gäller att hitta de goda lösningarna, inte att motarbeta dem med andra lösningar.

Anf. 103 LENNART BEIJER (v) replik:

Herr talman! Jag har ändå svårt att förstå det borgerliga motståndet mot de här branschsamtalerna. Krister har säkert rätt när han säger att näringslivets organisationer inte direkt jublar utan ställer andra krav och vill ha andra åtgärder. Men faktum är att vi får ganska mycket respons, inte från näringslivets topporganisationer utan från de företag som det handlar om. Det är skogsindustrier, fordonsindustrin, bioteknikindustrin och så vidare, som säger att de behöver det här för att komma framåt i program och i ny teknik, som de just nu inte lyckas klara av, och att det är bra om samhället är med och gör det här tillsammans med dem.

Jag tror att vi täcker in så pass mycket när det gäller de här branschavtalen att det påverkar de större industrierna, men också ger ett direkt positivt utfall för de mindre, som ofta har kontakter med de större företagen.

Krister, eller om det var någon annan, var inne på att sådana här branschprogram borde göras för den offentliga sektorn i stället. Men skillnaden är den att den offentliga sektorn är samhällets sektor, och vi kan inte gärna be någon annan än oss själva – kommuner, landsting och stat – att fixa det. I det här fallet är det privatägda företag, som slåss på en konkurrensutsatt marknad, som är intresserade av att utveckla ny teknik i Sverige. Jag tycker att det är mycket positivt.

Anf. 104 INGEGERD SAARINEN (mp):

Herr talman! Jag ska börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Näringspolitiken som den beskrivs i detta betänkande handlar om två huvudinriktningar. Det handlar om att stärka konkurrenskraften i Sverige, och det handlar om åtgärder som medverkar till fler och växande företag.

När det gäller fler och växande företag är riskkapitalfrågorna helt centrala. I det sammanhanget går det inte att förbigå förmånsrätten, även om det inte är vårt utskott som hanterar den frågan. Vi vill återställa förmånsrätten. Förändringen som innebar att bankernas förmånsrätt änd-

rades från 100 till 55 % har försvårat för mindre företag, särskilt i glesbygd, att få låna pengar i bankerna.

Det har gjorts andra satsningar i stället, men de satsningarna behövdes i alla fall, innan vi försämrade förmånsrätten. Det var redan innan dess problem för företag att låna pengar, och det var problem med riskkapital. Dessutom är de satsningarna väldigt små i jämförelse med förlusten av säkerheter i och med den förändrade förmånsrätten. Det här är ett stort bekymmer, som vi måste ta tag i. Jag hoppas att vi kan göra det gemensamt.

Miljöpartiet föreslår också att företag som investerar i bättre miljö och hållbar utveckling ska få reducerad skatt. Möjligheten att begränsa förtida uttag av avtalspensionen vid investering i ett nytt företag tycker vi ska studeras. Ett ytterligare förslag för att öka tillgången till riskkapital är att ändra skattesystemet så att det gynnar investeringar i små företag. En möjlighet att skjuta upp skatt vid privata investeringar i små företag om pengarna går direkt från ett litet företag till ett annat skulle vi vilja undersöka. Ett annat sätt är att privatpersoner får rätt att skjuta upp sin skatt på pengar som investeras i små nystartade företag så länge pengarna står kvar i företaget.

Det här är saker som vi gärna skulle vilja diskutera med er andra.

En annan fråga som är viktig när det gäller företagens konkurrenskraft, och också när det gäller växande företag, är utbildningen på alla nivåer. Vi tycker att entreprenörskap ska utgöra en tydlig del av alla KY-utbildningar och att man ska satsa på KY, alltså kvalificerad yrkesutbildning.

Vi tycker att det är viktigt med utbildning och forskning för att stärka konkurrenskraften och stärka den innovativa förmågan i småföretag. Vi har erfarenhet och sett genom en utredning som gjordes på utskottets initiativ att småföretagens nytta av samhällets forskning i allmänhet är betydligt mindre än stora företags nytta. Småföretag är ofta svaga när det gäller forskningen, både på att forska och på att ta del av samhällets satsningar. Det är ett skäl till att vi är glada för den satsning på Vinnova som nu görs i årets budget. Den ska ju rikta sig särskilt till småföretagen.

Vi är också glada för satsningen på IUC på 20 miljoner. Vi hade gärna sett att det funnits mer pengar till IUC, eftersom det är en viktig satsning där företagen hjälper varandra att utveckla olika nya produkter. Bara detta att man går ihop och hjälper varandra i utvecklingen i en bygd eller i ett område är väldigt positivt. Det är faktiskt som ett embryo till det som vi alla nu pratar så mycket om, kluster.

Jag ser att IUC är ett sådant embryo som i sig kan utveckla kluster. Därför är de 20 miljonerna välkomna även om det inte är så mycket.

Miljötekniken ökar kraftigt. Nu är den värd 25 miljarder. Miljöteknikexporten fortsätter att växa med i snitt 8 % per år. När nu förnybar energi har inkluderats når exporten för 2004 upp till 25 miljarder kronor. Under 2004 var tillväxten nära 15 %, och de medelstora företagen stod för den största tillväxten. 2005 förväntas bli något svagare med en tillväxt på bara 5 %, men erfarenheten från den här sektorn visar att prognosen ofta överträffas.

Ökad miljöteknikexport ger nya jobb. Om man räknar med en exportökning på 1 miljon kronor och att den ger ett arbetstillfälle skulle miljöteknikexporten 2004 ha skapat totalt 3 000 nya jobb. Med en fortsatt och

bibehållen stark exporttillväxt bör branschen kunna generera ytterligare 10 000–15 000 nya jobb under de närmaste fyra åren. Eftersom miljöteknik i hög grad handlar om systemleveranser kan företag som inte annars räknas som miljöteknikföretag ingå som underleverantörer, vilket innebär att effekten på sysselsättningen är ännu större. Miljötekniken är alltså betydelsefull. Satsningen på Swentec hoppas jag ska sätta ytterligare fart på det här. Det handlar inte bara om export utan det handlar om att sätta skjuts på utvecklingen av nya miljöteknikföretag.

Regeringens mål för nyföretagande är att 37 500 nya företag startas varje år mellan 2003 och 2006. Nutek uppskattar behovet till 45 000 nya företag varje år fram till 2010.

För att det ska bli möjligt behövs det en rad förändringar av regler och skatter. Nuvarande regelverk är anpassat till de stora företagen, och möjligheterna till krediter har försämrats som vi vet.

Företagens kostnader till följd av lagar och regler uppskattas till 60 miljarder kronor per år. De små företagen bär den största delen av det. Så arbetet med att förenkla och förbättra regelverken måste intensifieras. Tillsammans med Socialdemokraterna och Vänstern håller vi trycket uppe i den här frågan.

Jag hade tänkt prata längre, men jag ser att min talartid är slut, så jag slutar här.

Anf. 105 GUNILLA WAHLÉN (v):

Herr talman! För att inte glömma bort det yrkar jag först bifall till förslaget i betänkandet.

Jag tänker framför allt prata om kvinnors företagande och turistnäringen. Jag känner mig mera optimistisk än de borgerliga partierna i den här debatten. Jag tänker prata om framtidsfrågor och framtidsutveckling.

Mot bakgrund av regeringens jämställdhetsmål anser Vänsterpartiet att samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter ska gälla även de statliga stöden till företag och hur de fördelas mellan kvinnor och män. Både kvinnors och mäns kunskaper, innovationskraft och erfarenheter är nödvändiga för uthållig tillväxt och framgång för landet.

Kvinnors företagande bör stimuleras på såväl lång som kort sikt. Ett bra exempel på en långsiktig strategi är de drygt tio kommunala tekniskolor och *science center* som finns i landet. De är ett komplement till skolans och arbetslivets teknikundervisning. Pedagogik och teknikmaterial är anpassat till båda könen. De elever som finns inom denna verksamhet är helt jämnt fördelade mellan flickor och pojkar. Där uppvisas ett påfallande stort uppsving för flickors lust och intresse att ägna sig åt icke traditionella ämnesområden. Därmed ges möjlighet till att de startar företag i nya branscher. Kommunala tekniskolor stimuleras och stöds i dag av Nutek.

Nationella och regionala resurscentrum över hela landet bidrar till att antalet kvinnor som startar eget företag ökar. Det har bidragit till jämställdhet inom företagande men även till ökad regional tillväxt eftersom resurscentrum finns i samtliga län. Vänsterpartiet anser att verksamheten bör utvecklas med en långsiktig permanent finansiering för att de ska kunna planera och genomföra sina projekt med såväl kortsiktiga som långsiktiga målsättningar. Landets resurscentrum ska samarbeta med länen, kommunerna, Almi och andra kvinnliga företagare i EU-länderna.

Vi har tidigare pratat om branschprogrammen. Mikael Oscarsson tog upp kvinnors arbete och branschprogrammen. Jag måste säga att trots att de flesta programmen är väldigt manliga är programmet om läkemedel, bioteknik och medicinsk teknik ytterst kvinnodominerat. Det finns kvinnliga forskare, kvinnliga farmaceuter, biotekniker, läkare som är involverade i det här, så det är en mycket stor och bred bransch för kvinnor.

Herr talman! Turismen är i dag en näring på frammarsch och kan snart räknas in som en del av vår basnäring. Den har goda förutsättningar att växa och bli viktig för vår export. Den internationella konkurrensen är hård. Sverige måste ta vara på och utveckla det som är unikt i vårt land.

De senaste åren har Sverigefrämjande blivit ett honnörsord i utrikespolitiken, och regeringen har gett Svenska institutet en roll i detta sammanhang. Tillsammans med UD, Exportrådet, Turistrådet och Invest in Sweden Agency ingår institutet i Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet. Organisationen finns. Nu måste jobbet göras. Det gäller att utveckla företag inom besöks- och resenäringarna, upplevelse-, kultur- och måltidsbranscherna. Ett utvecklat företagande har stor betydelse för ökad sysselsättning inom turistnäringen. Det ska också finnas en tillgänglighet för alla. Både män och kvinnor med olika funktionshinder ska kunna resa, bo och vara aktiva under optimala förhållanden. Det ska gå att ta sig till och in på arenor och kulturella arrangemang även för publik med olika funktionshinder.

Att skapa tillgänglighet för funktionshindrade inom turistområdet är förenat med både kostnader och vinster, men ytterst är det en demokrati-fråga. En tillgänglig turism handlar både om ett konsumentperspektiv och ett entreprenörskapsperspektiv. Funktionshindrade personer finns bland såväl användare som utförare. Därför måste tillgänglighet skapas ur båda dessa perspektiv.

Herr talman! Avslutningsvis har forskningen en väldigt stor betydelse inom turistnäringen. Det handlar om hur den ska utvecklas och vilka faktorer som är viktiga. Ytterligare medel behöver vikas för forskningen för att öka kunskapen och förbättra statistiken på såväl lokal, regional, nationell som internationell nivå. Nutek har fått ett uppdrag för att följa statistik och kvalitetsutveckling inom turistområdet. Turismen och besöksnäringen är ett medel för att nå vårt mål om ökad sysselsättning, och det handlar om en långsiktig konkurrenskraftig svensk turistnäring för alla. Ekoturism, Naturens Bästa, är bra exempel på kvalitetsprodukter som ökar och är till nytta, såväl för miljö, lokal sysselsättning som upplevelseturismen.

Riksdagen har lagt fast mål och planer för en offensiv turistnäring. Det är en god början. Vi i Vänsterpartiet kommer att hålla ett öga på just tillgängligheten.

Jag ser mycket optimistiskt på både handikappolitiken och politiken för turistnäringen, och jag är helt övertygad om att vi kommer att nå framgångar i Sverige när det gäller den branschen.

Anf. 106 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik:

Herr talman! Gunilla Wahlén är engagerad när det gäller kvinnors andel av anställningar och jämställdhet. Jag tog upp i mitt tal att vi har en situation där vi ligger bland de absolut sämsta länderna i Europa när det gäller andelen kvinnliga företagare. När det går 9 kvinnliga företagare på

10 manliga i Schweiz och 7 på 10 i Frankrike är motsvarande siffra i Sverige 3 av 10.

Vi pratar om nyckelbranscher. Låt mig repetera faktum. Sammantaget är över 75 % av de sysselsatta i framtidsbranscherna män. Gunilla Wahlén vet mycket väl att kvinnors företagande till största delen finns i serviceyrkena. De räknas inte alls med i regeringens framtidsåtgärder.

I stället för att stödja företagandet på dessa områden har Vänsterpartiet varit med och lagt hinder i vägen för kvinnors företagande. Det är när det gäller de privata initiativen inom vård, skola och omsorg som det kommer en stopplag och finns en misstro. Det är just i de branscherna som det finns lika många kvinnliga som manliga företagare.

Ser inte Vänsterpartiet den verkligheten? Vad är det som är så fult med att vara företagare inom service och omsorg?

Anf. 107 GUNILLA WAHLÉN (v) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är mycket fint att vara anställd i en offentlig sektor. Jag tycker att det är bra att vi har sjuksköterskor, lärare, läkare och personal inom alla sektorer när det gäller offentlig sektor. Jag tycker att det är synd att det är så få män som arbetar inom äldreomsorgen. Jag tycker att det är synd att så få män jobbar inom sjukvården och i arbete nära människor.

Jag kan inte förstå hur man kan skapa fler arbetstillfällen och få fler kvinnliga företagare om man lägger ned ett sjukhus och startar ett privat sjukhus. Vad är det för mervärde i att växla från ett offentligt sjukhus till ett privat sjukhus?

Det skapas inte fler arbeten. Däremot finns det enorma möjligheter för kvinnor i Sverige att starta företag i olika branscher. Jag nämnde teknikskolorna. Det finns ett visst intresse för att få kvinnor att se att man kan välja i olika branscher och att man ser att man kan starta företag i en bransch som inte är så traditionell.

Vi är ett av få länder i världen som har arbetsmarknaden så enormt uppdelad på kvinnor och män. Både kvinnor och män skulle vinna på att få både en offentlig sektor och ett privat företagande som är mer blandat när det gäller kvinnor och män.

Anf. 108 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik:

Herr talman! Vi måste faktiskt se sanningen i vitögat. Trots att du försöker yvas över de återgårdar som görs, Gunilla Wahlén, så kommenterar du inte ens att vi ligger absolut i botten i Europa när det gäller kvinnligt företagande. Tror inte Gunilla Wahlén att det hör samman med den politik som har förts i det här landet de senaste elva åren?

Det finns oändliga möjligheter när det gäller serviceyrken och privata initiativ inom vård och omsorg och inom tjänstesektorn. Men det är en sådan misstro. Frågan är: Hur ställer sig Vänsterpartiet? Kan Vänsterpartiet tänka sig att ändra på det? Om det finns en vilja att öppna upp för kvinnligt företagande borde det också följas av praktisk handling. Vad är hindren för kvinnors företagande i detta avlånga land?

Din partikamrat, Lennart Beijer, höll närmast ett brandtal för problemen med sjuklöneansvaret. Han sade att det är ett jätteproblem, det är kontraproduktivt, det hindrar kvinnor och män från att komma in på arbetsmarknaden. Det var ett mycket bra tal.

Kan vi räkna med att vi på den borgerliga sidan kan få stöd i att avskaffa ansvaret? Lennart Beijer var klar över sin åsikt, men på slutet kom att det ska utredas. Det är symtomatiskt att det ska utredas trots att din partikamrat var så klar över vad som var problemen och att det här är något som hindrar människor från att komma in på arbetsmarknaden och att det är till stor nackdel för Sverige.

Delar Gunilla Wahlén den här analysen? Kommer man att göra något mer konkret i att stödja våra försök att bli av med detta mer än att bara kräva en utredning?

Anf. 109 GUNILLA WAHLÉN (v) replik:

Herr talman! Jag vet att statistiken visar att vi har färre kvinnliga företagare i vårt land än man har i många andra länder. Jag vet också att vårt land har den största andelen förvärvsarbetande kvinnor. Kvinnor är redan ute och arbetar i mycket större utsträckning i Sverige än i många länder.

Jag tycker att det är ett problem. Jag tycker att vi ska ge kvinnor de möjligheter, förutsättningar, stöd, utbildning och hjälp som de behöver för att vilja starta företag. Men jag tycker inte att kvinnor med automatik ska välja att gå in enbart i företag som handlar om vård och omsorg. Jag tycker att kvinnor ska gå in i alla branscher.

Om jag, som är sjuksköterska, skulle starta ett företag vore det ganska naturligt att jag gick in i den bransch som handlar om det. Jag skulle kunna göra det om jag ville starta ett företag. Men jag skulle vilja att andra kvinnor som har annan utbildning ska starta företag i andra branscher och stimuleras till det.

När det gäller arbetsgivarinträdet vill jag säga att Lennart Beijer tillhör samma parti, vi är partikamrater, vi sitter i samma utskott och vi samarbetar mycket. Jag står självklart helt och hållet bakom det förslag som Vänsterpartiet har lagt i sin motion och som har blivit antaget i socialförsäkringsutskottet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 9 §.)

8 § Regional utveckling

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2005/06:NU2
Utgiftsområde 19 Regional utveckling (prop. 2005/06:1 delvis och redog.
2005/06:RRS3).

Anf. 110 ULLA LÖFGREN (m):

Herr talman! Jag tror att vi här i kammaren är rätt överens om att det är viktigt att ta till vara utveckling i hela landet. Det är när vi kommer till medlen som vi skiljer oss åt. Medan majoriteten låter sin politik i huvudsak vila på olika former av stöd, tror vi på en politik som uppmuntrar företagande och företagsamhet, en politik som ger stort utrymme för individuell frihet och kreativitet, en politik som tillhandahåller bra ramar

i form av möjligheter till kapitalförsörjning för företagare, fungerande vägar och kommunikationer i hela landet.

Jag tycker att regeringens Trollhättepaket var ett illustrativt exempel på hur det skulle kunna gå till. Givetvis skulle man vara ute i god tid och inte fem över tolv eller kanske fem över ett, som i Trollhättefallet.

Lokalt och regionalt jobbas nu med tillväxtprogrammen. Vad är det man lyfter fram? På någon ort behöver man en bättre väg och kanske någon form av högskole- eller gymnasieutbildning för att matcha det lokala näringslivet. På en annan ort ser man att mer forsknings- och utvecklingsarbete inom ett visst område skulle gagna den lokala tillväxten. Ingenstans har jag sett att man lyfter fram att mera företagsstöd skulle ge bättre förutsättningar för regional tillväxt.

Riksrevisionen kom dessutom i sin granskning fram till att varken mål, återrapporteringskrav eller de förordningar som reglerar stöden har anpassats till den nya inriktningen mot hållbar tillväxt. Det går alltså inte att följa upp om den regionala tillväxtpolitiken å la regeringen når sina målsättningar. Även sättet att använda strukturfondsmedlen har fått en förödande kritik.

Herr talman! År 2001 fattade riksdagen beslut om en ny inriktning av regionalpolitiken mot en regional utvecklingspolitik. Jag tycker att det var bra. Det tycker vi i Moderaterna. Jag tror att det var full enighet i kammaren om att vi skulle ha en regional utvecklingspolitik.

Utvecklingspolitik låter mycket mer framåtsträvande än rätt och slätt regionalpolitik och borde också vara det. Riksrevisionen och ITPS, Institutet för tillväxtpolitiska studier, har dock samstämmigt visat att regeringen inte har lyckats bygga om regionalpolitikspråmen till ett utvecklingspolitikskepp och i vanlig ordning har regeringen gömt sin handlingsoförmåga i utredningar. Inte mindre än 18 olika utredningar, uppdrag och program inom området för regional utvecklingspolitik nämns i budgetpropositionen.

Herr talman! En av utredningarna berör Glesbygdsverkets roll och uppdrag. Den utredningen har avlämnat sitt betänkande, och frågan ligger nu på Regeringskansliet om jag förstått det rätt. Vi anser att Glesbygdsverket och närliggande myndigheter har utvecklats på ett sådant sätt att Glesbygdsverket kan avvecklas och uppgifterna i stället överföras till någon eller några andra myndigheter. Förhoppningsvis kan vi inom kort ta ställning till ett konkret förslag från regeringen i denna fråga.

Herr talman! Det finns ett antal intressanta fenomen som rör gles- och landsbygden. Exempelvis konstaterar Glesbygdsverket i sin senaste årsbok att befolkningsminskningen i landets glesbygd inte i första hand beror på att människor flyttar därifrån utan på de negativa födelsetalen. Det var i och för sig ingen nyhet. Den beror också på att ungdomar flyttar på sig för att studera på annan ort, vilket man ju måste beteckna som positivt.

Glesbygdsverket slår också hål på myten att det mest är unga flickor som flyttar från glesbygden, och det är ju intressant. Det har visat sig just att det inte är fler unga flickor som flyttar än unga män. Däremot är det fler unga flickor som flyttar *till* glesbygden, och det är ju riktigt intressant. Trenden att barnfamiljer flyttar ut från tätorter till framför allt tätortsnära landsbygder men även glesbygder håller också i sig. Även i den

Regional utveckling

äldre åldersgruppen 50–64 år är det fler som flyttar till än från glesbygden.

Att det finns möjligheter till utveckling bevisas av bland annat gruvindustrins utveckling, biltestverksamheten i norr och turismens utveckling. Stockholm kommer givetvis alltid att vara en motor i turismutvecklingen, men det är intressant att se att också vissa fjällturistorter har en positiv utveckling, även befolkningsmässigt.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag säga några ord om att regional utvecklingspolitik är mer än pengar. Exempelvis är äganderätten central. Marker som har vårdats i generationer och därmed förvandlats till värdefulla miljöer som många uppskattar socialiseras i stor utsträckning av staten. Därmed mister de lokala intressena sina incitament att ta hand om, vårda och utveckla resurserna.

När staten lägger en död hand över stora områden genom att inrätta naturreservat, nationalparker och Natura 2000-områden tar man på sig ett stort ansvar för att i värsta fall hindra den eventuella tillväxten i området. Enbart i Västerbotten ska det närmast avsättas skog motsvarande minst ett sågverks årsproduktion. Det får konsekvenser för råvaruförsörjningen för både länets sågverk och massaindustrin längs hela Norrlandskusten. Det är ingen tillväxtpolitik.

Herr talman! Människors möjligheter att växa hänger intimt samman med befogenheter och frihet kopplad till ansvar. Vi vill att människor i hela landet ska växa. Då kommer även tillväxten.

Därmed, herr talman, vill jag yrka bifall till reservation 1.

Anf. 111 YVONNE ÅNGSTRÖM (fp):

Herr talman! Folkpartiet står givetvis bakom alla de reservationer där vi finns med, men för att vinna tid yrkar jag bifall bara till reservation 6 som handlar om transportbidraget.

Sedan jag började mitt arbete i riksdagen för sju år sedan har vi årligen fört en ganska likartad debatt om den regionala utvecklingspolitiken, även om det i början hette regionalpolitik och inte regional utvecklingspolitik. En del har förändrats till det bättre, enligt vår uppfattning, men fortfarande tycker vi att det finns för mycket av selektiva stöd.

Precis som Ulla Löfgren sade har både Riksrevisionen och ITPS, Institutet för tillväxtpolitiska studier, kritiserat såväl de svenska regionalpolitiska stöden som EU-stöden. Riksrevisionen säger bland annat att målen inte har fått en tydlig tillväxtinriktning, att det saknas uppföljningsbara mål samt att återslagberättelsen till riksdagen inte är tillräcklig. ITPS har bland annat hävdat att EU-stöden inte alls ger påtagliga sysselsättningseffekter, vilket ju var avsikten.

Enligt allianspartiernas uppfattning, som vi för fram i reservation 1, är det inte selektiva stöd som skapar tillväxt utan ett bra företagsklimat; god infrastruktur i form av vägar, flyg och IT; utbildning och forskning samt tillgång till kapital som ger förutsättningar för tillväxt, vilket ju berördes i den föregående debatten.

I måndags kväll hade jag ett möte med styrelsen för Företagarna i Lycksele där vi diskuterade möjligheter och svårigheter för företagen. Bland annat tog de upp de nya regler för beskattning av ägare i fåmansföretag som vi fattade beslut om i morse och som flera talare under dagen har varit inne på. Företagarna, liksom vi i allianspartierna, är missnöjda

med den utformning som reglerna nu får, även om den innebär en viss förbättring, och vill liksom vi att man fortsätter att reformera reglerna.

Företagarna i Lycksele ville också få bort förmögenhetsskatten, som ju många upplever som betungande. Vi hoppas på en ny regering till hösten som kan börja avveckla den skatten.

En annan fråga som vi diskuterade var persontransportstöd, som Folkpartiet och Centern föreslår i reservation 6. Ända sedan jag deltog i den regionalpolitiska utredningen, som avslutades för drygt fem år sedan, har jag väckt motioner om ett persontransportstöd. Jag kan inte förstå det rimliga i att ge stöd för transport av gods men inte av kompetens, det vill säga det kapital som tjänsteföretagen har i de anställdas huvuden om man nu kan uttrycka det så. Vi är ju emot selektiva stöd, som ibland utdelas tämligen godtyckligt, men däremot är vi för stöd som kan ges lika till alla i samma bransch och inom samma geografiska område för att utjämna skillnaderna mellan olika delar av landet. Alltså yrkar jag bifall till reservation 6.

Företagarna i Lycksele var också mycket bekymrade över svårigheterna att få tag i kompetent personal, framför allt människor med några års yrkeserfarenhet. Det problemet kan vi i och för sig inte åtgärda med beslut i riksdagen om regional utvecklingspolitik, eftersom vi inte kan tvinga folk att flytta, men vi kan alla bidra till att sprida kunskap om alla de fördelar som det faktiskt innebär att bo i mindre samhällen – till exempel bra och billigt boende, bra förskolor och skolor, stora möjligheter till aktivt friluftsliv samt en trygg och bra miljö för uppväxande barn och ungdomar. Låt oss tillsammans arbeta för detta!

Jag vill avsluta med att ge en positiv bild av norra Norrland. Häromdagen lade SCB fram statistik över förändringar av bruttoregionalprodukter, och det visade sig att under 2003 ökade Norrbotten och Västerbotten med 7,6 % respektive 7,3 %. Det känns glädjande för oss som bor i den norra delen av Sverige.

Med det avslutar jag och lämnar över lite tid till någon annan.

Anf. 112 LARS LINDÉN (kd):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till reservation 2.

Regional utveckling – under den rubriken har jag hållit några anföranden sedan jag blev invald i riksdagen.

Kristdemokraterna har fått kritik från Socialdemokraterna för att vi svartmålat när vi beskrivit svensk regionalpolitik och dess brist på träffsäkerhet och påpekat att bidragsgivandet inte sällan skapat en snedvriden konkurrens. Vi har också påpekat att små och okända företagare med goda affärsidéer, de som mest skulle behöva ett stöd, inte alltid upptäcks av bidragsbyråkrater på 50 mils avstånd.

En aktiv turistpolitik i Sverige, har vi kristdemokrater påpekat, skulle utan större ansträngningar kunna skapa hundratusen nya jobb, då i huvudsak i gles- och landsbygd, och skapa ett regionalpolitiskt bestående resultat till skillnad från nuvarande regionalpolitik. Vi har påpekat att generellt förbättrade villkor för alla företag i Sverige skulle betyda mer för regional utveckling och tillväxt i gles- och landsbygd än det utsäde på över 3 miljarder kronor i regionalpolitiska bidrag som nu sås ut – ett såningsarbete där alltför mycket hamnar på hälleberget, utan en rimlig

chans att gro, eller utsädet hamnar bland svenskt företagsklimats många tistlar och törnen och ganska snart kvävs när bidragsregnet upphör.

Nu låter sig inte Socialdemokraterna påverkas av oss kristdemokrater och våra idéer, inte heller i det här betänkandet. Man avslår allt, från början till slut. Det hör ju till den här regeringens grundinställning att inget gott kommer från något borgerligt parti. Men i det här betänkandet framstår Socialdemokraternas självgodhet som än mer uppblåst. Här nonchalerar man även Riksrevisionens skarpa kritik av svensk regionalpolitik.

De senaste årens regionalpolitik skulle enligt beslut förändras för att bli mer tillväxtinriktad. Har regeringen lyckats med detta? Det var Riksrevisionens utgångspunkt när man reviderade verksamheten. Riksrevisionens slutsatser blev inga marginella påpekanden utan de underkänner i stort sett hela den nuvarande regionalpolitiken i Sverige.

Sammanfattningsvis säger de att de kunde se

- en regionalpolitik med bristande och otydliga målformuleringar,
- en regionalpolitik utan bra uppföljning,
- att de ekonomiska tillväxtfaktorerna har mätts enbart vad gäller ett av de fem stöden,
- en nästan obefintlig återrapportering till riksdagen,
- att den ekologiska dimensionen inte alls mäts,
- att det faktiska utfallet av företagsstöden inte redovisas,
- att inte någon separat redovisning av projektverksamheten ges till riksdagen,
- att de samlade effekterna av de regionala företagsstöden saknas i regeringens återrapportering till riksdagen

och en del andra saker.

Skulle ett företags revisorer komma med en så skarp och omfattande kritik av en företagslednings drift av ett företag skulle företagsledningen säkert få sparken och dess styrelse skulle inte beviljas ansvarsfrihet.

Men vår nuvarande regering och dess hejarklack i näringsutskottet föreslår nu åter att riksdagen ska ge företagsledningen i ”Moder Svea Regionalpolitik AB” förtroendet att ännu ett år få spendera 3,3 miljarder på en regionalpolitik som vi kristdemokrater, och även övriga partier, år efter år påpekat är bristfällig och som nu också Riksrevisionen kraftfullt underkänner.

Herr talman! Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet avstyrker vår motion, N1, där vi utifrån tidigare kritik och nu även Riksrevisionens kritik yrkar att åtgärder som Riksrevisionen säger är nödvändiga genomförs.

Det vill man inte lyssna på. Partierna s, v och mp svarar att man minsann har tänkt justera de brister som vår motion och Riksrevisionen har påpekat och att de redan har påbörjat det arbetet. Om denna omvändelse under galgen ska uppfattas som trovärdig borde väl det bästa sättet att uppnå denna trovärdighet vara att yrka bifall till vår motion N1. Där

finns yrkanden som även de tre övriga borgerliga partierna har ställt sig bakom.

När det gäller svensk regionalpolitik får regering och riksdag med rätta också regelbunden kritik när de utlokaliserar befintliga statliga verksamheter. Det är fruktansvärt kostsamt, plågsamt för alla inblandade och ett bortkastande av mångårig erfarenhet.

Det skulle vara betydligt bättre om dessa orter lovades ett visst antal nya arbetstillfällen de närmaste åren och att man sedan, allteftersom, placerade nya statliga verksamheter där, eller att utökningen, när gamla statliga verksamheter i storstäderna behöver expandera, läggs på ställen som har regionalpolitiska behov. Alldeles för många nya verksamheter i statlig regi läggs fortfarande i storstäderna, trots löften om förbättringar.

Turistsektorn, som jag redan nämnt, har enorm potential, inte minst för glesbygden. Vi är övertygade om att Sverige kan lämna platsen som ett av EU:s sämsta länder när det gäller turism. För att nå en plats som medelmåttigt turistland i EU krävs en fördubbling av den svenska turismen. Det finns förutsättningar för att åstadkomma detta, men regeringen är passiv.

För en gammal entreprenör som jag är det fullständigt obegripligt att regeringen inte förmår att se potentialen här. Turismen, som just nu är världens mest expansiva näring, skulle, som jag sade, kunna skapa över hundratusen nya arbetstillfällen i Sverige. Men i en regering som tydligen inte har någon entreprenör i sitt led ser man tydligen inte dessa fantastiska möjligheter. För det kan väl inte vara så att man inte vill?

Vi har visserligen haft en ökning av turismen med några procent per år, men det beror mest på att den svenska kronan är väldigt billig och har varit det i några år. Kristdemokraterna föreslår kraftfulla satsningar på turistfrämjande åtgärder, vilka skulle ge nya arbeten i hela landet. Särskilt viktigt är detta för glesbygden.

Sverige behöver inte vara sämst i Norden på turism och nästan sämst i EU. En turistsatsning skulle vara en verkningsfull, konkret regionalpolitik, som skulle skapa varaktiga positiva effekter för utsatta delar av Sverige.

Turistfrämjande åtgärder, alltså marknadsföring av Sverige som ett unikt turistland, ligger under utgiftsområde 24, näringsliv. Därför för vi över 100 miljoner kronor extra per år från regionalpolitiken till detta utgiftsområde, som då blir dubbelt så stort jämfört med regeringens budgetförslag. Vi närmar oss då de övriga nordiska ländernas satsningar.

Det är mycket anmärkningsvärt att regeringen är så passiv vad gäller turistpolitiken i ett land med så stor arbetslöshet.

Regeringens politik gör att Sverige, med alla sina förutsättningar att vara ett av EU:s bästa länder på turism, i dag är ett av de sämsta och att man tackar nej till de hundratusen nya arbetstillfällen som skulle kunna växa fram.

Det behövs bara en ökning av den utländska turismen i Sverige med ½ % per år för att vår blygsamma extrasatsning på 100 miljoner ska kunna räknas hem. Blir ökningen 10 % per år, som är mer troligt, tjänar staten 2 miljarder till statskassan på detta, 20 gånger insatsen. Det är inte så dåligt. Och tiotusentals nya jobb skulle skapas varje år.

Herr talman! Goda förutsättningar för näringslivet är en av de viktigaste förutsättningarna för en levande gles- och landsbygd. I Kristdemo-

kraternas näringslivspolitik föreslår vi en rad viktiga åtgärder för ett bättre fungerande näringsliv. I vår budgetmotion utvecklar vi förslag som är av särskilt stor betydelse för en livskraftig utveckling över hela landet, med sikte på att förbättra villkoren för de små företagen, som är lands- och glesbygdens kännetecken. Detta skapar rätt klimat för tillväxt i glesbygden. Behovet av tillfälliga vitaminpiller, som regionalpolitiska stöd, indikerar att det rätta företagsklimatet inte finns i dag.

Direkt företagsfientliga regler som har nämnts här tidigare, exempelvis förtida inbetalning av moms, rätt till heltid, lex Uggle, medfinansiering av sjukersättningen med mera måste avskaffas om vi ska få fart på småföretagandet, speciellt i glesbygd.

Vad gäller allt byråkratiskt regelkrångel som gör att arbetsglädjen tar slut för många småföretagare är det allvarligt att regeringen talar vitt och brett om att man nu minskar regelbördan. Som har sagts tidigare i debatten har det snarare tillkommit 1 750 regler sedan arbetet med förenklingen satte i gång 1998. Alla dessa negativa företeelser och attityder är det som får alldeles för många i dag att inte tycka att det är mödan värt att starta företag eller låta sina företag växa.

Herr talman! Detta är de viktigaste orsakerna till att vi i Sverige i dag misslyckas med att skapa en bra regional utveckling och få hela landet att leva. Det vill vi kristdemokrater vara med och ändra på när vi tar över makten i september 2006.

Anf. 113 HÅKAN LARSSON (c):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 3 under punkt 4.

De olika delarna av Sverige ser inte likadana ut. Den tätbebyggda Öresundsregionen och det glesbefolkade norra Sveriges inland ser helt olika ut, men i båda fallen finns fantastiska utvecklingsmöjligheter. Huvudstaden Stockholm och den småföretagstäta Gnosjöregionen har också olika utgångspunkter inför framtiden. Utmaningen för den regionala utvecklingspolitiken är att ge såväl Öresundsregionen, Stockholm och Gnosjö som inlandet i norr någorlunda likvärdiga, vilket inte innebär likadana, förutsättningar för utveckling utifrån deras faktiska situation och verklighet.

Det är naturligtvis inte så enkelt men det är i den riktningen vi måste arbeta. I förlängningen handlar det i hög grad om att flytta makt från staten till regionerna, länen och de lokala förhållandena.

Av Glesbygdens nyligen utkomna årsrapport, som vi hörde om tidigare, framgår att sedan 1995, under den senaste tioårsperioden, har Sveriges glesbygd minskat sin befolkning med nästan 10 %. Samtidigt har landets tätorter ökat sin befolkning med 3 %.

Det är intressant att de bygdar som finns mellan tätort och glesbygd, de tätortsnära landsbygderna, har vänt en negativ trend och efter år 2001 börjat öka sin befolkning. Orsaken till att glesbygdens befolkning minskar i dag är inte att utflyttningen är större än inflyttningen utan beror på den sneda befolkningsstrukturen. Tidigare årtionden av avfolkning har lett till att andelen äldre personer är större än vad den bör vara i normalfallet och att andelen av befolkningen i barnalstrande ålder är lägre än vad den borde vara. Resultatet av denna situation blir då naturligtvis att fler dör än föds i dessa områden. Ska denna utveckling brytas krävs det

därför ett inflyttningsöverskott till de glesare bebyggda områdena i vårt land.

Detta är nog en fullt möjlig vision. Vi vet att många människor, inte minst barnfamiljer, söker den livskvalitet som landsbygden kan erbjuda. För att möjliggöra för dessa att flytta till landsbygden krävs det emellertid en bra och grundläggande samhällsstruktur, en bra infrastruktur i form av fysiska och digitala kommunikationer, en bra omsorg, skolor och bostäder. Ett gott företagsklimat som gör det möjligt för befintliga företag att anställa fler och nya företag att starta är självfallet också av helt avgörande betydelse. Inte minst handlar det om att förbättra tillgången till risk- och utvecklingskapital. Det handlar i det sammanhanget, som det har sagts tidigare i debatten, om att förändra förmånsrättsreglerna så att det åter blir möjligt att över huvud taget låna pengar i många glesbygder. Likaså måste det bli möjligt att låna pengar för att bygga bostäder även på landsbygden.

Det finns flera branscher som har nämnts här som har stora utvecklingsmöjligheter i de glesbebyggda delarna av Sverige. Dit hör turismen. Dit hör energisektorn. Dit hör också gruvnäringen i de delar av Sverige där det finns mineraler och malmer som är brytvärda.

Med förutsättningar som är anpassade till verkligheten lokalt och regionalt är jag övertygad om att många bygder som har stagnerat eller gått tillbaka under senare år åter kan börja växa och utvecklas. Från Centerpartiets sida är vi beredda att diskutera kraftfulla åtgärder för att bryta gamla, centralistiska, ibland närmast koloniala mönster genom att decentralisera makt i regionerna, genom att återföra en del av de värden som vattenkraften och andra naturresurser ger till de bygder som bidragit med dessa och genom att pröva geografiskt differentierade arbetsgivaravgifter efter förebild från Norge.

Hur vi än ser på Sveriges EU-medlemskap borde vi kunna enas och vara överens om att vi ska ta hem de medel vårt land har rätt till från unionens strukturfonder. Tyvärr har det varit tveksamheter på den punkten. Absurt nog har regeringen ibland haft uppfattningen att vi inte har råd att ta hem de resurser vi har rätt till, trots att vi betalar 25 miljarder i medlemsavgift. Genom denna tveksamhet är det främst inlandet i norr som har förlorat. Det är den region som har rätt till dessa medel eftersom det är ett glesbebyggt område med långa avstånd och kärt klimat. Bara under den nuvarande programperioden har det handlat om miljardbelopp. Hur det blir under den kommande programperioden beror i hög grad på vad man kommer fram till under det pågående EU-toppmötet vad gäller budgeten.

Under den allmänpolitiska debatten i höstas hade jag emellertid en diskussion om detta med statsrådet Sven-Erik Österberg. Ministern lovade då att ta upp frågan med finansministern. Det ledde glädjande nog till en höjning av växelkursen, det vill säga förhållandet mellan kronan och euron, så att det i dag finns möjlighet att ta till vara större delar av de resurser vi har rätt till. Det är bra men inte tillräckligt. Kursen i dag ligger på 9 kr för 1 euro. I verkligheten är den över 9:40.

Det gäller förstås att ha medfinansiering för att fullt ut kunna ta till vara resurserna. Ofta kan man, som det står i betänkandet, använda ordinarie anslag för medfinansieringen. I Centerpartiets budget har vi dessutom anslagit extra medel för att verkligen kunna ta hem alla medel och

för att de ska rymmas under budgettaket. Det finns en glädjande skrivning från ett enigt utskott om att man utgår från att förordningen ska ändras i syfte att Sverige ska få ett maximalt återflöde från EU. Jag hoppas att alla partier menar allvar med det och att regeringen följer denna eniga uppmaning.

Jag vill också till slut ta upp bemyndigandesystemet när det gäller länsanslagen, anslag 33:1. Eftersom det numera inte är tillåtet med anslagssparande har stora summor dragits undan från länsanslagen, främst i de nordliga länen. Dagens system innebär i praktiken att de regionalpolitiska stöden inte fungerar som det var tänkt. Företag får vänta på de pengar de har tilldelats, om de ens kan få dem. I förlängningen leder indragningen till att möjligheterna i länen att fatta sådana beslut försvåras. Det har bland annat Norrlandsförbundet nyligen kritiserat starkt i ett uttalande:

”Norrlandsförbundet vill uttrycka sin stora besvikelse över regeringens nonchalanta hantering av de regionalpolitiska anslagen. Den undergräver förtroendet för offentlig verksamhet. När Sverige behöver investeringar och Norrland sysselsättning i konkurrenskraftiga företag drar kortsynta direktiv i regeringskansliet undan förutsättningarna för näringslivsinvesteringar och expansion i Norrland.”

Det är ord och inga visor. Det är viktigt att vi får ett system inom den regionala utvecklingspolitiken som fungerar väl, ett system som underlättar för alla delar av vårt land att ta till vara just de specifika förutsättningarna för tillväxt och utveckling som finns i de olika regionerna.

Anf. 114 INGEGERD SAARINEN (mp):

Herr talman! Som Lars Lindén sade har Riksrevisionen riktat mycket stark kritik mot olika delar av regionalpolitiken. Till skillnad från Lars Lindén ser jag att regeringen tar till sig av kritiken, lovar att förändra och styra upp på alla punkter. Det gör att jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet. Det är ett vackert exempel på att man tar till sig av kritik och förbättrar. Det är det vi har kritiken för, nämligen för att förbättra vår verksamhet. Just så hanterar man det. Det är vackert.

Jag måste faktiskt ta upp Ulla Löfgrens kastade handske. Ulla Löfgren bekymrar sig för att avsättningarna av skog kommer att försvåra för skogsnäringarna i norr. 0,7 % av skogen nedanför den fjällnära skogen i Västerbotten är avsatt i reservat. När länsstyrelsen har genomfört sin strategi, det vill säga den strategi för biologisk mångfald som har bestämts i riksdagen, kommer 1,9 % av skogen nedanför fjällnära skog att vara skyddad. Jag har svårt att se att tankegången att dessa 1,9 % kommer att ta kål på vår träindustri skulle vara realistisk.

Men runt 20 % av avvercade skogar har inte godkänd återväxt. I många fall beror det på olämplig avverkningsmetod. Kalhyggen och ensartade plantager breder ut sig och den biologiska mångfalden utarmas. När man sparar så lite skog måste man ha ett mycket miljömässigt skogsbruk på den icke sparade delen, det vill säga den som brukas, för att den biologiska mångfalden ska ha en chans. Men så ser det inte ut. Skogsbruket ser inte ut så, tyvärr. Tvärtom är det kalhyggen som breder ut sig och ensartade skogar. 95 % av skogen kommer att brukas, och man vet att när 90 % av ett habitat förstörs försvinner 50 % av djuren och växterna som levde där.

Det här står ju i bjärt kontrast till våra miljömål, i bjärt kontrast! Våra miljömål säger att skogens växter och djur ska kunna leva vidare i sina naturliga områden och i tillräcklig mängd för att den genetiska variationen ska bevaras. Det sker inte nu med de avsättningar som görs.

Det går inte att öka uttaget av skog, virke, utöver vad skyddet av den biologiska mångfalden kräver. I så fall sågar vi ju av den gren som vi själva sitter på. Det som krävs är i stället att man använder råvaran bättre för den region som den kommer ifrån. Som det är nu produceras 16 miljoner ton sågat virke i Sverige. Av detta förädlas 0,5 ton – 0,5 ton av 16 miljoner ton förädlas! Resten skickas rakt ut. Det är ohållbart.

Land gjorde en undersökning om detta. När skog avverkas i Åsele försvinner 96 % av pengarna till kusten eller till södra Sverige. 4 % blir kvar i Åsele. Det är ju helt ohållbart, och det måste förändras. Mycket görs också, men det är trögt. Man kan fundera på varför. I varje fall är det ju inte de 1,9 % som ska sparas när miljömålet eventuellt nås. Vi har ju inte pengar att göra det heller än så länge. Om vi satsar mer pengar kan vi spara 1,9 % år 2010.

Vad som behövs är i stället att vi tar hand om råvaran bättre och ser till att vi får en utveckling i våra bygder av det vi har. Forskning behövs. Det behövs bättre grundforskning och forskarutbildning. Industrieforskningsinstituterna är viktiga liksom samverkan med grundskola och gymnasium för att få intresserade elever, intresserade människor, till branschen. Det är ju det som saknas. Det finns inte arbetskraft som är villig att utbilda sig på det här området. Företagen har problem att hitta arbetskraft i vår egen, helt unika näring i norr. Det behövs fortbildning av yrkesverksamma, och det behövs naturligtvis en stark fokusering på marknaden, vilket det har varit alldeles för lite av tidigare. Och det behövs naturligtvis standardisering och harmonisering av regelverk här som på andra områden. Det kanske är ännu viktigare här.

Det satsas ju på en nationell träbyggnadsstrategi, och det är bra. Jag hoppas att mycket ska komma ut av det. En liten misstanke som jag har är att en del av bristen på nytänkande och produktionsinriktningen i stället för inriktningen mot konsumenternas nuvarande och framtida behov kan ha att göra med att styrelserna i skogsbolagen till exempel är totalt mansdominerade. Det är bara en liten misstanke. Men nytänkande är bra, och det är bra med en variation av människor för att vi ska få nytänkande.

Vi behöver mer trä i byggsystem. Det jobbet pågår också. Vi behöver mer export av småhus, och vi behöver mer svensk design i möbler, snickerier och inredningar. Vi behöver material som designas för sitt ändamål redan vid uttaget i skogen eller till och med ännu tidigare. Det behövs en massa nytänkande på det här området, som tyvärr inte utvecklas tillräckligt. Vi har en fantastisk råvara, fantastiska möjligheter.

Våra gamla naturskogar är unika i ett europeiskt perspektiv; naturguidning, jakt, fiske, bärplockning, svamp, rekreation – och inte minst levande miljö för lokalbefolkningen. Hur tror ni det känns att leva på ett kalhygge i stället för i en rik skog? Om man dessutom tidigare har bott i en rik skog och får ett kalhygge i stället, hur känns det? Vill man bo kvar över huvud taget? Jag tror att jag skulle gråta och flytta om jag vore den personen.

En ursprunglig, vacker gammelskog ger mycket stora möjligheter att utveckla turism som kan ge många jobb uthålligt. En turistföretagare måste kunna lita på att om man satsar på turism i ett område med gammelskog ska det inte plötsligt bli ett kalhygge. De måste ha långsiktiga regler att leva efter så att de vågar utveckla sin bransch. Naturturism är det globalt snabbast växande turismsegmentet. Drygt 6 000 företag driver upplevelseturism. 8 500 ser utvecklingsmöjligheter med turism och upplevelseverksamhet i Sverige. Men vågar de satsa? Det beror på vilka förutsättningar de får.

Sjukpenning, rehabilitering och förtidspensioner kostar 100 miljarder kronor för samhället varje år. Naturens lugnande och läkande förmåga har blivit en affärsidé för alltför många. Med rätt förutsättningar kan det bli nya verksamheter inom hälsa och rehabilitering i dessa fantastiska områden. Den som har sett gamla träd i en gammal skog är inte samma människa längre. Det är inte samma sak som en plantage. Det är något helt annat. Jag är tveksam till att tala om andlighet härifrån talarstolen men det är något av en sådan upplevelse med dessa gamla bjässar.

Precis som på alla andra områden där vi önskar att företag ska utvecklas behövs det även på skogsområdet, när det gäller träföretag och skogsföretag, rätt kompetenser och nytänkande. Det behövs skola och utbildning. Det behövs riskkapital och lånekapital som saknas, särskilt efter förmånsreformen. Det behövs trygghet för den som vill starta ett företag på olika sätt, både socialt och materiellt. Det är mycket som saknas, men med rätt förutsättningar har vi resurser som är helt unika.

Anf. 115 ULLA LÖFGREN (m) replik:

Herr talman! Jag kan inte lika många siffror som Ingegerd Saarinen, och jag tror inte heller att jag kan vara lika känslös. Men jag vet att det här är ett mycket känsligt ämne för alla de enskilda skogsägare som har lagt ned sitt liv och sin själ i sin skog och genom detta skapat alla de fina värden som nu tas ifrån dem. Det är enskilda skogsägars verk. Och det är känsla i det. Det är inte bara ekonomi utan det utbreder sig en känsla av hopplöshet och av att här kan vi inte göra något. Här är vi kringskurna. Här är det så mycket som är utpekade som värdefull skogsmark att vi inte har någon handlingsfrihet längre. Och vem är det egentligen som har skapat de stora kalhyggerna och de ensartade plantagera? Det är ju staten. Och staten har ju för lite pengar för att sköta de naturreservat som man redan har.

Naturen förändras ju hela tiden, och just genom en mångfald och ett differentierat skogsbruk skapar man nya värden. Men det är klart att vi måste kunna ha ett produktionsmål som är högre än det vi har i dag. Jag tycker att det är fullt tillräckligt med de skogar som är avsatta i åtminstone norra Sverige redan i dag.

Anf. 116 INGEGERD SAARINEN (mp) replik:

Herr talman! Vi måste ha ett högre produktionsmål, säger Ulla Löfgren. 95 % av skogen nedanför den fjällnära skogen kommer att brukas när alla avsättningar är gjorda inklusive de frivilliga avsättningarna. Får vi ett högre produktionsmål än så har vi ju ingenting kvar. Och att den biologiska mångfalden skulle överleva om vi brukar 95 %? Så är det inte. Som jag sade: Redan om man minskar med 90 % försvinner hälften av

växter och djur. Det kräver ett helt annat skogsbruk. Det kräver att man uppmuntrar biologisk mångfald i det skogsbruk som finns, och det görs ju inte.

Jag håller med om de små skogsbrukarnas känsla för sin skog. Men jag tror inte att den känslan enbart är ekonomiskt betingad, tvärtom.

Det är de små skogsägarna som har sparat mest av det fina. Det är där det fina finns. Det är det som skogsbolagen är ute efter att köpa därför att de har tagit i stort sett allt som fanns på deras marker.

Som Ulla Löfgren säger är det staten och de stora skogsägarna som har huggit bort väldigt mycket, nästan allt. Och nu är de på jakt efter det som finns kvar, nämligen det som finns hos de små skogsägarna. Men de kommer att kunna teckna avtal om skötseln – naturvårdsavtal. De behöver inte alls bli av med sin skog, utan de kommer tvärtom att kunna använda den och bruka den men med ett ansvar för att fortsätta att hålla den lika fin som den hittills har hållits.

Anf. 117 ULLA LÖFGREN (m) replik:

Herr talman! Att vi skulle förlora den biologiska mångfalden om man brukar mindre än 95 % av skogen – då måste man borträkna allt impediment – förutsätter att vi avverkar allt på en gång. Men skogsägarna har ju hittills visat att de kan sköta om sin skog utan att förstöra den. Och faktum är att det drar undan arbetstillfällena. Det är det som jag är ute efter, alltså att man samtidigt som man vill ha tillväxt drar undan arbetstillfällena.

Anf. 118 INGEGERD SAARINEN (mp) replik:

Herr talman! 95 % ska brukas. Det är en väldigt hög siffra. Om vi spar 5 % har jag väldigt svårt att tänka mig att det skulle vara för mycket, särskilt eftersom den biologiska mångfalden inte räddas av det utan tvärtom. Vi kommer tyvärr att få en biologisk utarmning.

Det talas om att impediment skulle rädda situationen. Men så är det inte. Impediment är ofruktbar mark. Och vi måste även kunna rädda den rika marken eftersom det är där som mycket växter och djur finns. Den fattiga marken – impediment – har mycket mindre liv. Skillnaden i liv mellan en gammelskog och en plantage är en skillnad mellan 800 arter – eller om det var 8 000 arter, jag kommer inte ihåg – i gammelskogen och 200 arter – eller om det var 2 000 arter – i plantagen. Det handlar alltså om en oerhört stor utarmning. Och det är tveksamt om vi räddar den biologiska mångfalden med de mål som vi nu har.

Anf. 119 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Först vill jag yrka bifall till förslaget i dess helhet i det aktuella betänkandet och därmed avslag på samtliga reservationer.

Jag har uttryckt följande tidigare när vi har diskuterat regionalpolitik, men jag tycker att det tål att upprepas för att man ska förstå djupet av den regionalpolitiska utvecklingspolitiken.

Att hålla ihop och att färdas tillsammans är en grundläggande drift hos människor. Ändå har vi ibland så oförklarligt svårt att göra det. Vi lever i en inkonsekvent värld där fattigdom och välfärd många gånger lever sida vid sida trots att ingen egentligen vinner på det. Det syns väldigt tydligt i våra storstäder där klassklyftorna många gånger är stora, där

högavlönade, välboende och inflytelserika personer finns på samma gatuutrymme som utslagna, bostadslösa och uppgivna personer. Och det märks också i glesbygden där man ofta gör jämförelser med storstadens dynamik i stället för att kanske se de egna utvecklingsmöjligheterna. Visst är det väl så att när fattigdom och välfärd lever sida vid sida sätts samhället på prov?

Solidaritet och sammanhållning är därför en av de mest grundläggande ambitionerna för oss socialdemokrater. Och det är viktigt att betona att det inte gäller enbart för svenskt vidkommande. Det är en global insikt.

Det är ur detta perspektiv som man måste se den regionala utvecklingen, vilket budgetområde 19 i allra högsta grad handlar om.

Tillväxt och arbete är några av honnörsorden för regionalpolitiken. Men den består också av välfärd, bra sjukvård, skola och äldreomsorg. En utveckling förutsätter också trygghet när man är föräldraledig eller när man blir sjuk på grund av arbetslöshet. Det är trygga människor ute i vårt land som vågar möta framtiden, som vågar satsa på utbildning och entreprenörskap. Det är därför som vi socialdemokrater i alla sammanhang så starkt betonar tryggheten på alla nivåer.

Herr talman! Regionalpolitiken har utvecklats under de senaste åren. Det ligger helt i linje med strategin i och genomförandet av propositionen om en politik för tillväxt och livskraft i hela landet som började gälla år 2002. Det är dessa riktlinjer och åtgärder som nu kontinuerligt följs upp och genomförs.

Ett exempel är de regionala företagsstöden som omformats från och med den 1 juli 2005. Det är ett steg i denna riktning. Det nya målet för stöden är en hållbar tillväxt i stödföretagen som bidrar till en hållbar regional utveckling. Stöden ska alltså tydligare bidra till en hållbar regional utveckling, och förändringarna möjliggörs genom en ökad användning av medel för regional projektverksamhet. Det är en åsikt som till stor del delas av Moderaterna och Folkpartierna, även om jag inte förstår reservation 4, eftersom den är liktydig med texten från utskottets majoritet. Men Centern och Kristdemokraterna har däremot reserverat sig för den utvecklingen.

Den lokala och regionala miljön är viktig för företagens konkurrenskraft. Utvecklingen av kvinnors och mäns lokala arbetsmarknadsregioner har därmed ett nära samband med olika näringars konkurrenskraft. Sveriges ekonomiska utveckling blir därför i hög grad beroende av hur väl de lokala arbetsmarknadsregionerna fungerar. Förutsättningarna för att åstadkomma väl fungerande lokala arbetsmarknadsregioner för kvinnor och män varierar dock över landet, bland annat beroende på skillnader i faktorer som bidrar till ett högt nyföretagande, innovationsförmåga, flexibilitet och ständigt lärande.

Samtidigt vet vi att sysselsättningen är betydligt högre och arbetslösheten lägre på arbetsmarknader med ett brett utbud av jobb. På arbetsmarknader där näringslivet är svagt och pendlingen är liten är frånvaron och arbetslösheten stor. Därför är det så viktigt att man kan samarbeta mellan regionerna. Och infrastrukturfrågornas betydelse kan i dessa sammanhang inte nog betonas.

Herr talman! Som har sagts här tidigare i dag är det ett flertal utredningar, uppdrag och program inom området för regional utvecklingspoli-

Prot. 2005/06:52
15 december

Regional utveckling

tik som är aktuella. Jag ska nämna några: Ansvarskommittén, Landsbygdskommittén, Organisationsutredningen, där remissvaren ska vara inne senast den 15 januari. I hela bil. 3, som är fogad till betänkandet, redogör vi för en hel del av dessa utredningar som är en del i framtidskandidatet när det gäller regional utvecklingspolitik.

EU har fortfarande inte förmått komma fram till en lösning av hur nästa budget ska se ut. Det finansiella perspektivet diskuteras fortfarande inom unionen.

Vid sidan om det finansiella perspektivet pågår arbetet med sammanhållningspolitiken. Där arbetas det för närvarande med nationella strategier för utveckling som sedan sammantaget ska utgöra underlag för en strategi för EU.

Det arbetet pågår för fullt i Sverige med utgångspunkt i de regionala strategierna och kommer, om allt går planenligt, att kunna konkretiseras och bli föremål för en mer allmän diskussion under våren. Även de förordningar som reglerar sammanhållningspolitikens instrument är under revidering. Också det arbetet löper, och det förs en kontinuerlig dialog mellan regeringen och näringsutskottet.

Herr talman! Man kan konstatera att den borgerliga splittringen består även på det här utgiftsområdet. Jag avundas inte dem som i den borgerliga arbetsgruppen nu gör allt för att spackla igen sprickor och spåra minsta gemensam nämnare. Sprickor finns det nämligen gott om, och de gemensamma nämnarna är få.

Moderaternas fördubbling av momsen på personbefordran är oförenlig med Centerns regionalpolitiska ambitioner. Folkpartiet vill spara mest på politikområdet med sitt förslag om att skära ned med en miljard årligen inom den regionala utvecklingspolitiken, samtidigt som Centern i stället vill satsa 1,2 miljarder mer till politikområdet jämfört med regeringens förslag. Alltså finns det i högeralliansen ett spann på 2 200 miljoner kronor inom ett politikområde som i statsbudgeten omfattar 3 333 miljoner kronor för år 2006. Frågan är hur en gemensam politik ska formas av detta, för skenande budgetunderskott och räntor som rusar i höjden är väl ändå inte ett tänkbart alternativ nu när ni inte kan enas i sakfrågan.

Nej, det borgerliga alternativet håller inte! Därför känns det ännu viktigare att än en gång yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet i dess helhet.

Anf. 120 LARS LINDÉN (kd) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja fråga Sylvia Lindgren varför ni socialdemokrater avstår från att satsa mer på turistnäringen, på marknadsföring av Sverige som ett unikt turistland.

Som jag tidigare sade kan 10 000 nya jobb skapas för en ökning med 100 miljoner kronor när det gäller marknadsföringsinsatserna. Även turistnäringen håller med om att det kan bli den effekten.

Kostnaden för varje nyskapat jobb skulle alltså bli 10 000 kr. Det är det billigaste jag hört talas om när det gäller att satsa på nya jobb. Att ni tackar nej till detta är för mig fullständigt obegripligt. Förstår ni inte bättre, eller vad beror det på?

Om de utländska turisterna till Sverige ökar med 10 % per år ökar skatteintäkterna med 2 000 miljoner kronor, alltså 2 miljarder kronor, per

år till statskassan. Det betyder 20 gånger insatsen. Hur kan man låta bli att satsa på detta?

Även om turismen ökar med bara 2 % efter en fördubblad marknadsföring ger det extrainkomster på 4 miljoner kronor till statskassan, alltså fyra gånger insatsen per år – detta genom en satsning på 100 miljoner kronor.

Här har vi en av få näringar som kan ge rejält med jobb just i glesbygden. Ni kan inte komma på något annat som har en så bra spridningseffekt. Du nämnde ingenting om detta i ditt anförande, och det finns ingen mera omfattande skrivning om det i hela betänkandet. Detta är för mig obegripligt.

Anf. 121 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Herr talman! För mig är det inte alls så obegripligt. Turismen ligger under utgiftsområde 24, och nu talar vi om regionalpolitiken och utgiftsområde 19.

Det är alldeles riktigt att kd vill ta pengar för att på så vis föra över resurser till turismen. Det är ni väldigt ensamma om. Ni har ju inget annat borgerligt parti med er i den delen heller.

För övrigt har Lars Lindén och jag haft flera diskussioner om turistnäringen. Det råder ingen tvekan om att turistnäringen har en väldigt stor betydelse för Sverige. Den bjuder på stark konkurrens även i ett internationellt perspektiv.

Självklart vill också vi se till att fler personer utifrån kommer hit för att vistas i vårt fina land. Vi har väldigt mycket att visa upp. Det här behöver också tas upp på det lokala och det regionala planet där man sysslar med detta. Därför har man i den organisatoriska delen tillsammans med näringen gjort upp om metoder och om vilka som ska ansvara för marknadsföringsdelar och olika andra delar.

Det som görs när det gäller infrastruktur och speciella insatser för att också plocka upp det specifika från respektive område är en oerhört viktig del även för regionerna, men det ligger inte i satsningen på marknadspolitiken.

Anf. 122 LARS LINDÉN (kd) replik:

Herr talman! Det hela är märkligt. Turismen är ändå en väldigt viktig del av regionalpolitiken för att få hela Sverige att leva. Därför tar vi upp detta här, och därför tar vi pengar härifrån, just eftersom turistpolitiken inte ligger här, och för över dem till näringslivsområdet för att kunna få fart på turismen som betyder mycket för regionalpolitiken.

Det räcker inte, som du säger, med att vilja. Ni gör ju ingenting. Det är ju bara att konstatera att hela turistnäringen är i panik därför att Sverige inte satsar. I Norge och Finland satsar man fyra–fem gånger mer och får mycket bättre resultat. Sverige tillhör de sämsta i EU. Det är ni tydligen nöjda med. I det läget ska ni hålla på och lappa med 3,3 miljarder kronor till regionalpolitiken för att kompensera för den dåliga turistpolitik ni för.

Du säger att du inte avundas oss i alliansen för att hålla på och lappa igen sprickor. Vi kanske kan få vända oss till er och få lite råd, för ni har väl inte gjort annat än lappat under de år ni regerat och varit tre partier.

Prot. 2005/06:52
15 december

Regional utveckling

Vi tycker att vi i alliansen är ganska överens och satsar på att ge mer till turismen – kanske är det inte samma belopp, men sedan i regeringsställning kan vi nog komma överens om beloppen.

Anf. 123 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Herr talman! Det är en väldig skillnad mellan en satsning på 10 miljoner kronor och en satsning på 115 miljoner kronor i sammanhanget. Jag respekterar kd:s krav, att ni väldigt gärna vill jobba på att tillföra 100 miljoner kronor mer till marknadsföring. Men att då ta från allt det regionalpolitiska som görs tycker jag är väldigt magstarkt.

Vi pratar om infrastruktur i många olika sammanhang. En väldigt stor del av verksamheterna också när det gäller övriga lokala delar har som helhet en stor potential och påverkar turistnäringen i dess helhet. Jag tycker att det är ansvarslost att säga att allting som görs inom regionalpolitiken kan vi ta bort för att i stället satsa allt det på marknadsföringen, som är en gemensam del och som vi naturligtvis ska jobba för i alla olika sammanhang. Framför allt har vi mycket stor anledning att jobba för det över gränserna i våra olika regioner.

Jag är övertygad om att storstaden kan dra till sig mycket utlandsturism. Naturligtvis ska vi hjälpa till där och se till att man också åker till andra ställen. Varför inte åka till ...

(LARS LINDÉN (kd): Timrå.)

Ja, varför inte åka till Timrå för att titta på en och annan hockey-match? Inte heller det är kanske så dumt.

Anf. 124 ULLA LÖFGREN (m) replik:

Herr talman! Sylvia Lindgren talade om borgerlig splittring. Därför var jag tvungen att begära replik. Det kan synas som att det är en borgerlig splittring. Men faktum är, vilket också framgår av betänkandet, att vi har en gemensam syn på att ett gott företagsklimat utgör grunden för regional tillväxt i hela landet. Vi är också överens om att vilja ha ett stort lokalt och regionalt inflytande över besluten. Skillnaden mellan oss inom den borgerliga alliansen är egentligen att Centern har satt ned foten och sagt att man vill ha federalism. Vi avvaktar Ansvarsutredningen. Det är faktiskt en av de utredningar som jag tror behövs. Om man ska ändra på en så stor fråga som den om hur landet ska styras och fungera följer också ekonomiska bitar med. Därför måste en ordentlig utredning göras, tror jag.

Där har Centern lagt sina pengar, och vi har lagt våra 3 miljarder på vägar. Vi tror att det är det som företagarna och människorna ute i bygderna efterfrågar. Jag är alldeles övertygad om att vi i ett skarpt läge kommer överens.

Anf. 125 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Herr talman! Jag vill i alla fall tacka Ulla Löfgren för hennes inledningsanförande. Även om jag inte delar alla uppfattningar i detsamma tycker jag att det var realistiskt och att det var en bra ton i det. Ulla pratade en hel del om tillväxtprogrammet. Hon pratade om kvinnor, inte minst unga kvinnor som flyttar till glesbygden, och såg de positiva delar-

na. Det måste bero på att saker och ting faktiskt händer så att det ges möjligheter, att man får folk att stanna kvar eller får ungdomar att återvända. Då måste man se till att den sociala delen av samhället kan vidareutvecklas.

I reservation 1 står det att en av de saker som gör att ni är emot är att rekrytering av rätt kompetens är svår på mindre orter med en begränsad arbetsmarknad. Ja, Ulla Löfgren, det är en av anledningarna till att vi har fajtats så hårt för högskolor ute i de olika länen. På så vis har vi kunnat trycka på att utbildningsfaktorer ska få en regional plattform, för att vi ska kunna få en större spridning. Där har vi inte haft någon hjälp av Moderaterna. Ni har varit emot det.

Sedan tar man upp detta att knoppa av post, apotek, Systembolaget och liknande service. Vi har olika syn på offentlig sektor, och det tycker jag att man ska vara klar över.

Ni säger att det ligger i linje med er uppfattning att det inte är selektiva företagsstöd som skapar regional tillväxt utan ett bra företagsklimat. Ja, det är vi väl överens om. Det är ingenting som skiljer oss. Men sedan kommer sänkt skatt och förändring av arbetsrätt...

Anf. 126 ULLA LÖFGREN (m) replik:

Herr talman! Vad jag vet har vi inte föreslagit att ta bort arbetsrätten. Vi har inte heller varit emot högskoleutbildning på mindre orter. Vad vi har varit emot är att man har högskolor på varje liten ort. Däremot att lägga ut utbildning för att förstärka regionernas möjligheter är någonting som är positivt, och det har vi förordat.

Den viktigaste saken för att öka arbetsmarknadsregionerna är kommunikationerna, att man ska kunna arbetspendla, eftersom det är så svårt att ordna jobb till medföljande. Det är kanske lättare på en annan ort än där man bor, och då måste vi underlätta resandet. Det har vi satsat på.

Sedan får jag tacka Sylvia Lindgren för komplimangen för mitt anförande. Jag tycker faktiskt att det händer mycket som är positivt. Jag tycker att vi ska sluta att gnälla om att allting är så botten och uselt då det gäller de delar av landet som inte är Stockholm och som inte precis är tillväxtorter just nu. Det händer många saker på många håll i landet, och det ska vi glädja oss åt.

Anf. 127 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Herr talman! Det var just den tonen som jag uppskattade. Vi har jobbat en hel del för att vi ska kunna få en större spridning och en bättre balans. När man ser resultat av det bör man få glädjas åt det också.

Högskolorna har, tror jag, en oerhört stor betydelse. Vi behöver inte orda mer om det.

Sedan kommer man in på infrastruktur och på vad regeringen gör. Där har vi olika uppfattningar, och det har diskuterats i samband med ärendet från trafikutskottet.

Straffskatter på moped, motorcyklar, skotrar och bilism, inte minst på trafikskadesidan, är en viktig del i det här sammanhanget också. Det är därför det är så viktigt, Ulla Löfgren, att se helheten i regionalpolitiken. Regionalpolitiken består ju av oerhört många delar. Det kan vi inte komma ifrån.

Anf. 128 YVONNE ÅNGSTRÖM (fp) replik:

Herr talman! Det finns, Sylvia Lindgren, precis om Ulla Löfgren sade, skillnader mellan de olika allianspartierna när det gäller utgiftsramen. Jag är övertygad om att vi ska kunna komma överens, precis som ni har gjort på vänstersidan. Jag är övertygad om att det har varit diskussioner även där. Det handlar trots allt inte om så stora summor, även om skillnaden i procentandelen är ganska stor just nu. Skälet till att vi i Folkpartiet vill sänka utgiftsramen är bekant: Vi vill inte ha selektiva företagsstöd utan vill i stället satsa på skattelättnader, infrastruktur och vill också ta bort en del myndigheter.

När det gäller reservation 4 är den enda skillnaden mellan vår reservation och utskottets majoritets ställningstagande motiveringen. Vi är inte emot innehållet i förslaget.

Till slut måste jag ta upp högskolan. Även vi är för högskoleutbildning ute i små orter, till exempel i Lycksele där jag bor, men inte för att alltid flytta ut hela högskolor. Där har bland annat jag motionerat om att man ska få extra stöd till de kostnader som det för med sig att utlokalisera utbildningen. Det har vi inte fått så mycket gehör för.

Anf. 129 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Herr talman! Från socialdemokratiskt håll har vi drivit oerhört hårt för utbildning på alla nivåer och i så stor utsträckning som möjligt, för vi vet vad universitetsstäderna och högskolorna har för betydelse för att också dra till sig ungdomar och därmed skapa ett intresse för bygden som sprider sig och som gör att man vill stanna kvar.

Jag skrattade för mig själv, och inte bara för mig själv, när vi justerade betänkandet. Jag såg att vi var väldigt överens – utom motiveringen i reservation 4. Jag vet att också Yvonne satt i utredningen. Där jobbade man mycket med de selektiva stöden. Det gjorde vi också, men där har vi inte till exempel Centern och kd med oss riktigt.

Anf. 130 YVONNE ÅNGSTRÖM (fp) replik:

Herr talman! Det finns vissa skillnader naturligtvis.

Jag vill återkomma till detta med utbildningen. Jag är precis lika positiv som Sylvia Lindgren till det. Bland annat i Lycksele där jag bor har det gett oerhört goda resultat. Men ibland när företagen efterfrågar folk med kompetens är det inte nyutbildade man vill ha utan sådana som har några års erfarenhet. Ett företag sökte en arkitekt, och det finns andra. De nyutbildade är kanske inte tillräckligt duktiga för att kunna hoppa in ensamma i ett litet företag ute i landsbygden. Det kan vi inte bestämma i politiska beslut här. Som jag sade förut får vi försöka skapa en positiv attityd bland människor till att flytta till glesbygden. Där är vi helt överens.

Anf. 131 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Herr talman! Den utvecklingen är naturligtvis oerhört viktig i sammanhanget som gör att man känner att man kan bo kvar, att servicen finns där. Men det kan också innebära att man behöver ha större pendlingsregioner. Därför måste man komma bort ifrån stuprörsproblematiken för att få ett bredare samarbete. Det är en av anledningarna till att det kan tyckas att det är en himla massa utredningar som pågår. Men jag är

övertygad om att de behövs. Det behövs för att komma till rätta med regionalpolitiken och göra den omfördelning som vi i många fall är så rörande överens om.

Prot. 2005/06:52
15 december

Regional utveckling

Anf. 132 HÅKAN LARSSON (c) replik:

Herr talman! Först har jag en liten kommentar till det här om högskolan. Det är naturligtvis oerhört viktigt. Där har vi gemensamt byggt upp ett system där vi har åtminstone ett lärosäte i varje län. Jag kan glädja Sylvia med att berätta att jag har varit med i en grupp inom Allians för Sverige där även Moderaterna och Folkpartiet nu skriver under på att det är positivt att det nu finns ett utbyggt system med lärosäten i varje län. Den tidigare debatten hoppas jag att vi har förpassat till historien.

Sedan har vi mer pengar i Centerns budget, och det är bland annat för att vi verkligen vill se till att man kan ta tillbaka alla de medel från EU:s strukturfonder som vi har rätt till. Det är väldigt positivt att det nu står i betänkandet att vi är eniga om att vi ska se till att det blir ett maximalt återflöde från EU. Då vill jag fråga dig, Sylva: Innebär det att vi kan förvänta oss en anpassning av växelkursen mellan kronor och euro nu? Innebär det också att Socialdemokraterna står fast vid att vi även under nästa programperiod ska få del av strukturfonderna, där det står i anslutningsfördraget med EU väldigt entydigt att Sverige ska ha del av dessa.

Till sist har jag ytterligare en fråga. Det som vi i Allians för Sverige är överens om är att vi måste ha ett bättre entreprenörskap. Hur vill Socialdemokraterna underlätta för företag i glesbygd att låna och investera och för människor att bygga bostäder? Är ni beredda att förändra förmånsrättsreglerna snart?

Anf. 133 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Herr talman! När det gäller detta med växelkursen var det samma mening förra året då vi var överens om att man skulle försöka att få ut ett maximalt återflöde.

Sedan redogjorde Håkan Larsson för sin interpellationsdebatt med Sven-Erik Österberg. Frågan har också tagits upp på olika nivåer. Vi skrev ju tidigare att det i samband med vårpropositionen skulle bli aktuellt med ett beslut för att fastställa växelkursen. Denna växelkursförändring var ju Håkan Larsson inte nöjd, och därför har det utlovats en ny del i december. Det är viktigt att man driver på här.

I övrigt handlar det om anslagsfördelning och bemyndigandesystem och att man själv också måste gå in med medel för att kunna klara helheten. Så frågan är lite större än så. Men det är viktigt att man gör vad man kan och lite till för att komma till rätta med detta.

Sedan ställde Håkan Larsson frågor beträffande det som diskuterades här tidigare. Det gällde framför allt insatser i fråga om förmånsdelen. På den punkten har vi varit tydliga och sagt att detta ska ses över. Men företagarna har – i motsats till Svenskt Näringsliv – velat behålla den här regeln. Så jag är inte riktigt övertygad om att det är så svart och vitt som här sägs. Men jag tycker att det är oerhört viktigt att man fullföljer den här översynen.

Anf. 134 HÅKAN LARSSON (c) replik:

Herr talman! Jag hoppas verkligen att man gör den här översynen snabbt. Vi får ju ständigt nya rapporter om att det har blivit besvärligare för företag i de mer glesbebyggda delarna av landet att få låna pengar och kunna investera och satsa för framtiden. Det finns ju jättestora möjligheter, det är jag den första att understryka. Det har talats mycket om turism, och Ingegerd Saarinen tog upp förädling av skogen som är oerhört viktigt för de glesbebyggda norra delarna av Sverige. Men kan man inte låna pengar för att investera och finns det inte några regler som gör att man vågar anställa händer det ju ingenting. Vi måste ju se till att det blir en ny politik som innebär att man kan förädla de stora naturresurser som finns och att man vågar anställa fler människor så att dessa bygder kan leva upp och växa.

Sedan, om jag förstod dig rätt, ska det komma en ny justering av växelkursen i december. Finns det någon mer information om detta? Kursen höjdes ju från 8:60 kr till 9 kr jämnt tidigare i höstas. Det var ett positivt steg, men i verkligheten är ju kursen ytterligare lite högre.

Sedan vill jag fråga hur du ser på nästa programperiod. Ska de glesare delarna av landet få del av strukturfonderna eller inte?

Anf. 135 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Herr talman! Oj, det var många frågor, men tiden är kort.

Det var steg nr 2 som jag återopade beträffande växelkursen.

Den reform som genomfördes i januari i år syftade i första hand till att underlätta för företag. Löneskyddet förbättrades då genom att det blev möjligt att genomföra företagsrekonstruktioner i stället för att företag skulle vara tvungna att gå i konkurs.

Dessutom skulle reformen styra om kreditgivning och kredituppföljningar så att denna ytterligare inriktades på ett projekts utsikt när det gäller konkurser. Men precis som jag sade tidigare är det viktigt att man följer den här utvecklingen, men jag är inte riktigt säker på att allt är så svart och vitt som det sägs här. Man får nog titta på helheten för det är flera olika faktorer som ingår här.

När det gäller sammanhållningspolitiken har det varit en hel del forum i olika regioner. Nu ska detta knytas ihop. Vår lilla utskottsgrupp om sammanhållningspolitiken har också bestämt en mötesdag.

Riksrevisionens synpunkter har tagits upp här. Det är en grundlig och lovvärd granskning som har gjorts, och den tar vi på allra största allvar. Riksrevisionens rekommendationer är ett viktigt bidrag i ett förbättringsarbete. Att ta upp vartenda förslag, anamma dem och upphöja dem till facit nr 1 är kanske att gå lite väl långt. Jag tycker nog att vi ska ha en egen uppfattning också.

Anf. 136 GUNILLA WAHLÉN (v):

Herr talman! I första hand måste den stora regionalpolitiken fungera för att närings- och arbetsmarknadspolitik, utbildning, forskning, kultur och andra infrastruktursatsningar ska kunna fördelas över hela landet.

Alla politikområden har och måste ta ett gemensamt ansvar för helheten. I denna helhet ingår även jämställdhet, integration, miljö och decentralisering för att skapa en regional balans.

Herr talman! Jag tänker ta upp några speciella delar av betänkandet. Det gäller de regionala företagsstöden, transportbidraget, strukturfonderna och omställningsprogrammet.

I dag uppfylls inte de regler som föreskriver en viss könsfördelning inom exempelvis det regionala företagsstödet. Andelen kvinnliga företagare som får regionalt företagsstöd kan vid vissa länsstyrelser vara mindre än 10 % – en helt oacceptabel snedfördelning som riskerar att permanenta den könssegregerade arbetsmarknaden.

Till en övervägande del är det manliga företagare som uppbär olika former av statliga företagsstöd. Enligt föreliggande statistik – i de fall det finns statistik uppdelat på kön – är det generellt sett mer än 60 % av stöden som tillfaller män och mindre än 40 % som tillfaller kvinnor. Vänsterpartiet tycker inte detta är rimligt. Att statliga bidrag fördelas jämnt mellan könen borde vara en självklarhet.

Vänsterpartiet har ett förslag som innebär att högst 60 % av statligt stöd får tillfalla det ena könet. Om det inte finns sökande eller stödberättigade av det underrepresenterade könet i ett län ska pengarna gå åter till staten och omfördelas till andra delar av landet där det målet kan uppfyllas. Vänsterpartiet har föreslagit att detta ska vara genomfört den 1 januari 2009.

Men detta förslag har inte vunnit acceptans hos övriga partier ännu. Vi kommer noga att följa utvecklingen och tänker återkomma med vårt krav om vi inte ser en snar förbättring i statistiken.

Herr talman! Transportbidraget inrättades 1971. Det lämnas till vissa företag i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län för att kompensera för de högre transportkostnaderna de har till följd av långa avstånd.

De nuvarande reglerna gäller till och med 2007. Transportstödet är ett rättighetsstöd som ska utbetalas till de företag som uppfyller kraven enligt EU:s regler. 2006 kommer över 400 miljoner kronor att betalas till företag.

Transportbidraget är ett viktigt bidrag både historiskt och för framtiden. Näringslivet har förändrats och företagsstrukturen ser inte likadan ut nu som när bidraget infördes. I dagens samhälle är det många företag som inte jobbar med tillverkning av olika varor. Att leverera tjänster och konsultuppdrag är en stor del av företagsverksamheten. Vi vet också att kvinnor i större utsträckning startar företag utanför tillverkningsindustrin. Tidigare fanns det ett så kallat persontransportstöd. Det föll inte så väl ut då, men sedan dess har näringslivet och arbetsmarknaden förändrats radikalt. Det är bra att transportbidraget ses över, och förhoppningsvis ska man göra det helt förutsättningslöst.

Herr talman! I och med det senaste försvarsbeslutet har staten tagit en aktiv roll för omlokalisering av statliga arbetstillfällen till Östersund, Arvidsjaur, Karlstad/Kristinehamn och Gotland – de orter som drabbats särskilt hårt av neddragning och omlokalisering av Sveriges försvar.

När arbetsmarknadsregioner får bakslag i form av stora statliga neddragningar är det naturligt att de får hjälp av andra delar av landet för att klara påfrestningarna. I denna satsning flyttar ca 2 500 statliga arbetstillfällen och ca 340 bolagsarbetstillfällen till berörda regioner. Det finns tidigare erfarenheter från 60- och 70-talen som visar att man kan genomföra omlokaliseringar med framgång.

Eftersom förutsättningarna ser väldigt olika ut för de olika myndigheterna, skiljer sig naturligtvis kostnaderna väldigt mycket. Det är helt omöjligt att i dagsläget beräkna merkostnader, minskade kostnader och effektivitetsvinster. Men jag är helt övertygad om att de negativa konsekvenserna för de här orterna när det gäller sysselsättning, högre utbildning, offentlig och kommersiell service skulle bli oöverskådliga om Moderaterna och Folkpartiet skulle få igenom sitt förslag att dra in de 300 miljonerna som är avsatta för omställningsprogrammet.

Till sist vill jag ta upp EU:s stödfonder. De ska fördelas till de mest utsatta regionerna. Vi tycker att det är riktigt att det är de nya medlemsstaterna som ska ha mest tillgång till dem. I förhandlingarna driver Sverige med rätta, så länge stödfondspolitiken finns, att vi ska ha del av de pengar som finns i form av särskilt stöd till regioner med gles befolkning. Vi anser att glesbygden har särskilda merkostnader som är ett hinder för konkurrens på lika villkor.

Jag anser också att så länge vi hävdar ett glesbygdskriterium måste vi även ha en myndighet som belyser och bevakar glesbygdens speciella villkor. Jag har svårt att förstå att de borgerliga partierna vill avveckla eller omstrukturera Glesbygdsverket.

Men det är inte bara när det gäller glesbygden som man tävlar om att minska medlen. Man vill också minska länsanslagen. Sylvia Lindgren var inne på diskussionen om hur mycket det skiljer sig mellan Centerpartiet, som vill plussa på med över 1 miljard, och Folkpartiet, som vill minska med 1 miljard. Hur ska ni få den här politiken att gå ihop?

Sverige behöver hållbara arbetsmarknadsregioner med en god servicenivå i alla delar av landet.

Anf. 137 KRISTINA ZAKRISSON (s):

Herr talman! Vi socialdemokrater från Norrbotten har en motion som behandlas i det här betänkandet.

Jag ska börja med att säga att det var riktigt roligt att höra riksnyheter i morse. Där poängterade man att den högsta tillväxten i landet, efter Stockholm, har Norrbotten just nu. Vi har en positiv utveckling i så gott som hela länet. Vi har några kommuner som har det väldigt tungt, och det är Jokkmokk, Övertorneå och Pajala. Men det finns sätt att få det att gå bra för de kommunerna också.

Vi har skrivit om några frågor i vår motion, som utskottet har behandlat. Många av frågorna har tagits upp tidigare, till exempel svårigheterna för företag att få låna till att bygga. Jag vet att frågorna nu bereds på olika sätt.

En fråga som inte har berörts i betänkandet är forskningen när det gäller testverksamhet. Det beklagar jag, men vi kommer att fortsätta att bevaka det. Vi tycker att det är viktigt.

Jag vill poängtera, som vi också har tagit upp i motionen, att de statliga bolagen som hanterar våra naturresurser fortsatt ska vara i statlig ägo. Det tycker vi är oerhört viktigt.

Jag vill också poängtera att det är viktigt att det ansvar som statliga myndigheter och verk i dag har att ta när det gäller regionalpolitik bör skrivas in i regleringsbrev och direktiv, för det behöver tydliggöras.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.55 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 17.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 17.00.

9 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

JuU1 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Punkt 6 (Brott mot judiska församlingar och institutioner)

1. utskottet

2. res. 1 (fp, m, kd, c)

Votering:

138 för utskottet

120 för res. 1

15 avstod

76 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 21 v

För res. 1: 42 m, 33 fp, 27 kd, 18 c

Avstod: 13 mp, 2 -

Frånvarande: 27 s, 13 m, 15 fp, 6 kd, 7 v, 4 c, 4 mp

Punkt 7 (Organisationsfrågor för polisväsendet)

1. utskottet

2. res. 3 (fp)

3. res. 4 (kd)

Förberedande votering:

33 för res. 3

29 för res. 4

216 avstod

71 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Huvudvotering:

156 för utskottet

33 för res. 3

89 avstod

71 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 21 v, 15 mp, 2 -

För res. 3: 33 fp

Avstod: 43 m, 28 kd, 18 c

Frånvarande: 26 s, 12 m, 15 fp, 5 kd, 7 v, 4 c, 2 mp

Punkt 10 (Registernämndens sammansättning m.m.)

1. utskottet

2. res. 7 (v, mp)

Votering:

239 för utskottet

37 för res. 7

1 avstod

72 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 43 m, 32 fp, 28 kd, 18 c, 1 mp

För res. 7: 21 v, 14 mp, 2 -

Avstod: 1 s

Frånvarande: 26 s, 12 m, 16 fp, 5 kd, 7 v, 4 c, 2 mp

Punkt 16 (Domstolsverkets ställning)

1. utskottet

2. res. 14 (fp, m, kd, c)

Votering:

156 för utskottet

122 för res. 14

71 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 21 v, 15 mp, 2 -

För res. 14: 43 m, 33 fp, 28 kd, 18 c

Frånvarande: 26 s, 12 m, 15 fp, 5 kd, 7 v, 4 c, 2 mp

Punkt 27 (Prövningen av anspråk på brottsskadeersättning)

1. utskottet

2. res. 25 (fp, m, kd, c)

Votering:

156 för utskottet

122 för res. 25

71 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 21 v, 15 mp, 2 -

För res. 25: 43 m, 33 fp, 28 kd, 18 c

Frånvarande: 26 s, 12 m, 15 fp, 5 kd, 7 v, 4 c, 2 mp

Punkt 30 (Utvärdering av rättshjälpslagen m.m.)

1. utskottet

2. res. 27 (fp, m, kd, c, mp)

Votering:

133 för utskottet

137 för res. 27

1 avstod

78 frånvarande

Kammaren biföll res. 27.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 21 v, 1 -

För res. 27: 43 m, 33 fp, 27 kd, 18 c, 15 mp, 1 -

Avstod: 1 s

Frånvarande: 32 s, 12 m, 15 fp, 6 kd, 7 v, 4 c, 2 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU1 Utgiftsområde 24 Näringsliv

Punkt 1 (Näringspolitikens inriktning)

1. utskottet

2. res. 1 (m, fp, kd, c)

Votering:

156 för utskottet

122 för res. 1

71 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 21 v, 15 mp, 2 -

För res. 1: 43 m, 33 fp, 28 kd, 18 c

Frånvarande: 26 s, 12 m, 15 fp, 5 kd, 7 v, 4 c, 2 mp

Punkt 5 (Förbättrad kapitalstruktur i statligt ägda företag)

1. utskottet

2. res. 4 (m, fp, kd, c)

Votering:

156 för utskottet

122 för res. 4

71 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 21 v, 15 mp, 2 -

För res. 4: 43 m, 33 fp, 28 kd, 18 c

Frånvarande: 26 s, 12 m, 15 fp, 5 kd, 7 v, 4 c, 2 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU2 Utgiftsområde 19 Regional utveckling

Punkt 1 (Allmän inriktning av den regionala utvecklingspolitiken)

1. utskottet

2. res. 1 (m, fp, kd, c)

Votering:

156 för utskottet

122 för res. 1

71 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 21 v, 15 mp, 2 -

För res. 1: 43 m, 33 fp, 28 kd, 18 c

Frånvarande: 26 s, 12 m, 15 fp, 5 kd, 7 v, 4 c, 2 mp

Prot. 2005/06:52

15 december

Punkt 3 (Riksrevisionens styrelses redogörelse angående styrningen av regionala stöd)

1. utskottet

2. res. 2 (m, fp, kd, c)

Votering:

156 för utskottet

122 för res. 2

71 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 21 v, 15 mp, 2 -

För res. 2: 43 m, 33 fp, 28 kd, 18 c

Frånvarande: 26 s, 12 m, 15 fp, 5 kd, 7 v, 4 c, 2 mp

Punkt 4 (Bemyndigandesystemet)

1. utskottet

2. res. 3 (m, fp, kd, c)

Votering:

155 för utskottet

121 för res. 3

1 avstod

72 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 21 v, 15 mp, 2 -

För res. 3: 42 m, 33 fp, 28 kd, 18 c

Avstod: 1 s

Frånvarande: 26 s, 13 m, 15 fp, 5 kd, 7 v, 4 c, 2 mp

Punkt 6 (Transportbidraget)

1. utskottet

2. res. 6 (fp, c)

Votering:

226 för utskottet

52 för res. 6

71 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 118 s, 43 m, 27 kd, 21 v, 15 mp, 2 -

För res. 6: 33 fp, 1 kd, 18 c

Frånvarande: 26 s, 12 m, 15 fp, 5 kd, 7 v, 4 c, 2 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

10 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Skrivelse
2005/06:49 Regeringens redogörelse för regelförbättringsarbetet

11 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 15 december

2005/06:169 av *Börje Vestlund* (s) till justitieminister Thomas Bodström
Översyn av lagstiftning kring hets mot folkgrupp

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 januari 2006.

12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 15 december

2005/06:631 av *Carina Hägg* (s) till utrikesminister Laila Freivalds
Rapport om Israels politik

2005/06:632 av *Sven Gunnar Persson* (kd) till statsrådet Lena Somestad

Miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö

2005/06:633 av *Anna Grönlund Krantz* (fp) till statsrådet Ulrica Messing
Vägstandarden i Norrbotten

2005/06:634 av *Sven Bergström* (c) till statsrådet Ulrica Messing
Sveriges geologiska undersökning

2005/06:635 av *Tuve Skånberg* (kd) till utrikesminister Laila Freivalds
Förnekelsen av Förintelsen från Irans president

2005/06:636 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till finansminister Pär Nuder

Uppskovsregler vid förvärv av fastighet

2005/06:637 av *Rosita Runegrund* (kd) till justitieminister Thomas Bodström

Kemisk kastrering av våldtäktsmän

2005/06:638 av *Yilmaz Kerimo* (s) till utrikesminister Laila Freivalds
Icke-muslimska minoriteters rätt till skyddat liv och egendom i Turkiet

2005/06:639 av *Peter Danielsson* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör

2005/06:640 av *Michael Hagberg* (s) till justitieminister Thomas Bodström

Tjebers avhopp i polisutbildningen

2005/06:641 av *Anne Ludvigsson* (s) till näringsminister Thomas Östros
Bristande konkurrens i dagligvaruhandeln

2005/06:642 av *Billy Gustafsson* (s) till statsrådet Hans Karlsson
Tillämpningen av sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen

2005/06:643 av *Hans Backman* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds
Förbättrade rutiner på UD vid katastrofer

2005/06:644 av *Hans Backman* (fp) till socialminister Berit Andnor
Förbättrade rutiner på Socialdepartementet vid större katastrofer

2005/06:645 av *Hans Backman* (fp) till försvarsminister Leni Björklund
Förbättrade rutiner på Försvarsdepartementet vid större katastrofer

2005/06:646 av *Carina Hägg* (s) till statsrådet Carin Jämtin
Budgetstöd till samarbetsländer

2005/06:647 av *Annelie Enochson* (kd) till statsrådet Barbro Holmberg
Skydd för iranska konvertiter

2005/06:648 av *Holger Gustafsson* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Utvärdering av zebiralagen

Prot. 2005/06:52
15 december

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 17 januari 2006.

13 § Kammaren åtskildes kl. 17.13.

Förhandlingarna leddes

av andre vice talmannen från sammanträdets början till och med 6 §
anf. 27 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med anf. 68 (delvis),

av tredje vice talmannen därefter till och med 7 § anf. 76 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till och med anf. 88 (delvis),

av talmannen därefter till ajourneringen kl. 16.55 och

av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/Monica Gustafson

Innehållsförteckning

1 § Val till styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.....	1
2 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 14 december	1
SkU10 Reformerade beskattningsregler för ägare i fämansföretag.....	1
SkU13 Folkbokföringens koppling till kyrkliga församlingar	1
SkU14 Särskilda skatteåtgärder på grund av stormen Gudrun	2
3 § Justering av protokoll	2
4 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om förlängd motionstid.....	2
5 § Förnyad bordläggning.....	2
6 § Rättsväsendet	3
Justitieutskottets betänkande 2005/06:JuU1	3
Anf. 1 JOHAN PEHRSON (fp)	3
Anf. 2 BEATRICE ASK (m)	5
Anf. 3 PETER ALTHIN (kd).....	8
Anf. 4 ROLF OLSSON (v)	11
Anf. 5 JOHAN PEHRSON (fp) replik	12
Anf. 6 ROLF OLSSON (v) replik	13
Anf. 7 JOHAN PEHRSON (fp) replik	13
Anf. 8 ROLF OLSSON (v) replik	14
Anf. 9 BEATRICE ASK (m) replik	14
Anf. 10 ROLF OLSSON (v) replik	15
Anf. 11 BEATRICE ASK (m) replik	15
Anf. 12 ROLF OLSSON (v) replik	16
Anf. 13 VIVIANN GERDIN (c)	16
Anf. 14 LEIF BJÖRNLOD (mp).....	19
Anf. 15 VIVIANN GERDIN (c) replik.....	20
Anf. 16 LEIF BJÖRNLOD (mp) replik	21
Anf. 17 VIVIANN GERDIN (c) replik.....	21
Anf. 18 LEIF BJÖRNLOD (mp) replik	22
Anf. 19 BRITTA LEJON (s).....	22
Anf. 20 JOHAN PEHRSON (fp) replik	25
Anf. 21 BRITTA LEJON (s) replik.....	25
Anf. 22 JOHAN PEHRSON (fp) replik	26
Anf. 23 BRITTA LEJON (s) replik.....	26
Anf. 24 BEATRICE ASK (m) replik	27
Anf. 25 BRITTA LEJON (s) replik.....	27
Anf. 26 BEATRICE ASK (m) replik	28
Anf. 27 BRITTA LEJON (s) replik.....	28
Anf. 28 VIVIANN GERDIN (c) replik.....	29
Anf. 29 BRITTA LEJON (s) replik.....	29
Anf. 30 VIVIANN GERDIN (c) replik.....	30

Anf. 31	BRITTA LEJON (s) replik	30
Anf. 32	HILLEVI ENGSTRÖM (m)	30
Anf. 33	LEIF BJÖRNLOD (mp) replik	32
Anf. 34	HILLEVI ENGSTRÖM (m) replik	33
Anf. 35	LEIF BJÖRNLOD (mp) replik	33
Anf. 36	HILLEVI ENGSTRÖM (m) replik	33
Anf. 37	OLLE SANDAHL (kd)	34
Anf. 38	MARGARETA PERSSON (s)	36
Anf. 39	BEATRICE ASK (m) replik	38
Anf. 40	MARGARETA PERSSON (s) replik	39
Anf. 41	BEATRICE ASK (m) replik	39
Anf. 42	MARGARETA PERSSON (s) replik	40
Anf. 43	HILLEVI ENGSTRÖM (m) replik	40
Anf. 44	MARGARETA PERSSON (s) replik	40
Anf. 45	HILLEVI ENGSTRÖM (m) replik	40
Anf. 46	MARGARETA PERSSON (s) replik	41
Anf. 47	CECILIA MAGNUSSON (m)	41
Anf. 48	BRITTA LEJON (s) replik	43
Anf. 49	CECILIA MAGNUSSON (m) replik	43
Anf. 50	BRITTA LEJON (s) replik	44
Anf. 51	CECILIA MAGNUSSON (m) replik	44
Anf. 52	ROLF OLSSON (v) replik	44
Anf. 53	CECILIA MAGNUSSON (m) replik	45
Anf. 54	ROLF OLSSON (v) replik	45
Anf. 55	CECILIA MAGNUSSON (m) replik	46
Anf. 56	KARIN GRANBOM (fp)	46
Anf. 57	BRITTA LEJON (s) replik	48
Anf. 58	KARIN GRANBOM (fp) replik	49
Anf. 59	BRITTA LEJON (s) replik	49
Anf. 60	KARIN GRANBOM (fp) replik	50
Anf. 61	JEPPE JOHNSSON (m)	50
Anf. 62	LEIF BJÖRNLOD (mp) replik	53
Anf. 63	JEPPE JOHNSSON (m) replik	53
Anf. 64	LEIF BJÖRNLOD (mp) replik	54
Anf. 65	JEPPE JOHNSSON (m) replik	54
Anf. 66	JAN ERTSBORN (fp)	54
Anf. 67	BERIT HÖGMAN (s)	56
Anf. 68	ROLF GUNNARSSON (m)	56
Anf. 69	ANNELIE ENOCHSON (kd)	58
Anf. 70	LEIF BJÖRNLOD (mp) replik	60
Anf. 71	ANNELIE ENOCHSON (kd) replik	60
Anf. 72	LEIF BJÖRNLOD (mp) replik	61
Anf. 73	ANNELIE ENOCHSON (kd) replik	61
	(Beslut fattades under 9 §.)	61
7 §	Näringsliv	61
	Näringsutskottets betänkande 2005/06:NU1	61
Anf. 74	KRISTER HAMMARBERGH (m)	61
Anf. 75	NYAMKO SABUNI (fp)	64
Anf. 76	MIKAEL OSCARSSON (kd)	68

Anf. 77	ÅSA TORSTENSSON (c)	70
Anf. 78	LARS JOHANSSON (s)	72
Anf. 79	NYAMKO SABUNI (fp) replik	74
Anf. 80	LARS JOHANSSON (s) replik	75
Anf. 81	NYAMKO SABUNI (fp) replik	75
Anf. 82	LARS JOHANSSON (s) replik	76
Anf. 83	KRISTER HAMMARBERGH (m) replik	76
Anf. 84	LARS JOHANSSON (s) replik	77
Anf. 85	KRISTER HAMMARBERGH (m) replik	78
Anf. 86	LARS JOHANSSON (s) replik	78
Anf. 87	ÅSA TORSTENSSON (c) replik	79
Anf. 88	LARS JOHANSSON (s) replik	79
Anf. 89	ÅSA TORSTENSSON (c) replik	80
Anf. 90	LARS JOHANSSON (s) replik	80
Anf. 91	MIKAEL OSCARSSON (kd) replik	81
Anf. 92	LARS JOHANSSON (s) replik	81
Anf. 93	MIKAEL OSCARSSON (kd) replik	82
Anf. 94	LARS JOHANSSON (s) replik	83
Anf. 95	LENNART BEIJER (v)	83
Anf. 96	NYAMKO SABUNI (fp) replik	85
Anf. 97	LENNART BEIJER (v) replik	86
Anf. 98	NYAMKO SABUNI (fp) replik	86
Anf. 99	LENNART BEIJER (v) replik	86
Anf. 100	KRISTER HAMMARBERGH (m) replik	86
Anf. 101	LENNART BEIJER (v) replik	87
Anf. 102	KRISTER HAMMARBERGH (m) replik	87
Anf. 103	LENNART BEIJER (v) replik	88
Anf. 104	INGEGERD SAARINEN (mp)	88
Anf. 105	GUNILLA WAHLÉN (v)	90
Anf. 106	MIKAEL OSCARSSON (kd) replik	91
Anf. 107	GUNILLA WAHLÉN (v) replik	92
Anf. 108	MIKAEL OSCARSSON (kd) replik	92
Anf. 109	GUNILLA WAHLÉN (v) replik	93
	(Beslut fattades under 9 §.)	93
8 §	Regional utveckling	93
	Näringsutskottets betänkande 2005/06:NU2	93
Anf. 110	ULLA LÖFGREN (m)	93
Anf. 111	YVONNE ÅNGSTRÖM (fp)	95
Anf. 112	LARS LINDÉN (kd)	96
Anf. 113	HÅKAN LARSSON (c)	99
Anf. 114	INGEGERD SAARINEN (mp)	101
Anf. 115	ULLA LÖFGREN (m) replik	103
Anf. 116	INGEGERD SAARINEN (mp) replik	103
Anf. 117	ULLA LÖFGREN (m) replik	104
Anf. 118	INGEGERD SAARINEN (mp) replik	104
Anf. 119	SYLVIA LINDGREN (s)	104
Anf. 120	LARS LINDÉN (kd) replik	106
Anf. 121	SYLVIA LINDGREN (s) replik	107
Anf. 122	LARS LINDÉN (kd) replik	107

Anf. 123 SYLVIA LINDGREN (s) replik	108	Prot. 2005/06:52
Anf. 124 ULLA LÖFGREN (m) replik	108	15 december
Anf. 125 SYLVIA LINDGREN (s) replik	108	
Anf. 126 ULLA LÖFGREN (m) replik	109	
Anf. 127 SYLVIA LINDGREN (s) replik	109	
Anf. 128 YVONNE ÅNGSTRÖM (fp) replik.....	109	
Anf. 129 SYLVIA LINDGREN (s) replik	110	
Anf. 130 YVONNE ÅNGSTRÖM (fp) replik.....	110	
Anf. 131 SYLVIA LINDGREN (s) replik	110	
Anf. 132 HÅKAN LARSSON (c) replik.....	111	
Anf. 133 SYLVIA LINDGREN (s) replik	111	
Anf. 134 HÅKAN LARSSON (c) replik.....	111	
Anf. 135 SYLVIA LINDGREN (s) replik	112	
Anf. 136 GUNILLA WAHLÉN (v)	112	
Anf. 137 KRISTINA ZAKRISSON (s).....	114	
(Beslut fattades under 9 §.).....	114	
Ajournering.....	115	
Återupptagna förhandlingar	115	
9 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens		
sammanträde	115	
JuU1 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet	115	
NU1 Utgiftsområde 24 Näringsliv	117	
NU2 Utgiftsområde 19 Regional utveckling	117	
10 § Bordläggning.....	119	
11 § Anmälan om interpellationer.....	119	
12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	119	
13 § Kammaren åtskildes kl. 17.13.....	120	

